

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Újévi számadás.

Mikor az esztendő fáradtan végéhez közeledik és az égnek alsó peremén az ujnak sugárai föltünedeznek, a gondolkozni szerető ember, emlékezetében még egyszer visszafut a megtörtént eseményeken s a jövőre nézve a lehetőségeket megrajzolni igyekszik azokból.

Elöttem fekszik a folyó évi november hóban tartott egyházkerületi közgyűlésünkben terjesztett püspöki jelentésem, mely az esperes uraknak a helyszínen szerzett adatain épült fel. Sok van ebben, a mi örvendetes, de még több van olyan, ami elszomorít és súlyos aggodalommal és nehéz tépelődésekkel szoritja össze szívemet. Mintha titokzatos mélységből kérdések törnének felém, a melyek elől kitérni szeretnék, mert úgy érzem, hogy az azokra adandó felelet fájdalmas és szinte kétségbe ejtő.

Egyházközségeink hitéletének megfestésénél egy hosszabb számoszlopon akad meg tekintetem, a mely nyílt őszinteséggel tárja fel, hogy hittestvéreink nagyobb tömegénél mélyen megdöbbenő mérvben pusztul a hitünkhöz és anyaszentegyházunk vallásos intézményeihez való ragaszkodás. Így szinte hihetetlennek tűnik fel, hogy mennyire alásülyedt népünknek a családi életről való gondolkozása s annak az egész életre kiható óriási jelentősége. Mert minden kérdésen és vitán felül áll, hogy társadalmi, nemzeti és egész állami életünknek ez az egyetlen szilárd alapja. S ha ebben a tiszta evangéliumi szellem és erő elsorvadásnak indult, a pusztulásnak föltétlenül be kell következni. Már pedig hogyan találhatnók meg ezt a fenntartó erőt ott, a hol az első lépés is Isten kizárásával kezdődik. A püspöki jelentés szerint 1934-ben az egyházkerület gyülekezeteiben a polgári anyakönyvek adatai alapján 1858 házasság kötés történt, a melyben tiszta református házaspár 1234 volt, vegyes vallásu 627. Az előbbieket közül 557 pár nem tartotta szükségesnek,

hogy életének e nagyfontosságú lépésére az Ur Isten áldó kegyelmét kérje, az utóbbiak közül 412 pár utasította vissza az Isten keresésnek a gondolatát. Még ha itt tényként fogadjuk is el, hogy ezek közül a különböző vallásfelekezetek templomában többen megáldatták is házasságukat, a nagyobb százalék azonban bizonyosan elmaradt. Milyen szomorú következtetés vonható le az ilyen családok valláserkölcsei életére, melyekben a születendő új nemzedék semmiféle megtartó és megvédő erőt nem nyer a rávárakozó küzdelemre, amellyel kint e világban meg kell majd küzdenie. Nem döbent-e meg mindnyájunkat az a gondolat, hogy így szaporodik és nő naponként a hitetlenek és megtévelyedetteknek az a tömege, mely a vallás és társadalomra a legnagyobb veszedelmet jelenti.

A püspöki jelentésnek nem kevésbé fájdalmas és elszomorító adata, mely a vallásváltoztatásról számol be. Az 1934. év folyamán református anyaszentegyházunkba 242 egyén tért át, de elhagyta ősi hitünket 448, ami 206 veszteséget jelent, s ez a szám az előző évnél szinte kétszer annyi. A református egyház mindig tiszteletben tartotta a lelkiismereti szabadságot. Sőt büszke volt arra, hogy ezt még saját érdekei ellenére is mindenkor megvédélmezte. Ha ezekben a vallásváltoztatásokban benső, vagy lelki vivódások jelentkeznének, akkor se mehetnének el mellettök minden gondolkozás nélkül. De azt tudva, hogy ezekről jóformán szó sincsen, hanem bennök a legközönségesebb érdekek, a leghitványabb közönyösség és rut emberi szenvedélyek ütköznek ki, nagyon is megérthető a megdöbbenés, mikor ez a szomorú tapasztalat éppen annak az egyháznak kebelében történik, a melynek hitéért annyi keserves üldözést kellett elszenvednie és a melynek annyi martirja és gályarabja volt.

Bármennyire fájdalmas legyen azonban ez a tapasztalat reánk nézve, távol áll tőlünk fölötte ítéletet gyakorolni. Az ítélet joga nem az emberé, hanem az Istené. De a megtévelyedésre mégis rá kell mutatnunk, mert a hűtlenségnek olyan súlyos esete ez, a mely ellen szóval és írással védekeznünk kell. Vigyázzatok, hogy kísértésbe ne essetek.

Oradea.

Sulyok István,
püspök.

A karácsonyi segélynyújtásnak szép példájáról tett bizonyosságot a timisoarai egyház, amely ez alkalommal belmissziói szerveivel 40.000 Leit fordított erre a célra. Ebből a Nőszövetség 21.000, az I. K. E. 11.000,



Ajtay Gábor h. lelkész gyűjtése 6.000, és az egyházközség adománya 2.000 Lei volt. Felruházt nyert 110 szegény gyermek, 70 gyülekezeti tag pedig egyéb adományban részesült.

Uj év, régi gondok.

Ez is emberi dolog: az idő anyagtalán tömegéből lecsipegetni egy-egy parányit és azt mondani rá: ez egy év, egy elmúlt s most jön egy uj, egy másik. Holott az idő Isten előtt áll, mint egy partatlan ocean, az állatok, hegyek, levegő és minden többi teremtmény pedig dehogy osztogatják részekre. Csak az ember, ez a látzólag hatalmas, valójában pedig minden teremtmények között legszánalomraméltóbb, legnyomorultabb keres ebben is valami vigasztalót, megnyugtatót: jön az uj év, hátha hoz valami jobbat, szebbet, boldogabbat, mint ami eddig volt. S közben a napok rohannak, az örök hullámok követik egymást szakadatlanul és mi újra meg újra csalódva tapasztaljuk, hogy az évek nem hoznak változást, megmaradnak bajaink, gondjaink, vergődéseink.

Most ismét előttünk egy uj év, zajtalanul fordult az idő keze s — csak a régi vágásban halad tovább. És ha nézzük, nézzük . . . bizony lejtőn haladunk lefelé. Egyházi életünk annyi sebbel van megrakva, hogy a gyógyulás nem remélhető egy év alatt. Sok-sok megújuló év kell hozzá, míg komoly javulás állhat be. Mi most szinte az eszméletlen fájdalom ágyán heverünk s az Orvos — ugylátszik még nem akar erélyesen beavatkozni. Népi és egyházi erőink mindinkább lankadnak. A teher mind súlyosabb, ellenállásunk mind gyöngébb lesz. Az eresztékek sok helyen lazulnak, engednek a nyomásnak. Szellemi létünk az anyagiakkal vonatkozásban sorvad, halványodik. Mind több oldalon hangzik fel: nem bírjuk tovább. Egyházaink sokfelé az összeroppanás előtt állanak. Hiveink egy része még kitartóan és türelmesen hordozza a terheket, de más része már közönyösen félre áll, vagy hangosan zugolódik. A hátralékok százezrekre rugnak, belhivatalnokaink, különösen tanítóink éheznek, nyomorognak, épületeink tönkre mennek, pöreink szaporodnak. Egy-egy állás megürülésekor hónapokig tartó harcot kell folytatni a régi díjlevél fentartásáért s ha végül meg is ígérnek s az állás betöltetik, akkor se fizetik meg. A fizetés-hátralékok elengedésekkel, kiegyezésekkel, vagy kinos végrehajtásokkal nyernek elintézetést. Hogy mindezek a lelki és erkölcsi életre milyen hatással vannak, arról jobb nem beszélni. Néha nyíltan felvetik hiveink a kérdést, hogy vagy az egyházat, vagy az iskolát tartsuk fenn, de mindkettőt nem bírják. És mi lelkészek két fronton is kell, hogy viaskodjunk iskoláinkért. Eközben tanítóink előtt is sokszor úgy tűnünk fel, mintha az ő érdekeiket nem viselnők eléggé szivünkön. Pedig csak magasabb érdekek: az egyház és iskola megtartása lebeg szemünk előtt.

De meddig mehet ez így?! Melyik lesz már az az új esztendő, amely könnyebbülést hoz? Vajjon nem jött-e még el az ideje annak, hogy egyházaink tehermentesítését, iskoláink, tanítóink létfenntartását, biztosítását országosan dűlőre vigyük?! Nem lehetne-e ez az új év az, amelyben minden erőnk megfeszítésével, egész erkölcsi súlyunk latbavetésével kiküzdjük az állami hozzájárulást iskoláink fentartásához?!

Régi gondok ezek, amelyek el nem évülnek, míg csak megoldáshoz nem jutnak. És e megoldást sürgetnünk kell. Nem helyezkedhetünk arra a kényelmes álláspontra, hogy majd lesz valahogy, mert közben olyan súlyos veszteségek érnek bennünket, hogy soha ki nem heverjük.

Az örök időnek apró darabokra szaggatása éppen azért emberi dolog, hogy újra kezdjük, újra felvegyük a küzdelmeket, amelyekbe már talán bele is fáradtunk, amelyeket kilátástalannak ítélünk. És minden új kezdés új reménység jegyében indul, mert a reménység a legemberibb dolog az ég alatt. Induljunk tehát az új esztendőnek új erővel, új küzdelemre, új reménységgel és bizzunk benne, hogy velünk az Isten és gondjainkban megsegít bennünket.

Boruzs Lajos.

Az Evangéliumi Világszövetség felhívása az 1846. év óta rendezett Egyetemes Imahétnek 1936 január 5-től (vasárnaptól), 1936 január 12-ig (vasárnapig) való megtartására.

A keresztyén vezetőket mindenütt fölkérjük, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket a keresztyéneknek együttes imára való összegyűjtésére. Az igehirdetők kéretnek, hogy január 5-én (vasárnap) a programban kijelölt alapigék valamelyikéről prédikáljanak és a híveket közös imaórákon való részvételre ösztönözzék.

**Minden hívőnek, aki az anyaszentegyház tagja,
amelynek feje Jézus Krisztus.**

Testvéreink az Úr Jézus Krisztusban!

Az ó-év végén és az új-év hajnalán komolyan fölkérünk titeket, hogy az 1936-ik év első egész hetét együttes közös imában töltsétek. A hitetlenséget nemcsak széles körben nyilvánosan vallják, hanem egyenesen támadóerőnek szervezik meg. Az élet, erkölcsi alapjai alá vannak ásva. A keresztyén egyház legfőbb kötelessége ma, hogy az emberek otthonába mindenüvé bevigye az evangéliumot a bűnt gyűlölő, de a bűnöst hosszútűrő irgalommal szerető Isten

kijelentésével. Krisztus keresztjében van az egyedüli reménység az egyén, a család és a nemzet számára egyaránt.

Ámde ahoz, hogy az evangéliumot fölkinálhassuk, szükségünk van arra, hogy szívünk telve legyen azzal a szeretettel, amelyről az evangélium beszél.

Miért gyöngé és hatástalan az egyház? Istenünk minden szükségünket kielégíteni képes eszközökkel rendelkezik! Miért ne keresnők együttesen alázattal és önmegtagadással az Ő orcáját?

A Mester parancsa ma is szól: — »Maradjatok — mig nem fölruháztatok mennyei erővel« — és azután: — »lesztek nékem tanuim — a földnek mind végső határáig.«

Vasárnap, 1936. január 5-én: A világ evangélizálása.

Alapigéül felhasználható Habakuk 3. 2. — Példabeszédek 11, 30. — Máté 28, 18—19. — II. Kor. 5, 20.

Hétfőn, 1936. január 6-án:

Hálaadás: Az elmúlt és az újév minden kegyelméért. Istennek az Ur Jézus személyében való ajándékáért. A Szentléleknek az Egyházban való jelenléteért.

Bűnvallomás: Azért, hogy a Krisztusban adott kegyelmi eszközöket oly kevésbé vettük igénybe. Azért, hogy oly gyakran elmulasztottuk a Szentléleknek azonnal engedelmeskedni.

Könyörgés: Azért, hogy bűneink megbocsáttassanak és hogy ezentul tökéletesebb hűséggel követhessük Krisztust. Azért, hogy a Szentlélek újabb kitöltése adassék az egyháznak.

Felolvasásra szánt igék: Zsolt. 145.

Kedd, 1936. január 7-én: Az Egytetemes Egyház.

Hálaadás: Az Egyháznak mint Krisztus testének lényeges egységéért. A keresztyén testvériség szellemének erősödéséért. Krisztusnak az anyaszentegyházban az ő ígérete szerinti jelenléteért. Az első erdélyi Evang. Világszövetségi konferencia áldásaiért.

Bűnvallomás: Azért, hogy lelki munkánkban a felekezeti érdekek még mindig annyira előtérbe nyomulnak. Azért, hogy az evangéliumról való bizonyágtételünk oly gyakran lanyha és erőtelen. Azért, hogy egyházi munkánkban annyira háttérbe szorult a »tanítványi tevés« (Máté 28, 19.) legfőbb feladata. Azért, hogy mindennapi életünk oly kevésbé ékesíti Idvezítő Istenünkről való tanításunkat.

Könyörgés: Az egyház szellemi ébredéséért. Nagyobb eredményességéért a templomlátogatás emelésére irányuló egyházi törekvésnek. Az erdélyi Evang. Világszövetségi-bizottság munkásságának eredményességéért.

Fölolvasásra ajánlott igék: Mát. 16, 13—20.

Szerdán, 1936. január 8-án: Nemzetek és uralkodók.

Hálaadás: Hogy oly sok nemzet egyesült a béke és barátság óhajában. Azokért, akik vezető helyzetben krisztusi elveket igyekeznek érvényesíteni a kormányzásban.

Bűnvallomás: A gyanakvásról, irigységről és faji büszkeségről, amely még mindig fenyegeti a világ békéjét. A számos országban a polgári és vallásszabadságot fenyegető türelmetlenségért és igazságtalanságért.

Könyörgés: Hogy az uralkodók mindenütt tudatában legyenek Istennel szembeni felelőségüknek. Hogy a nemzetek csakis a jog és igazság alapján döntsék el vitás kérdéseiket. A társadalmi bajok és ipari problémák krisztusi szellemben való megoldásáért. Azért, hogy Krisztusnak, a békesség fejedelmének uralma alá hajoljon minden ország.

Fölolvasásra szánt igék: Zsolt, 72., Mát. 22., 15—22.

Csütörtökön, 1936. január 9-én: Missziók.

Hálaadás: Elért missziói eredményekért, a megtértekért, megkereszteltekért és a bennszülöttekből alakult egyházakért. A missziói szolgálatra folyton ajánlkozó ifju életekért. Az evangélium előtt megnyitott ajtókat.

Bűnvallomás: Hogy még mindig sokan közömbösek a missziói elhivatással szemben. Hogy az uralkodó bűnök gátolják a keresztyénségnek a pogányok által való elfogadását.

Könyörgés: Hogy Krisztusnak az evangéliumnak minden nemzetek közti hirdetésre irányuló parancsát újra komolyan vegyük. A bőkezűbb missziói adakozásra vezérlő felelősségérzetéért sáfárságunknak. A misszionáriusoknak új lelki erővel való fölruházásáért. Az orvosi missziókért, a nők közti munkákért és a missziói iskolákért. A Mandzsuriában folyó missziói munkáért. Babos Sándor életéért és munkájáért.

Fölolvasásra ajánlott igék: Zsolt. 67.

Pénteken, 1936. január 10-én: Családi élet és nevelés.

Hálaadás: Számptalan szülői életének könyörgés és példaadás által való hatásáért. A társaikat Krisztusnak megnyerni igyekvő keresztyén diákokért.

Bűnvallomás: A családi vallásosság hanyatlásáról s ennél fogva a szentírásban tudatlan és Isten iránt közömbös új nemzedék fölnevekedéséről.

Könyörgés: Azért, hogy a házi áhitat újra fölállíttassék. Hogy az iskolákban, tanintézetekben és egyetemeken a biblia legyen a

tanítás alapja. A vasárnapi iskolai tanítókért. Hogy minden nemzet ifjusága meghallja Krisztus hívását és kövesse azt.

Fölolvasásra ajánlott igék: I. Móz. 18., 17—19.

Szombaton, 1936. január 11-én: *Belmisszió és zsidómisszió.*

Hálaadás: Mindazokért, akik életüket hazájuk evangelizálásának szentelik. Mindazokért, akiket az evangélium elfogadása átalakított.

Bűnvallomás: A társadalmi bajokat okozó önzésről és hanyagságról. Arról, hogy milyen keveset tett eddig a keresztyenség a zsidók üdvösségéért.

Könyörgés: Mindazokért, akik az emberek otthonába és műhelyeibe viszik el az evangéliumot. A szenvedők segítésén munkáló orvosokért, ápolónőkért, diakonisszákéért. Hogy a zsidók közti misszióban dolgozók bölcsességgel, türelemmel ruháztassanak fel a Krisztusért való követségükben.

Fölolvasásra ajánlott igék: Ézs. 62.

*

Az Evang. Világszövetség romániai tagozatának ügyvezető bizottsága kéri a gyülekezeteket és a hiveket, hogy minél több helyen tartsák meg az imahetet, még pedig ahol lehetséges, felekezeti közleg, — imahét megtartásáról értesítést küldve Maksay Albert theol. tanárhoz (Cluj, Cal. Mareşal Foch 38.) Ugyanide küldendő az imaheti perselypénzeknek az Evang. Világszövetség missziói céljainak támogatására szánt része.

Kérlek egy szóra!

A lelkeszi önszegélyezés kérdéséhez.*

Egymás megsegítésének gondolatával már annyit foglalkoztunk, hogy tartanunk kell a kivitel teljes befagyásától. A magam elgondolásától sem vagyok tulságosan eltelve s mig papírra vettem, inkább a szívem vert, mintsem az agyam dolgozott. (No, ez meg is látszik!)

Ez a tervezet, ötlet, vagy minek nevezzem? adhoc tömörüléssel alapszik, amely tagjait, akik csakis kongruások lehetnek, négy évre köti meg és negyven lei »áldozatra« készíti.

Elgondolásom a következő: Kétszáz kongruás befizet — központi levonás révén, — havi 105 Leit. Ez kitesz 3 hónap után 315

* Mivel az egyházkerület a lelkeszi önszegélyezés ügyét nem zárta le még véglegesen, készséggel közöljük a hozzászólást, ugyanis, mint az önszegélyezés szükségességének bizonyítékát.

Leit, 200 tag után 63,000 Leit. Az első évnegyed végén a központ ezt az összeget kisorsolja, azaz a tagok neveit tartalmazó urnából kihuz 12 kongruást. Még pedig á 5000 (ötezer) Lei. Ez kitesz 60.000 Leit.

A további eljárás így folynék:

I. Évnegyed.

Bevétel	63000 Lei
Kiadás	60000 Lei
				<u>Marad: 3000 Lei</u>

II. Évnegyed.

Áthozat	3000 Lei
Bevétel	63000 Lei
				<u>66000 Lei</u>
13 kongruás á 5000				= 65000 Lei
				<u>Marad; 1000 Lei</u>

III. Évnegyed.

Áthozat	1000 Lei
Bevétel	63000 Lei
			<u>Összesen: 64000 Lei</u>
12 kongruás á 5000			= 60000 Lei
			<u>Marad: 4000 Lei</u>

IV. Évnegyed.

Áthozat	4000 Lei
Bevétel	63000 Lei
			<u>67000 Lei</u>
13 kongruás á 5000			= 65000 Lei
			<u>Marad: 2000 Lei</u>

Marad az évvégén 2000 Lei, az ügykezelő központi tisztviselő honoráriumára(?) Évente tehát 50 kongruás részesednék fejenként 5000 Leiben. Négy év alatt 200, vagyis az összes tagok. Ezzel szemben a tag befizet négy éven keresztül 1260 Leit, végösszegben 5040 Leit. Vagyis 40 Lei ellenében összegyűjtenek neki 5000 Leit, sőt ennek ellenében kollektív erejével segít másokon is. A világ legbecsületesebb »sorsjátéka«, ahol mindenki nyer, de a legnaivabb is, mert hiszen a saját pénzét kapja vissza. Ezzel szemben azonban igaz az, hogy a saját erejéből bizonyítva nem gyűjtötte volna össze a garasokat ilyen szép csomóba. Természetesen: mindez csak váz, amit azután még ide-oda lehetne hajlítani. De annyi bizonyos, hogy tagoknak csak olyanok vehetők be, kiknek megfelelő illetményük a központon keresztül folyósítatik.

Az első kifogás ezen elgondolásom ellen az lehetne, hogy nem nyújt momentán segílyt. De csak: lehetne. A belépett tag ugyanis jogosítvánnyal bírna, amelynek értékpapír jellege lenne. Ha t. i. anyagilag megszorulna, joga lenne a Nyugdíj-alapnak eladni. Az alap azonnal kifizetné az 5000 Leit, melynek fejében megnyerné a jogosítvány tulajdonjogát. Viszont a tag, — ez természetes — egészen a ciklus végéig fizeti a havi illetményeket s a Nyugdíj-alapnak a megfelelő, de nagyon, a lehető legalacsonyabb kamatot. Ezt azonban csak addig, míg ki nem sorsolják, mert e pillanatban a Nyugdíj-alap már visszaveheti az 5000 Leit. Szóval a kongruás kezében van egy olyan okmány, amely bármikor pénzt ér.

Miután a tagok elhalálozására is számítani kell: a kötelezvényfelét a kongruás neje is aláírja. E ténnyel elhalálozás esetén férje jogába lép, de kötelességébe is, amennyiben az özvegyi nyugdíjból történendő havi levonásokba beleegyezett. A nőtlen és özvegy kongruások mikénti felvétele egy másik kongruás garanciája mellett

lenne megvalósítandó. Ez azonban már teljesen privát vonatkozású ügy.

Nem alaptalan az az aggodalmam, hogy esetleg nem jö be a 200 tag. Megengedhetőnek tartom tehát, hogy egy kongruás több tagsági joggal bírasson, persze több, a megfelelő illetékekkel is. Továbbá fel lehetne ölelni mindazokat, akik nem kongruát, hanem más állandó jellegű, pénzbeli javadalmat kapnak egyházi fórumon keresztül.

Nagyon jól tudom, hogy itt nem valami »nagyszerű megoldást« adtam, de azért évente mégis 50 kongruásnak hozna kellemes meglepetést.

Pechek is lesznek. Pl. Mit csináljon az a szerencsés(!) tag, akinek nevét már az első turnusba kihuzzák, ha már a következő évben megszorul? Vagyis más szóval, hogyan tudnánk a ciklusok helyett a kontinuitást megteremteni? Erre a kérdésre azonban nem vagyok elég — Wekerle!

DÉRCZY IMRE.

Egyházkerületi tanulmányi segély.

Kérő szó az érdekeltekhez.

Tartozom annak őszinte bevallásával, hogy egyike voltam eddig azoknak, akik az egyházkerületi tanulmányi segély pontos befizetésére nem sok gondot fordítottak. Nem gondolkoztam felette — volt egyéb gondom — hogy miért is kell azt fizetni? S bizony — magamban — igazat adtam zsémbes gondnokunknak, aki a kerületnek járó költségek kifizetésekor kétszer is meg szokta kérdezni: »aztán muszáj azt?«

És most itt vagyok, mint meakulpázó próféta lélek, akit az Isten odaalázott, hogy hangosan tegyek bizonyosságot a tanulmányi segély nélkülözhetetlenül szükséges volta mellett és hálával gondoljak őrállóinkra, akik ezt a végtelenül fontos segély-alapot előrelátó gondoskodással megteremtették! Ha válságba jutott is, mint minden más egyéb, ez az akció, de azért jövője nem reménytelen. Csak egyet kíván ez a lelkészi kartól: akaratot és — könnyet letörlő áldássá leszen!

Ezért — míg egyfelől magam is első igyekszem lenni annak befizetésében, — ugyanakkor a tanítató lelkészek nevében — gyermekeinkért remegő lélekkel küldöm tiszteletteljes kérésemet a hátralékban levő egyházak pásztoraihoz s kérve kérem, hogy fizessék be a kerületi pénztárba tanulmányi segélyhátrányaikat, hogy a tanítatás súlyosan reánk nehezedő terheinek emelésénél némi támogatásban részesülhessünk!

A helyzet u. i. odaszomorodott, hogy a valóságos divattá lett nemfizetés miatt a kerület — segélykérésünkkel — kénytelen bennünket elutasítani, vagy pedig 12—15000 Leis. évi tanítatási költségeinkben csupán 2—3000 Leivel támogatni. — Hogyan lehet ezt kibírni, pláne ha 2—3 gyermekünk tanul? — Míg, ha minden egyház befizetné a ráeső tanulmányi segélyt: gyermekeink — hivatalos megállapítás szerint — sokkal többet kaphatnának!

Testvér! — ma én és tátsaim vagyunk a taníttatás súlyos gondja alatt, — holnap lehet, hogy Te következel! — Kérek, gondoldj ránk és segíts rajtunk, hogy jogcimet szerezz arra az időre, amikor majd rád kerül a sor! — Mi kölcsönnek tekintünk minden segítséget, melyet gyermekeinknek — másoktól nyerünk, ezért reméljük, hogy a testvéri szó — testvér szívet talál! Ugy legyen!

Szücs Antal.



HIREK



Lapunk ebben az évben Isten segedelmével a tizedik évfolyamába lépett. Ha pedig elődjének az Egyházi és Iskolai Szemlének hat évre terjedt életét is számításba vesszük, akkor már egyházkerületünk lapja tizenöt évi pályafutását fejezte be. Ez a tizenöt esztendő gazdag volt eseményekben, bővelkedett akadályokban. Találunk közte meddő éveket, de láthatunk eredményeket, melyeknek elérésében lapunk szerepe letagadhatatlan. Ha egyházi életünk gazdagításában, megújulásának munkálásában lapunk bármily mértékben is betöltötte rendeltetését, áldjuk érette az áldások osztogatóját és hálával gondolunk szerkesztő- és munkatársainkra. A jövő előtt bizalommal tekintünk az eddig megsegítő kegyelem felé s a szeretet kérő szavával fordulunk továbbra is munkatársainkhoz a testvéri kéz szerelő támogatásáért.

Az Árvaházi Képes Naptár utánrendeléseinek iratterjesztésünk egyidőre nem tud eleget tenni, mivel raktárkészletünk teljesen kifogyott. Mint jeleztem Naptárunk e számából a szokott példányszámnál 500-al nyomattam többet, úgy annyira, hogy 8500 példány jelent meg, arra azonban senki sem számított, hogy naptárkészletünk a

többet példányszám mellett is kevésnek fog bizonyulni. A rendeléseket iratterjesztésünk számoltartja s amennyiben a megmaradt példányok érkeznek vissza, azoknak eleget tesz. Nyomatékosan hívom fel azért a lelkészi hivatalokat, hogy a megmaradt naptárokat haladéktalanul juttassák vissza a püspöki hivatalba, mert az 1936 évi január hó 15-ig vissza nem küldött példányokat, mint eladottakat tekinti a ker. pénztár és értéküket elszámolásba teszi az államsegélyekből. Atyafiságos szeretettel: **Csernák Béla**, egyházker. főjegyző.

Felhívás! Kálvin Institutióit kéri a ciavosi ref. egyházközség parochiális könyvtára. Miután az egyházkerületi könyvtár még nincs abban a helyzetben, hogy a művet kikölcsönözhesse, ez uton kérjük a lelkész urakat, hogy ha esetleg valahol fölösleges duplum akad, sziveskedjenek azt a ciavosi parochiális könyvtár rendelkezésére bocsátani (Ciavoş jud. Timiş), a püspöki hivatalnak teendő előzetes jelentés mellett. A könyvtár bizottság előadója.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Munkatársainknak és olvasóinknak áldásokban gazdag új esztendőt kívánunk.



Hivatalos rész



Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6778—1835-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Mivel a Curtea de Apel legfelsőbb bíróság egyik határozatában kimondta, hogy minden elismert vallásfelekezet egyházközségei közjog szerinti jogi személyek s külön megemlítés nélkül is bentfoglaltatnak a közhasznú intézmények között, — alapos reményünk van arra, hogy a bélyegtörvény 16. fej. 3. bekezdése alapján egyházaink mentesítettnek az illetékegyenérték fizetése alul, mi okból ismét nyomatékosan figyelmeztetem egyházközségeink presbitériumait, hogy az illetékegyenérték kivetésére alapul szolgáló bevallásaikat okvetlenül s e tárgyban kibocsátott előző rendeletem (5939 - 1935-I. sz. megjelent a hivatalos lap 33. számában 405—407. oldalon) utolsó bekezdésében foglalt következmények terhe alatt 1935 december 31-ig okvetlenül adják be az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz. Oradea, 1935 december 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázat a bihari egyházmegyébe kebeleztetett és eltávozás folytán megüresedett bihari ref. egyház rendes lelkészi állására. **Javadalom:** az 1916. év január 16-án kelt felsőbb egyházhatóságilag megerősített díjlevél szerint: 1. Kézpénz 100 frt. mai pénzértékben. 2. Buza 26 köből 35 és fél literes vékával mérve 3692 liter. 3. Hat (6) szekér széna. 4. Tüzifa nyolc (8) öl beszállítva. 5. Egy darab hizott sertés. 6. Fütteni való szalma négy (4) öl. 7. Egy mázsa só. 8. Két köblös tavasz föld, az egyház szántja és veti. 9. Tizenkét (12) öreg cseber bor, a lelkész hordójába szűrve. 10. Nyolcvan (80) hold és 227 □-öl föld, holdja 1100 ölével számítva; ebben foglaltatik 8 hold és 227 öl kaszáló, a többi szántóföld. A régi időben is meglévő földtől az adót az egyház fizeti, a tagosítás alkalmával nyert többletföldtől a lelkész. 11. Stóla az egyházkerületi megállapítás szerint. 12. Államsegély, melyért az egyház nem szavatol. **Megjegyzés:** A díjlevél 1, 3, 5, 6, 7, 8. pontjai 1927. évi márc. 27-iki presbitéri határozat s egyházi felsőhatósági jóváhagyás alapján évi 5000, azaz ötezer Leiben váltattak meg. A 10-ik pontban feltüntetett 80 hold és 227 □-öl föld állami kisajátítás következtében 34 holddá lett. Presbitérium a rendkívüli körülményre tekintettel, igazolt tények alapján az egyházm. közgyűléstől díjlevél mérséklést óhajt kérni, melynek e tárgyban való döntése úgy az egyházközségre, mint a megválasztott lelkészre kötelező erővel bír. Megválasztott lelkész különféle beruházás címén 29,075, azaz huszonkilenc-ezerhetvenöt Lei összeget tartozik elődnek megtéríteni. **Kötelesség:** A bihari egyházközségben az Egyházi Törvényben előírt lelkészi teendők végzése. Hitoktatás az állami elemi iskolában. Az állás a választás megerősítése után azonnal elfoglalandó. A pályázni kívánók kérvényeiket lelkészi oklevelükkel (hiteles másolatban) és esperesük által a pályázati hirdetés közlése után láttamozott szolgálati bizonyítványokkal felszerelve a pályázat megjelenésétől számított három hét alatt Vadai Béla espereshez Alesd, jud. Bihor küldjék be. Oradea, 1935 december 24. Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca



Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905/1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb áron postafordultával szállítja a
KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társ tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Karoly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány
ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel
10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók
nagybetűs **HANGJEGYES**
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban



Nagyobb rendelésnél árengedmény



REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.



Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

Szomorú kilátások.

Nem szívesen vettem papírra a fenti címet. Ugy éreztem, hogy ebben a pár szóban hozzánk nem illő lemondás és megszenyítő bizalmatlanság és bizalomhiány is van. Az egyik épenugy, mint a másik, halálosra sebez intézményeinkkel együtt mindnyájunkat. Pedig minden vonalon a súlyos felelősség vádja nyom mindnyájunkat és ezt magunktól semmiféleképpen elhárítani nem tudjuk.

A dologra térek. A múlt év végén egymásután jelentkezett nálam több teológia hallgatónk, hogy életpályájuk közel áll a derékban való kettétöréshez, mert a cluji teológiai intézetből kénytelenek távozni az ellátásért járó fizetési kötelezettségeik nem teljesíthetése miatt. Hátralékaik olyan magasra nőttek, hogy azokat önerejükön vagy szüleik segítségének igénybevételével sem képesek kifizetni.

Magának az intézetnek tanári kara is bensőségesen átérzi a helyzet nehézségét. Nagy elismerésre méltóan keresi az utat és módot, hogy miképpen lehetne ez ifju embereken segíteni, hogy a magyar református egyház szolgálatára megtarthatók legyenek, mert megítélésük szerint ezek az ifjak úgy tanulmányi előmenetelök, mint magaviseletük folytán meg is érdemlik a feljök kinyújtott segítő kezét.

Egészen természetes és önként érthető, hogy a segítség kötelezettségét egyházkerületünk közösségének, gyülekezeteinknek kellene vállalnia, mert egyházközségeinknek jövő sorsa van elszakíthatatlan kapcsolatban lelkészeink neveltetésével. Ha a lelkészállásokban évenként jelentkező hiányokat pótolni nem tudjuk, ebben az esetben végzetes bajok következnek be. A pásztornélküli nyáj szétoszlik, elkallódik, más vallásfelekezetekbe hull és vész el örökre református anyaszentegyházunk és magyar fajunknak óriási kárára. Igaz, hogy itt is, ott is felhangzik a meggondolatlan szó olyan egyháztagjaink sorában, akik atyáik hitétől és egyháziasságától eltávo-

lodtak, hogy »pap nélkül is megleszünk,« de Istennek legyen hála, — az ősi lélek, talán sokszor tudatában, — ott él még ma is hit-testvéreinknek százezres tömegében és csak kivételesség az imént említett megbotránkoztató beszéd. Azért reméllem, hogy ha e sorok tartalma lelkész és presbiter társaimon keresztül tudomásukra jut, gen nem mennek el mellette.

Egyházkerületünk pénztára a jelenlegi áldozatnál többre nem vállalkozhatik. A tanulóink támogatására szolgáló pénztár üres, mert a gyülekezetek, nem keresem most, hogy miért és miért nem? — évek óta nem teljesítik kötelességüket. Nagyon megszivlelően világosítja meg ezt hivatalos lapunk legutóbbi cikkében egyik lelkész-társunk, a következőket irván: *„egyike voltam eddig azoknak, akik az egyházkerületi tanulmányi-segély pontos befizetésére nem sok gondot fordítottak.”* Pedig többen vannak olyanok is, akik meg épen semmi gondot nem fordítottak rá. Sőt megérthetetlen magatartással talán még másokat is a magok oldalára állítani igyekeztek.

A tizenkettedik órában vagyunk, hogy egyházkerületi tanulmányi alapunk helyzete fölött komolyan gondolkozzunk. Mert ha theológus ifjaink egy részének anyagi okok miatt félben kell hagyni tanulmányaikat, akkor az a veszedelem, hogy már ez idő szerintse küldhető segédlelkész több egyházközségbe, ahol pedig urgens necessitas forog fenn, — maholnap odáig juttat, hogy megüresedett lelkészi állásaiknak egy része betöltetlen marad, aminek nyomában a legszomorubb kilátás jár. Ezt pedig az Ur Isten fordítsa el tőlünk. Azért elengedhetetlen, hogy minden egyházközségünk teljesítse a maga kötelességét, sőt férfi és nőszövetségünk is tegyenek meg mindent, hogy adományaikat mielőbb juttassák el egyházkerületünk pénztárába, hogy ifjainkat a fenyegető helyzetből kimenthessük.

Sulyok István
püspök.

Kerületi egyházi muzeum megalapítása.

Egyházunk nagy mulasztást követett el eddig is azáltal, hogy a multa vonatkozó egyházi értékeinket nem gyűjtötte össze. Most pedig, amikor a multa oly annyira fontos kellék jövőnk építésében, egyenest bűn azoknak a drága értékeknek elkallódnia hagyása.

A multkorában meglátogattam több eklézsiát. Kérdésemre, hogy van-e itt valami régisége az eklézsiának, a válasz: nincs. A végén mégis, hosszú keresés után innen is onnan is előkerül egy óntányér, lyukas ónkanna, tépett, rongyos kendő stb., egyik a padlás valamelyik szegletéből, a másik a magtár lombárjából. Egyik helyen

ezt mondják: volt itt ilyesféle rossz tényér több is, gyerekkorunkban az udvaron gurigáztunk vele. A másik helyen az urasztali kancsók, — mert a régi barna ónkancsók helyett fényes, ragyogó, új felszerelést vett az uraság, — a templom magtárporában heverték. A harmadik helyen az évszázados gyönyörű terítéssel a templom kövezetét törülgették. Amikor megrökönyödve kértem a harangozót, hogy tehettek ilyet, a felelet: hát ugyis rongyos volt már! Az elavult, régi, kidobott urasztala a templom magtárjában várja, hogy összedőljön a reá rakott holmik terhe alatt. De minékifolytasam a felsorolást.

Ezen szomorú tapasztalataim alapján szabad legyen azt ajánlanom, hogy ezeknek a régi, nem használt egyházi régiségeknek, értékeknek az összegyűjtését, elrendezését s feldolgozását maga a kerület vegye a kezébe. Igaz, történtek föl hívások, figyelmeztetések ilyen értékeink megóvása érdekében. De az édes kevés. Sajnos, sok lelkésznek nincs meg az érzéke ezek értékelésére, vagy ha meg is van, faluhelyen a hozzá nem értő gondnok, harangozó keze alatt, különösen lelkészváltozások idején könnyen elkallódnak. Sok helyen még hely sincs az ilyen értékek megőrzésére.

Egy központi helyről kell tehát gondoskodni, ahova minden ilyen használatban nem lévő, régi egyházi dolgainkat összegyűjténék az egész kerület területéről. Egy-két szobát meg lehetne ilyen dolgokkal tölteni. Egy valóságos muzeum keletkezne ilyenformán, amely bővítve, szaporítva, a végén nagy történelmi értéket képviselne egyházunk számára.

Ezen értékek kiválogatása, összegyűjtése, elrendezése nem kicsi munka és ami több, nagy hozzáértést igényel. Egy olyan felsőbb rendelkezés, hogy a lelkészek ilyen egyházi dolgaikat szolgáltatassák be a központba, vagy központokba, fél munka volna. Jó volna e helyett egyházmegyénként, körzetenként végeztetni e gyűjtést egy-egy ahhoz értő ember vezetése alatt. Az »ahhoz értő embert« kihangsúlyozom. Kevesen vannak, akik ezen a téren megfelelő tudással és szakértelemmel bírnak. Gyakran éppen az bírnak muzeális értékkel, amit az ahhoz nem értő, nem tart annak. Egy olyan lelkész, aki ezen a téren semmi képesítést nem kapott, — már pedig a legtöbb ilyen, — hogyan tudhatná ezt a fontos munkát egyedül »jól« elvégezni.

Hogy ezeknek a holmiknak összegyűjtése és elszállítása ne kerüljön sokba, azért gyűjtessenek össze — mondjuk — a lelkészterkezetek körzetei szerint s onnan alkalomadtán elszállíttatnának a központba.

Mik lennének azok a tárgyak, amik egyházi muzeális szempontból értékkel bírnak?

1. Urasztali, keresztelői kancsók, tányérok, kelyhek.
2. Urasztali, keresztelői katedrai terítők, kendők, kézimunkák.
3. Régi irások, jegyzőkönyvek, anyakönyvek, bibliák, zsoltárok s más régi könyvek.

4. Érdekes templomi padok, faragások, festések, záruk, keresztelő asztalkák, urasztalok, festett mennyezetek, hangfogók, keresztelő medencék, templomstílt mutató faragott kövek stb.

5. Kiegészítésképpen az eklézsiában meglevő anyakönyvek szerint a papok, tanítók, kántorok, régi és most ott élő nagyobb és népesebb családok nevei, harangok felirásai, az egyházközség nevezetesebb eseményei, dátumai, a templom, iskola, parochia építésének ideje és körülményei teljesen a helyi adatokra támaszkodva. (Itt minden mellékes elmélkedés mellőzendő, csupán az adatok szolgáltatandók be.)

A használatból kiment, de jó állapotban levő egyházi régiségeken kívül, bármilyen törött, kopott, rongyos, lyukas régiség birhat muzeális értékkel, azért az ilyen állapotban levő egyházi régiségek szintén beszolgáltatandók.

Tudom, ezzel egy nagy munka szakad lelkésztestvéreim nyakába, de az ügy megérdemli, hogy fáradjunk érte.

Mi a jövő építői vagyunk, de ne feledjük, a mi biztos jövőnk a múltban gyökeredzik. Mi egy lépést se tehetünk a jövőben úgy, hogy a múlttól elszakadjunk. A múlt emlékeiben él számunkra. Ezen emlékek megbecsülése, szeretete, ismerete és értékelése egyben a jövő záloga is egyházunk és népünk számára.

Sass Kálmán.

A jugoszláviai református egyház közgyűlése.

A Jugoszláv Királysági Református Keresztyén Egyház november 20-ikán Kulán tartotta meg második országos közgyűlését.

Előző napon délelőtt a kulai református egyház, a többi felekezetek és hatóságok vezetői a püspököt az imateremben ünnepélyesen fogadták, délután ugyanott tanácsülés, este pedig a gyülekezet számára összejövétel volt.

Másnap a közgyűlést istentisztelet előzte meg, melyet Kovács Mihály rumenkai lelkész vezetett. Utána dr Kurcz Henrik orsz. egyházi gondnok megnyitó beszédében rámutatott arra a közvetlen ve-

szedelemre, mely az egyke divatjában pusztítja egyházunkat, s az ellene való küzdelemre egy munkabizottságot hozott javaslatba, melyet a közgyűlés meg is alakított.

A püspöki jelentés kapcsán a közgyűlés elhatározta, hogy a vasárnap délelőtti istentisztelet rendjében alkalmazkodik azokhoz a testvéregyházakhoz, melyek erre nézve már egységes formát vezettek be s ennek elkezdését 1936 január első napjára tűzte ki. Egyben kimondta a közgyűlés, hogy a jövő közgyűlésen valamennyi istentiszteletre nézve egységes rendet fog bevezetni, ami addig is előszóval és sajtó útján elkészítendő lesz.

Az előterjesztett szabályrendeletek közül kettőt már az igazságügyminisztérium el is fogadott. Egyik az egyházi hatóságok hatásköréről, másik pedig az egyházi vagyonkezelésről, a számadások vezetéséről és ellenőrzéséről szól. Lényeges módosítást nyert a nyugdíjintézeti szabályrendelet, melyből a palást-ajándékozást a közgyűlés törülte, ellenben a munkaképtelen lelkészek nyugalmaról a káplántartás formájában gondoskodott.

A lelkészi honosító vizsgarendbe bevezette a 9. és 10-ik félév helyett 1 theológusok gyakorlati képzésének azt a módját, hogy a kápláni és papi vizsga közötti két utolsó félévet mint gyakorlati tanuló évet 3—4 havonként más-más gyakorló lelkész mellett fizetés nélkül kötelesek eltölteni.

A behivatalnokok fizetési minimumának megállapításáról és kiegészítéséről kidolgozott szabályrendeletet a közgyűlés elvben elfogadta, de gyakorlatban még egy évig a jelenlegi készpénz minimumot érvényben hagyta. Ez alatt az egy év alatt valamennyi lelkészi állásra nézve ki lesz számítva a gabona-kulcs szerinti lelkészi fizetés, hogy ily módon annak zökkenés nélküli levezetése már eleve biztosítva legyen.

A Korbai alaptól folyósítandó magánkölcsönökre nézve a közgyűlés a feltételeket pontosan körülírta és megszigorította. A közpénztári járulékok új kivetési kulcsa annyiban módosított, hogy az egyházközségek tulajdonában levő földek is nem hold számra, hanem állami egyenesadójuk arányában lesznek megadóztatva.

A közgyűlés tagjai a szünetekben nagy érdeklődéssel szemléltek azt a közel 100 képből álló kiállítást, mely országos egyházunk templomait, egyéb épületeit, lelkészeit, nép-életét s érdekességeit és pecsét-lenyomatait bemutatta. Ezek a képek a múlt évi budapesti református kiállításon is fenn voltak. Legérdekesebb tárgy volt közöttük a kórógyi kaloda, melyet még a múlt század 70-es éveiben is mint egyházfegyelmi eszközt használtak.

A közgyűlés több tagja Kuláról való eltávozása előtt a püs-

pökkel és az orsz. egy, gondnokkal együtt kimentek a kulai temetőbe s virágot vittek Korbai Károly sirjára, ki ezelőtt 43 évvel vagyonát a református egyházra hagyta.

A közgyűlés tagjai a kulai református és evangélikus családoknak szívesen látott vendégei voltak s a legkellemesebb emlékeket vitték magukkal erről a két napról, melyben annyi figyelemmel és kedvességgel halmozták el őket.

Lelkészköri értekezlet és belmissziói nap Sanislaun.

A Carei egyházmegye sanislaui lelkeszi köre 1935 dec. 12-én köri értekezletet s egyben belmissziói napot tartott Sanislaun, mely rövid istentisztelettel kezdődött. Az igét Gönczy Sándor esperes hirdette János 16: 6. alapján. Utánna lelkeszi értekezlet volt, melyet rövid áhitattal Kiss Ferenc helybeli lelkesz vezetett be. Máté 26: 36—41, alapján rámutatott arra, hogy »A lelkipásztornak imádkozni kell,« Simon Imre lelkesz előadást tartott »A parókhiális földek karbantartása és intenzív művelése, mint lelkipásztori existenciális érdek» címmel. Ugy a bibliamagyarozatot, mint az előadást tartalmazó hozzászólások, megbeszélések egészítették ki.

Délután ugyanazon időben vasárnapi iskolai mintatanítás, nőszövetségi és férfiszövetségi konferencia tartatott. A vasárnapi iskolát Kovács Lajos curtuiuseni lelkesz vezette. A nőszövetségi konferencián Gargya Géza andridi lelkesz, belm. előadó, a férfiszövetségben pedig Veress Kálmán irinai lelkesz tartottak előadást és vezették a megbeszéléseket.

Este vallásos estély volt a templomban tartalmas és gazdag programmal. Az igét Kovács Lajos curtuiuseni lelkesz hirdette Zsolt. 84: 1—5. alapján »A templom, templomlátogatás, hétköznapi istentisztelet mai jelentősége« tárgykörrrel. Előadást tartott Gargya Géza »A szektákról és a szekták veszedelmeiről« címmel. Szavalt Lovász Róza andridi tanítónő és több helybeli leány és ifju. A vallásos estélyt és az egész napi áldásos összejövetelt Kiss Ferenc helybeli lelkesz áhitatos imádsága zárta be.

Az ünnepségeken a környező falvakból többen résztvettek s a gyülekezet pedig mindvégig komoly áhitattal és érdeklődéssel kísérte a belmissziós nap munkáját. A résztvevő lelkeszek és tanítók mindnyájan Kiss Ferenc helybeli lelkesz vendégszerető házának vendégei voltak. Adja a minden áldások Istene, hogy e belmissziós napnak nyomán a gyülekezet s a lelkeszek hitének megerősödése, épülése és gazdagodása következzen.

V. K.

Minden Lelkésztestvéremnek.

Mikorra e sorok megjelennek, elküldésre készen állanak a Gyermekkönyvtár legújabb száma, a Könyvbarátok január havi kiadványai (5 drb. 2 leis traktátus) és nem tudjuk őket postára adni, mert a lelkészeknek körülbelül fele még mindig nem küldte vissza a legutóbbi körlevelemhez csatolt megrendelő lapot. Már többször megírtam és itt ismételtén hangsúlyozom, ha valamelyik lelkészársam kerekén megírja, hogy ő nem tud vagy nem akar a kerület irat-terjesztéseinek kiadványaiból hívei között elhelyezni, tudomásul veszem azt is, de kérem, hogy legalább írja meg az első kérdésemre és ne várja a sürgetést, ami számomra óriási erő és időpocséklás. Azonban mert hiszem, hogy úgy a Gyermekkönyvtár, mint a Református Könyvtár határozott értéket/képviselő kiadványok, misszió lelkületére, népünk és egyházunk iránti felelősség érzetére apellálva kérek minden lelkészt, tegyen meg mindent az irányban, hogy e kiadványok a nép minél szélesebb rétegéhez eljussanak.

Mindenekelőtt azonban minden lelkésztestvérem haladéktalanul küldje be kilőltve a legutóbb küldött körlevelemhez csatolt megrendelést, mivel ezek be nem érkeztek nem tudom kiküldetni a már készen levő és postázásra váró Gyermekkönyvtárt és Református Könyvtár kiadványokat.

Oradea, 1936 január 8.

Kiss Bertalan
belm. titkár.

Urvacsorai Külön Kehely.

A jugoszláviai debeljácsai egyházközség az urvacsorai kehely bevezetésére kért engedélyt az országos közgyűléstől.

Ez a kérdés egyházainkban már 25 év óta felszinen van. Állítólag ugyanis többen azért nem járulnak szívesen az Ur asztalához, mert félnek a közös kehely útján való esetleges fertőzéstől. Ennek elkerülésére tehát csináltak maguknak egy egészen kicsi kis ezüst kelyhecskét, azt magukkal viszik s a lelkész a közös kehelyből ebbe átönt egy kevés bort, melyet az illető megiszik, a poharát elteszi és tovább megy.

Magyarországon egyes helyeken ez szokásban van. Néhol azonban bevezették, de mivel sok félszepség van benne, már el is hagyták, illetve oda módosították, hogy a külön kelyhesek részére egész más napon külön urvacsora-osztás van. Ezzel nincsenek sok helyen megelégedve, mert megbontja a gyülekezet egységét.

Általában sok érvet fel lehet hozni ellene :

1. mutassatok egy embert, aki az urvacsoravétel alkalmával fertőző betegséget kapott ;

2. miért nem jut eszünkbe soha, hogy a bünösök, haragtartók, gyűlölködő testvérek, kik az Ur asztalához járulnak s az egész gyülekezetre Isten haragját rávonják, — azok fertőztetik meg igazán az uri szent vacsorát ;

3. vendéglőkben száz számra öblitik ki a poharakat mindig ugyanazon piszkos vízben és senki sem aggódik a fertőzés miatt ;

4. a külön kehely bevezetése a gyülekezetet megbontja és sok botránykozásra ad okot stb.

Ez okoknál fogva az országos közgyűlés a debeljacsai egyház indítványát egyelőre levette a napirendről. De mivel még sem akar érzéketlenül elhaladni a kérdés mellett, dr Nékám budapesti egyetemi tanár, híres bőrgyógyász által ajánlott következő megoldási módot ajánlja :

1. az urvacsorai kelyhek belső peremén egymással szemben véssenek négy számot : 1, 2, 3, 4.

2. az első két urvacsorázó az 1-es számú helyről iszik, a második kettőnek a lelkész odafordítja a 2-es számot és így tovább. Ily módon két pohárból 8 személy más-más helyről iszik. Dr Nékám professzor szerint ugyanis a pohár belső pereme és a benne levő bor nem fertőződhetik, hanem ez a lehetőség csak a pohár külső pereménél foroghat fenn.

3. Ez ellen pedig csináltasson az eklézsia az urvacsorások számához képest 50—100 darab kis 20×29 cm. fehér vászon ruhát. Ezek egy tányérból egymásra rakva és tömény alkohollal leöntve álljanak az Ur asztalán. Mikor a kehelynek már mind a négy megszámozott oldala el van használva, akkor a lelkész egy tiszta alkoholba itatott ruhával a kehely peremét körös-körül fertőtleníti, a használt ruhát azonnal félre teszi s a következő alkalommal a tányérből ismét újat vesz elő. Ahol nagyon sok az urvacsorázó s ez igen sokáig tartana, ott szerezzenek be négy közös poharat s míg a lelkész kettővel osztja, addig a kurátor a másik kettőt fertőtleníti és előkészíti.

Ez ellen a módszer ellen senkinek sem lehet kifogása, mert nem tesz különbséget az urvacsorások között s a tisztaság követelményének még dr. Nékám professzor szerint is megfelel.





IRODALOM



Egyházkerületünk Iratterjesztésének kiadásában közelebbről a következő kiadványok jelentek meg a Könyvbarátok januári havi kiadványaképpen: Bede László: Egy megtérés története; Orth Imre: Református férfi; Levelek Kinából. Összeállította és bevezetéssel ellátta: Horváth Jenő; Bódis Ágnes: A református leány; Kép a paróchiáról. P. Jager után: Irta Dr Sziklay Ilona. Az iratterjesztés vezetőségének elgondolása az, hogy amennyiben a nagyobb érdeklődés a 2 Lei-es traktátus füzetek iránt van, a Könyvbarátok, mint biztos vásárlókra támaszkodva, minden hó első felében 5 db 2 Lei-es traktátust jelentet meg. E kiadványokat minden lelkész igyekezzen megrendelni minél nagyobb példányszámban (az Iratterjesztésnek végeredményben nem is az a fontos, hogy hány könyvbarát van a községben, hanem az, hogy a Könyvbarátok számára rendelt kiadványokkal együtt összesen hány példányt igényel egy-egy traktátusból a lelkész,) s azoknak részint a Könyvbarátok, részint alkalmi árusítás útján való eladásától szorgalmazza. Hogy a terjesztéssel és a pénzküldéssel járó költség fedezetet nyerjen, az Iratterjesztés a következő jutalékot nyújtja. *Havonta* 100 Leig terjedő rendelésnél 10 százalékot, 200 Leig terjedő rendelésnél 15 százalékot, 400 Leig terjedő rendelésnél 20 százalékot, s a szintén havonta 600 Leig terjedő rendelésnél 25 százalékot.

K. B.



HIREK



Huszonöt éves jubileumát ünnepelte a satu-marei Egyházi Híradó karácsonyi számával. Az elmúlt évben töltötte be 25-ik évét. Alapítója dr Kováts J. István theol. tanár, egyh.-ker. főjegyző, akkori satmari lelkipásztor volt az 1911—13. években, kit a szerkesztésben Békely Lajos váltott fel 1924 januárig, kinek eltávozása óta Boros Jenő és Sárközi Lajos végzik a szerkesztés sok gonddal járó munkáját nagy ta-

pintattal és körültekintéssel. A jubileum alkalmából a különben négy oldalas lap 20 oldalon jelent meg csaknem az összes munkatársak cikkei által változtatossá tett gazdag és értékes tartalommal. Jubiláló laptársunkat e ritka évforduló alkalmából örömmel köszöntjük és szívből kívánjuk szerkesztőinek, valamint a csaknem egész 25 év alatt kiadó Északkeleti, illetve ma »Kálvin« könyvnyomdának már az első szám idején is tu-

lajdonosának, a lelkes és áldozatkész Szász Ferencnek, hogy az 50. évfordulóját is éri meg jó egészségben.

Heidelberski Katehizam.

Ezen a címen jelent meg a Heidelbergi Káté első horvát nyelvű kiadása, Jugoszláviában Petrogradon. Ára 10 dinár.

Szerkesztőváltás a Lelkészegyesületben. A Lelkészegyesület 10 éven át volt felelős szerkesztője: Dr Erdős Károly egyetemi tanár az év végével megvált a lap szerkesztésétől. Érdemeit meleg hangon méltatta dr Baltazár Dezső főszerkesztő. A lap szerkesztését dr Módis László debreceni vállaltanító-lelkész vette át.

Harangszentelés Darán.

A darai egyházközség most szerzett be a háboruba elvitt harangja helyett egy nagyobb, több, mint két mázsás harangot, melyet felemelő ünnepség keretében dec. 29-én adtak át rendeltetésének. Az ünnepi istentiszteletet Debreczeni István satu-marei lelkész végezte Jel. 2.10 alapján hirdette az ígét a környékből is nagy számmal egybesereglett gyülekezet előtt. Utána Kovács Gyula helybeli lelkész olvasta fel a harangbeszerzés történetét. Istentisztelet után a harangszentelési szolgálatot Fehér Bertalan oar-i lelkész teljesítette, lelkesítő beszéddel és buzgó imádsággal. Utána ejtették meg a harangkeresztapaságért a szokásos árverést, melynek során Katócz Mihály és testvére Katócz Etelka lettek a keresztzülők 5000 lei ado-

mányukkal, melyen kívül még több, mint 3500 lei adomány gyűlt be az első harangozásokért. Délben a lelkész és felesége látta szívesen vendégül a közreműködő lelkészeket és a többi vendégeket. Délután az istentisztelet keretében vallásos ünnepély volt, melyen Bara József doba-i lelkész hirdette az ígét I. Ján. 2: 1—2 alapján, Bilkay Emma tanítónő alkalmi felolvasást tartott és többen szavallatokkal működtek közre.

Az Árvaházi Képes Naptár utánrendeléseinek iratterjesztésünk egyidőre nem tud eleget tenni, mivel raktárkészletünk teljesen kifogyott. Mint jeleztem Naptárunk e számából a szokott példányszámnál 500-al nyomattam többet, úgy annyira, hogy 8500 példány jelent meg, arra azonban senki sem számított, hogy naptárkészletünk a többlet példányszám mellett is kevésnek fog bizonyulni. A rendeléseket iratterjesztésünk számontartja s amennyiben a megmaradt példányok érkeznek vissza, azoknak eleget tesz. Nyomatékosan hívom fel azért a lelkészi hivatalokat, hogy a megmaradt naptárokat haladéktalanul juttassák vissza a püspöki hivatalba, mert az 1936 évi január hó 15-ig vissza nem küldött példányokat, mint eladottakat tekinti a ker. pénztár és értéküket elszámolásba teszi az államsegélyekből. Atyafiságos szeretettel: *Csernák Béla*, egyházker. főjegyző.

Az Oradea-olaszi-i leányszövetség a szegény iskolás-
gyermek konyháját Isten se-
gedelmével ez évben is, a ka-
rácsnyi szünidő elteltével, jan.
8-án délben megnyitotta. A
megnyitáskor megjelentek Cs e r-
nák Béláné n. sz. elnöknő,
Cs e r n á k Béla ek. főjegyző
lelkész, B o d n á r Mária, a ta-
nitónők és a leányszövetség
többi tagjai. A leányszövetség
az elmúlt iskolai évben naponta
átlag 60 olyan gyermeknek
adott jó meleg ebédet, akiket

otthon nem várt ebéd. A múlt
téli összesen 4994 ebédet
osztott ki.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K—a K—ly O—ny. Az érte-
kezletről is sziveskedjék tudósi-
tást küldeni. Belmissziói előadó-
testvéreimhez intézett felhívá-
samat megismétlem.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.



Hivatalos rész



Református Püspöki Hivatal, Oradea.

66—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Lel-
készi Hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 186—1936. sz. hatá-
rozatában újból nyomatékosan felszólítja az összes lelkészeket az
iratterjesztési fiókok megszervezésére és az iratterjesztési anyag
intenzív propagálására. Oradea, 1936 január 6. Atyafiságos szere-
tettel: Sulyok István sk., püspök.

Felhívás. Legkésőbb 15 napon belül ezen felhívás vétele után
valamennyi egyházköztség jelenteni tartozik a püspöki hivatalban a
satu-mare-i liceum számára beküldött karácsonymásodnapi persely-
pénzt.

Megjelent egyházkerületünk iratterjesztésének kiadásában az
1936. évre összeállított *Bibliaolvasó Naptár*. Csendes órák rendsze-
res megtartására annál is inkább alkalmasabb, mert a mindennapra
kijelölt biblia szöveghez jegyzet számára is van hely. Az igen szép
és izléses kivitelű, (külön fedőlapja van) ajándéknak is igen alkalmas
Naptár ára darabonként 5 lei. Igen kívánatos, hogy minden lelkész
bevezesse gyülekezetébe s főként a bibliakörök tagjaival megismer-
tesse ezt a Bibliaolvasó Naptárt, amit ezután minden évben szeretne
megjelentetni iratterjesztésünk. Naptárról lévén szó, minél előbb te-
gyük meg a rendeléseket. Tekintve, hogy saját kiadása a kerület-
nek, 10 százalék jutalékot ad az iratterjesztés.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca



Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs **HANGJEGYES**
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban



Nagyobb rendelésnél árengedmény



REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.



Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

Állami iskolai vallásoktatásunk

Vitán felül álló igazság, hogy akié a gyermek és az ifjuság: azé a jövő. A cselekedeteknek hatalmasabb rugói az érzelmek, mint a hideg ész, ezeknek az érzelmeknek az alapját pedig lerakni csak gyermek és ifjukorban lehet.

A fenti igazság indokolja meg, hogy miért áll felette a felekezeti nevelés az állami oktatásnak. A vallásos világnézet, más szavakkal: a morális élet alapját legbiztosabban a felekezeti iskolában lehet lerakni, ahol az összes tantárgyakat a vallás szelleme hatja át.

Nem akarok e helyen sem kritikát gyakorolni, sem pedig polemikába bocsátkozni, csak felvetem a gondolatot, hogy vajjon a vallásos világnézet meggyöngyülését s ennek folyamányaképpen a világias, más szavakkal: az anyagi gondolkodás alapját nem a felekezeti nevelés háttérbe szorítása és az állami oktatás térhódítása vetette-e meg?

Mi mindenesetre a felekezeti oktatás hivei vagyunk és aggodva nézzük, hogy gyermekeinknek évről-évre nagyobb és nagyobb tömegei szorulnak ki nevelői befolyásunk alól. Ez azonban csak a kisebbik baj, a nagyobbik baj az, hogy az állami iskolába került gyermekeink vallásos oktatásáról az ügy végtelen fontosságához szabott mértékben nem gondoskodunk.

Szögezzük le, hogy gyermekeinknek egy hihetetlen nagy százaléka már állami iskolába jár, akiknek a vallásos oktatását igen csekély óraszámot át, kevés munkaerő — a legtöbb helyen — melékfoglalkozásként üzi.

Állítanom igazolására mint kirivó példát a mi állapotunkat emlitem fel.

Van körülbelül 550 tanköteles gyermekünk. Ebből négytanerős iskolánkba jár 140 gyermek, tehát állami iskolába jár 410 növendékünk. Ezt a 410 gyermeket tanítja a város három különböző s meglehetősen messze fekvő pontjában lévő állami iskolában, három-

szor hét és egy három osztályu inasiskolában egy lelkész, aki egy-uttal egy négy és félezer lelkes egyháznak is a lelkipásztora. Kap ez a 410 gyermek 24 osztályban hetenként 12 vallásórát.

Ezen a téren tenni kell valamit, még pedig sürgősen, mert ha ilyen vallásos nevelés mellett nőnek fel gyermekeink, akkor mi a jövőre egyáltalában nem számíthatunk.

A megoldást a következőkben látom:

Ahol ötvennél több állami iskolás növendékünk van, ott ezeknek a vallásoktatása ne legyen mellékfoglalkozás, hanem egy ki-nevezett, vagy megválasztott vallásoktatónak fő és egyetlen foglal-kozása. Ez a vallásoktató a legerősebb nexust tartsa fenn a gyer-mekekkel és a szülőkkel iskolán kívül is és tömörítse vasárnapi is-kolába növendékeit. Harmadszor legyen rá gondja, hogy ezek a gyermekek az istentiszteleteket s a vallásos ünnepélyeket szorgal-masan látogassák.

Most következik leghalálosabb ellenségünk: az anyagi kérdés. Sajnos, hogy nálunk minden nemes eszme az anyagi eszközökön vérezik el, pedig egy öntudatos összefogással még nagy dolgokra lennénk képesek.

Fel kell vetnünk a kérdést: ragaszkodunk-e magyar kálvinista hitünkhöz, ez által megalapozott puritán erkölcsünkhöz, vallásos vi-lágnézetünkhöz s mindenekfelett jövőnkhöz s ha igen, mindezeket anyagi áldozatok nélkül meg nem valósíthatjuk.

Fell kell rázni hiveinket halálos lethargiájukból. Életet, jövőt ma, a népek nagy tumultusában ingyen nem vásárolhatunk. A ma-gunkba süppedés, a magunk köré vont kínai fal: a halállal jegyez el bennünket; jövőt teremteni csak egy nagy, öntudatos összefogás-sal lehet.

Ismétlődjék meg az a korszak, midőn őseink egy nagy össze-fogással és emberfeletti gesztussal templomokat, iskolákat építettek nekünk és ne hagyjuk rombadőlni áldott őseink drága örökét.

A magyar kálvinista jövőnek felelősséggel tartozunk. A fenti értelemben vett vallásoktatás anyagi feltételeit — ha élni akarunk — elő kell teremteni.

Tóth Zsigmond.

Nőszövetség az egyházért. Az oradea-ujvárosi nőszövetség ó-év utolsó estélyén társas összejövetelt rendezett, melynek ered-ményeképen 10.000 leit szolgáltatott be az egyház pénztárába. Ebből 4000 leit a szegények segélyezésére, 6000 leit pedig az ifj. otthon alapjára szántak.

Igehirdetésünk nyelvének modernsége.

A nyelv az az egyik közeg, melyet az ige ható törekvése érvényesítésére felhasznál. Tehát minden öncélúság helyett: a nyelv az ige egyik megnyilvánulási eszköze. Szerepe formai. Rendeltetése: *engedelmesen szolgálni az ige ható erejét*, mennél alkalmasabbá válni arra, hogy rajta keresztül az ige hatékonyan ömölhessen át e világba. Amit a »Szent terror« című cikkemben az ige és annak megnyilvánulási formája közötti viszonyról kifejtettem, az a nyelvre is, mint az igehirdetés egyik eszközére, érvényes. Tehát *igehirdetésünk nyelvének is modernnek kell lennie oly mértékben*, minden más e vonatkozású determinenst most mellőzve, *amennyire modern a gyülekezet*. (Az más kérdés, hogy az igehirdetőnek mennyiben kell arra törekednie, hogy gyülekezetét kálvinista értelemben vett modernsége nevelje. Ezt lásd bővebben a »Kálvinista modernség« című fejtegetésemben, »Harangszó« 87. old.) Miután a nyelv mai viszonyaink között igehirdetési eszközeink közül kétségtelenül a legfontosabb, sőt majdnem kizárólagos, a kérdés mérlegelése fokozott lelkiismeretességet igényel.

Nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a szóbeli igehirdetés is sokkal több, mint tanítás, ismeretek közlése vagy növelése: az emberek bűnös, tehát helytelen vagy közömbös nyugalmi helyzetéből Isten akarata felé való kilendítése, élet irányának megváltoztatása, élete minden rétegének gazdag lelki tartalommal való megtöltése, annak átszentelésére, tehát »épülésre, intésre és vigasztalásra« (I. Kor. 14, 3.) való törekvés. »Aki pedig prófétál, embereknek beszél«, (u. o.) ez az ember pedig mai ember, a modern élet viszonyai, szellemi áramlatai között élő és ezek által meghatározott gondolatvilágu ember, akinek fogalmi köre, eszméinek tárháza, asszociációinak felébresztése más, mint az előző korok emberéé volt, ezért *az igehirdetés nyelvének éppen a ráhatás, az ige dinamikájának érvényesülése érdekében ezekhez alkalmazkodónak, tehát legelső sorban „érthetőnek“ kell lennie*, nehogy »levegőbe való beszéd« legyen belőle (I. Kor. 14, 9.), ami nem jelenti korántsem azt, hogy az igében rejlő irracionális, transcedens elem az ige meghamisításával kiküszöbölendő, hanem csak azt, hogy e vonatkozásban többek között éppen az irracionáltság, transcedencia ilyen volta érthetően jusson kifejezésre. A hallgatónak azt kell értenie egy fogalom, kifejezés, szókép alatt, amit az a hirdetőnél jelent. Ez pedig úgy nem történhetik meg, hogy az igehirdető más szót használ arra a fogalomra, más nyelvet annak a gondolatnak a kifejezésére, mint amit hallgatója. Ezért a »kathedra az élet nyelvén beszél«. (Ravasz

László: A gyülekezeti igehirdetés elmélete. 455. old.) Ezért fontos az, hogy az igehirdető legelsősorban ismerje hallgatóságának lelki és szellemi alkatát, nyelvének összetevőit, fogalmainak tartalmát stb. Ezért van az, hogy *az igei egyházban az igehirdetés nyelve mindig az anyanyelv, még pedig az élő, változott, fejlődött, hatásokat felvett, kifejezési módokban gazdagodott irodalmi nyelv*, ami mind-ezek mellett az igehirdető ajkán az ige szentségéhez valamennyire is méltó nemes veretet igyekszik felvenni, azonban nem olyan formán és olyan mértékben, hogy az az ige ható képességét veszélyeztesse. Ez a nemes veret és méltóság nem kizárólagosan a biblicitás-ban, még kevésbé a biblicitásnak abban a vélt formájában és értelmezésében jut kifejezésre, mely régies, az eredeti idegen nyelv szellemét visszatükrözőtető, sokszor a nyelvérzékét sértő helytelen nyelvtani füzések használatából kiment szavak, magyartalan szórend alkalmazásában merül ki (ezek kiküszöbölését célozta többek között a Szentírás revideálása is), attól el is tekintve, hogy a mai ember előtt egyfelől nem is bir bizonyító erővel az, aminek sokszor a bibliai idézeteket a fentieken kívül szánják, hogy »meg van írva«, másfelől pedig, hogy ő a bibliai u. n. »szólamok« használatával szemben a szentírásnak különböző hatások folytán helytelen ismerete és megvilágítása mellett averzióval viseltetik, hanem minden cicoma, mesterkélttség és mindenáron irodalmiasságra való törekvés kizárásával a nyelv komolyságában, természetességében, egyszerűségében, őszinteségében, a tartalommal való kongruenciájában, szabátosságában, tisztaságában és helyességében, amelyen patinaként ott van a biblia nyelvének erőteljessége, prófétai zordsága és tüze, évszázados zamata, evangéliumi levegője.

Itt jutunk el addig a sokak által helytelen megítélésben részesülő és sokszor vitatott pontig, a magyarosság kérdéséig, aminek a nyelv modernségével és érthetőségével való kapcsolatát meg kell kísérelnünk vizsgálat tárgyává tenni és lehetőleg tisztázni. A magyarosság nyelvünk helyességében és tisztaságában van biztosítva: szó- és mondatfüzésünk, ezeknek szerkezete nyelvünk törvényeinek és szellemének megfelelően történjék; legyen mentes idegenszerűségektől, más nyelvek szellemétől s ezek hatásával szemben őrizze meg faji jellegét. Nem azért kell nyelvünknek ilyennek lennie, hogy hallgatóinkat e tekintetben neveljük, nyelvüket fejlesszük, szeretetüket nyelvünk szépségei iránt felébresszük vagy megtartsuk, növeljük — ezek itt csak másodlagos szempontok lehetnek — hanem mert így lehet nyelvünk egyfelől az ige viszonylagosan méltó, másfelől pedig szabatos és így, ami fontosabb: hatóképes tolmácsolója; Igehirdetésünk nem nyelvészeti előadás, nem művészeti és irodalmi

elméletek szemléltetése, hanem ezeknél több: az ige közelhozása. Más kérdés az, hogy ezért mégis, sőt éppen ezért kívánatos a műforma. Azonban ebben új elemek és alkatrészek érvényesülhetnek, de sohasem oly fokig vagy oly módon, hogy meggyöngítsék vagy háttérbe szorítsák az ige-tartalom ható-törekvését, hanem ellenkezőleg, hogy ehhez simuljanak, alkalmazkodjanak, lehetőség szerint ezt hiánytalan és a hallgatóság előtt érthető kifejezésre juttatni igyekezzenek.

Kérdés most már, hogy ezekkel összeegyeztethető-e az a másik követelmény, hogy nyelvünk modern legyen, miután a mai magyar ember nyelve nagyon sok esetben a magyarosság ismérveit nem hordja magán. Igehirdetésünk nyelvének modernsége kétségtelenül nem abban van, hogy a modern ember ajkán élő magyartalanságokat, nyelvünket nagyon sokszor megcsufító és mételyező idegenszerűségeket, nyelvészeti torzságokat és helytelenségeket átveszi és mintegy szentesíti, hanem egyrészt abban, hogy *azokat a fogalmakat és azokat adaequat módon kifejező szavakat, azokat a társadalmi, szellemi vagy anyagi irányzati, irodalmi és művészeti stb. vonatkozásokat használja, a magyarosság követelte módon, melyekben a mai ember él s melyek egész lényét tudatosan, vagy anélkül meghatározzák, másrészt pedig, hogy a nyelv fejlődéséből természetszerűen következő fogalom-tartalmak megüresedését vagy fogalom-jelentések és határok eltolódását, ujszerű zöngék és árnyalatok beiktatódását* nem hagyja figyelmen kívül. Ebből az következik, hogy sok olyan vagy nemzetközi vagy valamilyen más idegen nyelvű szó, sok, eddig szokatlan magyar szókapcsolás fog bekerülni igehirdetésünk nyelvébe, melyek a magyartalanság látszatát kelthetik a felületes hallgatóban. Pedig, ha a fentiekhez még azt is hozzávesszük, hogy a modern embernek (nem úgy, mint régen vagy most is némely falusi helyen) egyfelől nem egyetlen szellemi tápláléka az igehirdetés hallgatása, másfelől pedig megnövekedett szellemi igények vannak benne az igehirdetéssel kapcsolatosan, amikért *a lehető tömörségre való törekvés sem mellőzhető*, akkor még inkább nyilvánvaló lesz az, hogy idegenszerűen hangzó és nyelvünkbe talán csak még most felszivódó szavakat nem helyettesíthetünk hosszadalmasan körülíró és legtöbbször feleslegesen magyarázó mondatokkal — arról nem is beszélve, hogy talán éppen ilyen módon esnénk a homályosság bűnébe. Ha például ezt az idegen szót használom, hogy »kommunizmus«, hallgatóm világosabban megérti ennek lényegét, hamarabb tudja miről akarok beszélni, sőt ennek a fogalomnak mellékes vonásai is könnyebben társulnak gondolkozásában, mintha körmöntfont meghatá-

rozással vagy körülírással akarom a magyarosság kedvéért kifejezni ezt, például így: az a szellemi mozgalom és gyakorlati életirányzat, mely a javak közös termelését és elosztását vallja eszményül és annak keresztülvitelére törekszik. Ahol pedig nem értenék meg az ideger. szót, ott valószínűleg nincs is szükség a fogalom használatára sem.

Az idegen szavak *indokolt és szükségszerű* használata, mely egy nyelvnél, különösen ma, természetes folyamat és meggazdagodást eredményezhet, korántsem jelent akkora veszélyt, mint idegen nyelvszellemelek hatásának nyoma. »Nem a szavakban, hanem a képzésben, szó- és mondatfűzésben rejlik a nyelv faji sajátossága és tisztasága.« (Ravasz L., i. m.)

Nehéz helyzete van a mai igehirdetőnek, mert elháríthatatlan kötelessége, hogy az igét a modern élet minden vonatkozásában hathatósan tolmácsolja, Krisztus szavát modern nyelvre átültesse, de ugyanakkor arról se felejtkezzen el, hogy »a nyelv ma szent kehely.«

Nits István J.



A növendékek fegyelmezése és az iskolai gyermekbíróság.

Az iskolai élet a maga közösségével, rendjével, mintegy előképe és igen jó előkészítése a későbbi társadalmi életnek. Ezt az előkészítést két irányban végzi; tanítás által és fegyelmezés által. A tanítás is tulajdonképpen csak egyik eszköze a nevelésnek, a jellemképzésnek, éppenugy, mint a fegyelmezés.

A fegyelem, az akarat alárendelése mások akaratának, a törvényeknek, vagy saját belátásunknak. A nevelés akkor nyer befejezést, mikor már az akarat engedelmeskedik az értelemnek. A fegyelmezés nem más, mint az akarat irányítása. A fegyelmezettség külsőleg a jó rendben mutatkozik meg s ezért közönségesen a halotti csendben ülő gyermekekre szokás mondani, hogy jól fegyelmeztettek. Pedig az igazi fegyelem nem ez. Az igazi fegyelem az erkölcsi törvényeknek, a tiszta értelemnek engedelmeskedés. A nevelő tehát arra törekszik, hogy növendékei *belássák* a rend, az engedelmeség szükségességét.

Nevelő munkája közben a tanítónak szüksége van az iskolában rendtartásra is, de ne ebben merüljön ki a fegyelmezés, hanem az erkölcsi akarat képzése legyen a nevelés főcélja.

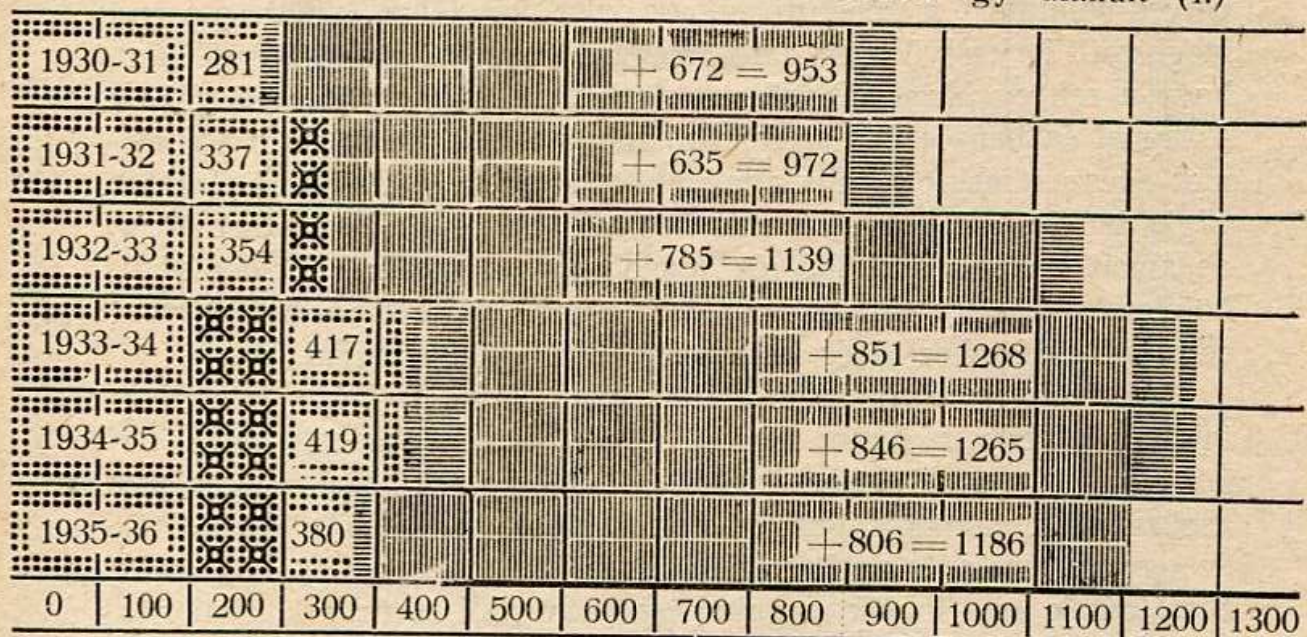
A fegyelmezés végcélja az engedelmisség. Az engedelmisséget elérhetjük szeretettel, tekintéllyel, jutalmazással és büntetéssel. Ezen eszközök közül legeredményesebb: a szeretet. Csak az lehet

jó tanító és jó nevelő, aki szereti a gyermeket. A tanító legfőbb törekvése legyen tanítványai szeretetének megnyerése. Ez természetesen nem szereshető és nem vásárolható meg. Az a tanító, aki tanítványaiban csak kötelességteljesítésének alanyait látja, sohasem fogja megszerezni tanítványai szeretetét. A gyermek megérzi, hogy ki szereti őt s egészen másképp engedelmeskedik tanítójának szeretetből, mint pl. a büntetéstől való félelmében. A tanító érdeklődjék a gyermek dolgai iránt, hallgassa meg őket, beszélgessen velük. Általában a szeretet megszerzésére nem szükséges sok tanács, mert ez önként adódik s ahol hiányzik, ott hiábavaló a jó tanács is. A tanító tekintélye és magaviselete, komolysága, képzettsége, hivatala, társadalmi helyzete fegyelmező erővel birnak tanítványai előtt, különösen magánélete legyen erkölcsileg tiszta. Fegyelmező eszközök még a jutalom és a büntetés is, de nem célom és feladatom ez alkalommal ezek részletezése, inkább a fegyelmező eljárásokra térek át. Ezek közül is csak megemlítem a rendtartást, foglalkoztatást, figyelmeztetést, szemmeltartást s a felügyeletet.

(Folyt. köv.)

Ref. középiskolás növendékek.

1935—36. tanévben egyházkerületünk területén 1186 növendék járt a különféle középiskolákban (tavaly 1265). Ezek közül 380 (419) járt saját középiskoláinkba, 806 (846) pedig más jellegű, legnagyobbreszt állami és román tannyelvűbe. A református középiskolás növendékek létszáma az utolsó hat évben így alakult (I.)



ref.



más jellegű középisk.

A két előző év örvendetes fellendülése után tehát a jelen tanévben sajnálatos visszaesés mutatkozik.

Nagyon szomorú képet mutat szakiskolák látogatása ref. növendékek részéről (saját és más jellegű intézetek együtt.) Valamint a felsőbb V—VIII. oszt. járó növendékek száma (a leendő ref. intelligencia), ez utóbbi némi javulási iránnyal.

1930—31		$43 + 71 = 114$		$0 + 95 = 95$
1931—32		$43 + 41 = 84$		$8 + 96 = 104$
1932—33		$25 + 20 = 45$		$110 + 16 = 126$
1933—34		$15 + 27 = 42$		$31 + 113 = 144$
1934—35		$12 + 51 = 63$		$34 + 96 = 130$
1935—36		$8 + 66 = 74$		$48 + 140 = 186$
	0	100	200	

Lelkeszi beiktatás Cermeiun.

A cermeiui gyülekezet jan. 5-én iktatta be hivatalába, egyhangu meghívással választott új lelkészét, Kenéz Jánost. Az ünnepélyes beiktatást a délelőtti istentisztelet keretében, mint esperesi megbízott J a k a b Viktor em-i főjegyző végezte. Megható volt látni, hogy a ref. egyházaktól egészen elszigetelt kis gyülekezet milyen örömmel és bensőséges szeretettel fogadta új pásztorát s a templomot egészen megtöltő hívek milyen könnyes boldogsággal hallgatták végig székfoglaló beszédét, melyben ott lüktetett a keresetlen szavu, de annál szivből fakadóbb és komoly bizonyágtétel küldetéséről, kötelességeiről s arról az elszánásról, hogy e kötelességekhez és a cermeiui egyházhoz jó és balsorsban egyaránt hű marad.

A templomozás utáni presbiteri gyűlésen vette át új lelkész hivatalának jelvényeit. Aztán fogadta a kisebbségi egyházak, az iparos kör s végül a prebitérium üdvözlő küldöttségeit. Az üdvözlések s az azokra adott válaszok igazi testvéri kézszorítás volt különböző hitű, de egy kulturájú és nyelvű testvérek között s bizonyág, hogy ezek a testvérek nem fogják maguk közé beengedni a vallási gyűlölség pusztító erőit. A közebeden is felekezeti különbség nélkül vett részt a község kisebbségi társadalma.

A délutáni templomi ünnepélyen az igét Nagy István vánatori lelkész hirdette, énekszámmal Ajtay Béláné, a salontai egyházmegyei nőszövetség ügyvezető elnöke, egy vallástörténelmi tárgyú felolvasással Miklós I. şoncoiuşi ifj. egyesületi titkár, sok szép szavattal pedig a helybeli ifjuság működött közre. A beiktatási ünnepségek után műsoros este zárta be a szép napot, melynek az erkölcsi sikeren kívül anyagilag is jelentős sikere volt.

Akik jelen voltak, megérezték s bizonyosságot is tehetnek róla, hogy a cermeiui papbeiktatás komoly reménységekkel biztató szép kezdet volt egyházra és lelkészére egyaránt. Adja Isten, hogy a szép kezdetnek folytatása is szép és komoly eredményekben teljes legyen.

| AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR |

Pálffy István tauţii de josi lelkipásztor küzdelmes életének 48-ik, második házasságának 4-ik évében egy heti súlyos betegség után, január 14-én este váratlanul elhunyt. Temetése 17-én ment végbe. Mélyen hívő, buzgó szolgája volt az Urnak, ki sok csalódással és hányattott élete után mostani gyülekezetében második hitvese oldalán megtalálta a nyugalmat és lelki egyensúlyát, melynek a halál korán véget vetett. Felesége, három neveletlen árvája, testvérei gyászolják. — Az Ur vigasztaló és gondviselő kegyelme legyen a nagy veszteségre hívott gyászolókkal.

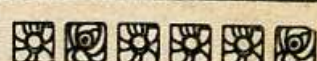
Kallós Tivadar márokpapi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró életének 50-ik, lelkipásztori működésének 24-ik, boldog házasságának 23-ik évében dec. 30-án elhunyt. Porsátorát jan. 1-én az ottani temetőben helyezték nagy részvét mellett siri nyugalomra. Elhunytát bús özvegye, édesanyja, három gyermeke, testvérei és nagyszámu rokonság gyászolja. Hivatásos, hűséges lelkipásztor, áldott jószágú családfő, kedves, nemeslelkű jóember volt.

Dr Munkácsi Joó Imre a nagykörösi Arany János gimnázium ny. tanára, a m. kir. Ferenc József tud. egyetem arany-diplomás doktora fáradhatatlan munkás életének 76-ik, boldog házasságának 40-ik évében, január 12-én türelemmel viselt hosszú szenvedés után jószágos lelkét visszaadta az Urnak. Szmáron született, hol apja református tanító volt s korai halála után hatodmagával az egyház vette gondviselésébe, mint az »egyház árváit.« Egész életében hálás is volt a szatmari egyház iránt s háláját évenként küldött adományaival folyton törlesztette.

Áldott legyen emlékezetük.



HIREK



Lelkészmeghívás. A Livada és Livada nou-i egyesített egyházak dec. 29-én Weghoffer Sándor ottani s. lelkészt hívták meg nagy szótöbbséggel lelkipásztoruknak.

Az oradea-olaszi-i Mártha Kör karácsony másodnapján bensőséges tea-estét rendezett, amelyet kedves műsor vezetett be. A Mártha-leányok bibliakörét vezető Kiss Antalné nőszövetségi alelnöknő tartott megnyitó beszédet, a leányok szebbnél-szebb költemények és énekek előadásával gyönyörködtették a nő és férfiszövetség nagy számmal egybegyűlt tagjait, akik megleget szeretettel figyelik a faluról bejött leányok bibliaköri munkáját. A Mártha-bibliakör tagjai nevében Kiss Antalné egy töltőtollat és irónt nyújtott át a bibliakör lelkész-vezetőjének: Csernák Bélának 60-ik születésnapja alkalmából, aki a tea felszolgálás előtt bibliamagyarazatot tartott. A hangulatos est 8 órakor ért véget, mikor a leányoknak haza kellett térniök. A leányok urnői közül többen tea-süteményeket küldtek alkalmazottaik családi karácsony ünnepségére.

Szép áldozatkészség. Az oradea-ujvárosi gyülekezet templomának 100 éves fennállása emlékére tervbe vette belső ablakokkal való ellátását. Ez a terv az egyház megterhelése nélkül megvalósult, mert Mónus Sándor presbyter fáradhatatlan buzgósága folytán az összes munkákat ingyen végezték és pedig Széles Kálmán asztalos 15000, Péchy József üvegező

7000, Major F. és Fenesy László építőmesterek 6000, Domborovszky J. mázoló 4000, Török Sándor lakatos 3000 Lei értékben.

Lelkészbeiktatás. A Ville-Satumarei egyház új lelkipásztorának, Magoss Árpádnak ünnepélyes beiktatása december 29-én történt meg bensőséges ünnepségek keretében. A beiktatást Gy. Kovács József ambudj lelkész, egyházmegyei tanácsbíró végezte, kinek alkalmi beszéde után Magoss Árpád tartotta meg beköszönő beszédét. Istentisztelet végeztével a tisztelő küldöttségeket fogadta az új lelkész. Délben közebéd volt az új lelkész és a beiktatási ünnepségen résztvett vendégek tisztelőtere, délután pedig valóságos ünnepély volt a templomban, melynek keretében Kupán István dobrai lelkész és Makay György németi-i s. lelkész tartottak beszédet az ének és zeneszámok között.

25 éves lelkészi jubileum. Benső ünnepélyességgel emlékezett meg folyó hó 12-én a balci ref. egyház lelkészéről, Kalmár Istvánról szolgálata 25-ik évfordulója alkalmából. A délelőtti istentiszteleten a jubiláns hirdette az igét I. Tim. 15, 10. alapján, bizonyoságot tévén Isten kegyelméről, mely az elmúlt negyedszázadon át öröködtött a gyülekezet és benne az ő sorsa és élete felett. A déli szakteritikes közebéden, melyen az egyház színe-javán kívül megjelentek Ghica Gh. vármegyei v. prefektus, az állami és községi, valamint az uradalmi tisztviselők fe-

lekezeti különbség nélkül. Elekes Károly ig. tanító a presbiterium nevében és megbízásából üdvözlőszavak kíséretében nyújtotta át a hivek ajándékát, egy feliratos, értékes ezüstkészletet, a különböző belmissziói alakulatok küldöttei pedig közvetlen, meleg köszöntéssel s virággal kedveskedtek az ünnepeltnek. A szeretetteljes megemlékezés jegyében folyt le a gyülekezet e valóban örömapja.

Lelkészek nyugdíjazása.

A magyarországi zsinati szanáló bizottság rendelkezése alapján a püspöki hivatalok a múlt év végén felszólították a 77 életévüket betöltött lelkészeket, hogy kérjék nyugdíjazásukat, mert ellenkező esetben kényszernyugdíjazási eljárás indul ellenük.

Jó, erőshangu fiszharmóniumot vagy kisebb orgonát keres megvételre ref. egyház, Cherechiu, Jud. Bihor, p. u. Săcueni,



Hivatalos rész



Református Püspöki Hivatal, Oradea.

48/1936
299—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* A Pietr. Craiului Paróchiális Könyvtár első kötetét még az elmúlt év július havában az esperesi hivatalok útján szétküldtettem. Címe: »A református egyház 1557—1660-ig.« Ezeknek ellenértékét Lei 60, a decemberben szétosztott novemberi államsegélyből levonattam tanszer címén, de jelezve, hogy a levonás Paróchiális Könyvtár-ra történt. Jelen körrende'etem egyben minden erre vonatkozó kérdezősködésre válaszul szolgál. Akiknek államsegélyük nincs s a Paróchiális Könyvtár árát még be nem küldték, eszközöljék ezt azonnal, minden külön felszólítás nélkül. Oradea, 1936 január 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

49/1936
91—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Az egyházkerületi határozatok értelmében az ünnep másodnapi perselypénzek a sátmari fiuliceum számára küldendők be, közvetlenül Boros Jenő sátmari lelkész, igazgatótanácsi elnök címére, egyben a beküldés címe s a perselypénz összege a püspöki hivatalnak jelentendő. Ezek a jelentések a karácsony másodnapi perselypénzekről olyan hiányosan érkeznek be, hogy felmerülhet az a kérdés, vajjon lelkésztársaim kellő gonddal kezelik-e az ügyet, megismertetik-e a hivekkel az ünnep másodnapi perselypénz jelentőségét és beküldik-e azt tényleg a rendeltetési helyre. Minden más szempont mellőzésével, most csak arra kívánom felhívni a figyelmet, hogy a liceum az így befolyó összegeket az ott tanuló lelkész és tanító gyermekek segélyezésére fordítja s így a lelkész uraknak behivatalnok testvéreikkel szemben tartó kötelességük ezt a perselypénzt nyilvántartani, annak emelésére minden lehető elkövetni és azt pontosan beküldeni. Oradea, 1936 január 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Romania



Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Karoly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
Iratterjesztésében állandóan kaphatók

**nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.



Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Önmagunk számoltatása.

Püspök urunk ujévi cikke is számoltatás volt. Sőt bármennyire csak hiveinkről szólott, mégis nem olvashattuk végig a magunk számoltatása nélkül. De most tovább szeretnék menni ezen az uton egy lépéssel. Számadást tartani gyülekezetünkben és egyházkerületünkben elvégzett munkánk és megvalósított feladataink fölött. Talán nem lesz haszontalan időtöltés, mert mindig jól esik és erőt ad az elért eredmény megtekintése és mindig eszméltet, sőt figyelmeztet a még el nem ért célok számbavétele.

A mult esztendőt és benne magunkat bizonyos mértékben a sorozatosan közölt célkitűzéseink tükrében nézem. Az ott felsoroltak valóra váltása legnagyobb százalékban tőlünk, a mi tevékenységünk, munkabírásunktól és lelki erőnktől függött. Ezért ez az önmagunk számoltatása.

A legmesszebb kiható megvalósított feladat volt az *egyházfegyelmi szabályrendelet* elkészítése. Bátran és büszkén vallhatjuk, hogy ezzel egyházkerületünk a legtökéletesebben visszaállítja a kálvini egyházfegyelmet az összes magyar református egyházak között.

Másik elért cél az *iratterjesztés* nagyméretű kifejlesztése. A Heidelbergi Káté olcsó kiadása, a rendszeresen és állandóan minden hónapban megjelenő pár lei áru traktátusok nagy segítséget nyújtanak az Ige különféle alakban terjesztésére és mindenkihez eljuttatására. A kiadás azonban magában csak fél, sőt gyakran kárbavesztett költség és fáradság volna, ha a terjesztést nem karolnák fel épolyan lelkesen, mint a kiadást. És éppen az az örömdetes, hogy egyre többen és többen kezdik belátni a terjesztés nehéz munkájával együtt járó erkölcsi hasznot és eredményt.

A *sajtó* tekintetében sajnos nem számolhatunk be olyan eredménnyel, amilyennel nemcsak, hogy szeretnénk, hnnem amilyent biztosra reméltünk. Nem lehetett heti lappá tenni a Református

Jövőt. Hiányzott az a nagy és biztos előfizetői tábor, amelyre a lapnak ezt a továbbépitését alapítani lehetne és — ami még fontosabb — hiányzott sokakból az a készség és buzgóság, mely az egyes gyülekezetekben így megszorodott terjesztési munkát vállalta volna. A napilaptól ma is époly távol vagyunk mint egy évvel ezelőtt. De nagyjelentőségű haladásnak és alapításnak kell megörökíteni a *Gyermekkönyvtárt*, mely nemcsak kiállja a versenyt minden hasonló sajtótermékkel, hanem úgy tartalom, mint kiállítás tekintetében messze felülmulja azokat.

Ezzel azonban az elért eredmények és megvalósított feladatok szegényes sorát le is zárhatjuk s nem kis lehangoltsággal és még több önváddal kell az el nem ért célok és meg nem valósított feladatok nagyobb számát felsorakoztatnunk.

A szegényügy általános rendezése, a kerületi árvaház, a szórványok intenzívebb gondozása, a temetkezési társulat megállapítása még a jövő zenéje. De legnehezebb megállapítanom, hogy a saját magunk ügyeit sem voltunk képesek a megvalósulás útjára terelni, sőt jóformán előbb sem vivni. Ez a lelkeszi önsegélyezés ügye vagy annak legalább egyetlenegy módja. Itt van ezek között a pap- és tanítógyermek neveltetésének megkönnyítése. Az ünnepi perselypénzek ma sem folynak be minden egyházból és nem hallottunk sem egy egyházközségről, amelyben egy akármilyen egyszerű vallásos ünnepélyt, sem egy egyházmegyéről, melyben az egyházmegyei gyűlés alkalmával valami nagyobb szabású megmozdulást rendeztek volna a szatmári főgimnáziumban tanuló szegény pap- és tanító gyermekek segélyezésére.

Jól tudom, hogy mindezeknek számtalan akadály állott az útjában, de a magunk ügye legszomorubbán jellemzi és árulja el a legnagyobb akadályt: saját magunkat. Nem részletezem és nem indokolom, de látom és remélem, más is látja a kézirat a meszelt falon; melyre önmagunk számoltatása kell, hogy vezessen bennünket: Megmérettetél és hijával találtattál!

Debreczeni István.

A belmissziói titkár körútjai.

Kiss Bertalan egyházkerületi belmissziói titkár ezévi körútjait folyó hó 28-án kezdte meg az érmelléki egyházmegyében. Közélebről a következő gyülekezeteket látogatta, illetve látogatja meg körútja alkalmával. Január 28. Suplacul de bărcău, január 29. Abramuş, január 30. Cheţ, január 31. Abram, február 1. Christur, február 9. Tauteu, február 10. Misca, február 11. Poclusa de Bărcău, február 12. Cubulcut, február 13. Sannicolaul de munte, február 14.

Adoni, február 15. Tarcea. Későbbi körutjain a baia-mare-i, care-i és a banat-i egyházmegyékben fog látogatást végezni. Látogatásai alkalmával személyesen szerez meggyőződést, hogy a belmisszióra vonatkozó egyházkerületi rendeleteknek elég tétetett-e, az egyesületek miképpen munkálkodnak és az egész gyülekezeti belmissziói munkának a szelleme, iránya és célkitűzései a kívánatos mederben haladnak-e? Éppen ezért e látogatások alkalmából találkozik minden belmissziói alakulattal, a gyülekezet minden rétegével, megbeszélést folytat a presbiterekkel és általános evangélizáló előadást tart a gyülekezet egészének a vallásos estélyen. A lelkészek mindenütt saját legjobb belátások szerint állítják össze a programot, úgy azonban, hogy az összejövetelek időpontjait délutánra tegyék, mivel a délelőtt szükséges a továbbutazásra. Ahol és amennyiben a körülmények úgy kívánják, a különböző belmissziói alakulatokat össze lehet vonni a megbeszélésre, ugymint a leányokat az asszonyokkal, a fiukat, a presbitereket a férfiszövetségesekkel és dalárdistákkal. A vasárnapi iskolát olyanformán mutatják be, hogy a rendes vezető megtartja az órát, úgy, mint szokta, a következő anyagból és a belmissziói titkár részint tovább vezeti az órát, részint megteszi a tanításra a megjegyzéseket. Igen fontos, hogy a belmissziói alakulatok jegyzőkönyvei, krónikái, pénztárkönyvei rendben legyenek.



A növendékek felügyelése és az iskolai gyermekbiróság.

(Folytatás és vége.)

Közelebbi célom néhány példával rámutatni azokra a lehetőségekre, melyek által kialakíthatjuk, fejleszthetjük a gyermek belátását, hogy magaviselete, engedelmsége tudatos legyen.

Ezzel több célt is szolgálunk. Az első, amint említettem, megközelítjük a lehetőség szerint a belátást, a tudatos engedelmséget. Másodszor hozzászoktatjuk a gyermeket a helyes ítélet megállapításához, megkereséséhez. Harmadszor hozzászoktatjuk a gyermeket, a többség határozata iránti engedelmséghez s végül elkerüljük, hogy a gyermek tanítójában az ő kérlelhetetlen, abszolútus ítélőbiráját lássa.

Az itt következő eljárásokhoz szeretet, türelem, tapintat és gyermekismeret szükséges.

Amint a tanításban arra törekszünk, hogy a gyermek maga

jöjjön rá a megtanulandó dolgokra, a fegyelmi eljárásokat is úgy irányítjuk és vezetjük, hogy a gyermek maga jöjjön rá a hibájára, bűnösségére. Érezze bűnösségét, nyilván lássa, hogy mikor és hogyan követte el a hibát s mit kellett volna tenni annak helyrehozatalára. Vágya támadjon önként arra, hogy hibáját valamilyen utonmódon helyrehozhassa. Minden apróságra, árulkodásra ne helyezzünk különösebb súlyt. Idővel a jobbérzésű gyermekek maguk végzik el társaik fegyelmezését, vagy már csirájában elfojtják a fegyelmi vétség elkövetését.

Legyünk tekintettel a gyermek gyermeki tulajdonságaira és ne kényszerítsük őket természetükkel össze nem egyeztethető dolgokra. Pl. ne kívánjuk tőlük, hogy távollétünkben is angyalok legyenek, vagy órahosszat mozdulatlanul üljenek. Viszont, amit megtiltunk, azt tartsuk meg, legyünk következetesek a parancs kiadásában.

Nagyobb fegyelmvétség esetén, mint pl. erősebb makacsság, hazudozás, verekedés, lopás stb. tartsunk rendes tárgyalást az egész osztály előtt. Kérdezzük ki a bűnöst a legapróbban cselekedete felől, úgy vezetvén a kérdéseket, hogy abból csak bűnösségének súlyossága tűnjék ki. A kikérdezésekbe kapcsoljuk be az egész osztályt, hogy gondolataikat kifejezhessék a hallgatók is és maguknak ítéletet alkothassanak a történetekről. Keressük ki a cselekedet lelkiindító okait, domborítsuk ki erősen, ha az alacsony érzelmekre mutat. Lehetőleg mindeme következtetéseket és ítéleteket maguk a gyermekek állapítsák meg. Addig kérdezősködünk, míg valamelyik eltalálja a helyes ítéletet. Állapítsuk meg, illetve állapíttassuk meg bizonyossággal a bűnösséget. Vétessük figyelembe az enyhítő körülményeket, valamint a súlyosbító körülményeket is. Hivatkoztatva a vallásban tanult erkölcsi szabályokra, valamint Jézus cselekedeteire, igyekezzünk rábírni a bűnöst, a bűn megbánására és az ígéretre, hogy meg fog javulni s a jövőben nem követ el hasonló bünt. A büntetés ne maradjon el. A büntetést a gyermekek szabják ki. Sohase legyen a büntetés: verés. Maga a tárgyalás a legnagyobb büntetés s a bűnös igyekezni fog, nem kerülni vizsgálat elé.

A büntetés csak akkor alkalmazandó, ha a bűnös maga is kívánja azt, ez természetesen csak akkor következik be, ha teljesen meggyőződött bűnösségéről, valamint arról, hogy büne büntetést érdemel. Verekedőt, a játékból kizárás; hazudozót, szavának kétségbevonásával; kártevőt, a kár megtérítésével büntetünk s a lopott tárgyak előadatása, megkeresése, rendszerint erősen csökkenteni fogják a bűnösök számát.

A tárgyalások során a tanító megismerkedhetik tanítványai gondolkodásmódjával; olyan okokkal ismerkedhetik meg, melyekre

— máskülönben — soha nem gondolt volna s esetleg igazságtalanul büntetett volna meg gyermekeket, akik ezt tanítójuknak soha meg nem bocsátják. Az igazságtalanul alkalmazott büntetés, rontja a tanító tekintélyét s a gyermek végkép elveszti bizalmát tanítójában. A helyesen alkalmazott büntetés pedig mindig nevelő erejű, a bűnöző gyermek javulására és tanítója iránt feltétlen bizalomra vezet. Ez pedig már: eredmény.

A fegyelmi eljárásokon kívül, az érdemjegyek kiosztásakor is ítéletet gyakorol a tanító. A gyermek, korához képest jó ítélőképességgel rendelkezik s a csak úgy »hasból« odavetett érdemjegyekkel a tanító sok igazságtalanságot osztogat ki, melyek a gyermekeket irigységre készítetik egymással szemben, gyűlölni fogják az értelenül jó eredményeket kapottakat s tanítójukkal szemben meg lesz a »jó véleményük«. Egy ízben, kísérletképen, egy évharmad érdemjegyeinek felolvasásakor, egyik önérzetes tanítványom érdemjegyeit egy pár tárgyból szándékosan kevesebbre olvastam fel s mikor végül megkérdeztem, ki nincs megelégedve érdemjegyeivel, tanítványom pontosan megmondotta, melyik tárgyból kapott kisebb érdemjegyet.

Érdemjegyek adásakor a magunk és a gyermekek megnyugtására, hogy alkalmuk legyen az összehasonlításra, teret nyitunk és alkalmat adunk a versenyre. A felelő tanulónak osztálytársai tegyenek fel kérdéseket s maguk döntsék el az eredményt. 10-est az kap, ki a tanulótársai által feladott összes kérdésekre helyesen megfelel. Leszögezem, hogy a legritkább esetben lesz szükség beavatkozásra.

A gyermekeknek alkalmat adunk a kritika gyakorlására is, mely elősegíti a helyes ítélet kifejlődését. Pl. verseny olvasást rendezünk, melyen minden egyes olvasót osztálytársai bírálják meg, felsorolván a hibákat, melyeket ejtett; megindokolván saját egyéni tetszésüket, vagy nemtetszésüket. Egyben megmondják az érdemjegyet is, melyet számára javasolnak. Ugyanigy rendezünk verseny szavalást is.

A gyermekek többsége által adott, illetve javasolt jegy rendszeren megfelelő. A tanító ítéletét természetesen nem befolyásolja a gyermekek ítélete, mert a gyermekek sem mentesek az elfogultságtól, de ismételten hangsúlyozom, hogy ritkán kerül sor csekély módosításra. A magunk által is elismert jó tanulókat a gyermekek is elismerik, nem irigykednek rájuk és sok esetben szót fogadnak nekik. Ezenkívül a szülőkkel szemben is néha jó szolgálatot tesz a gyermekek ítélete, megmentvén a tanítót különféle gyanúsításoktól, melyekre a gyermekek osztályismétlésre utasítások ad alkalmat.

Az így vezetett és irányított gyermekek között, jó szellem fejlődik ki, honosodik meg az iskolában, mely a tanítót a fegyelmezésben elősegíti. Jó viszony keletkezik a gyermekek között, a tanító és a gyermekek között, úgy, hogy a lehető legkevesebb fegyelmi eljárásra lesz szükség. A tanító látszólag nem mond ítéletet senki felett, így nem szerez gyűlöletet maga iránt, mégis gyermekei fegyelmezettek lesznek testi büntetés nélkül is, megerősödik a belátásuk, kifejlődik a helyes ítéletük s ennek a hasznát nemcsak az iskolában, de majdan az emberi társadalomban is érezni fogják.

Végül óva intem kartársaimat a tulzott reményektől éppen úgy, mint az első kísérletek reménytelenek látszó eredményein kétségbeeséstől, kérem tegyenek kísérleteket ebben az irányban s látni fogják, hogy minden szeretetből fakadó cselekedet megtermi a maga gyümölcsét.

Ottomani.

Kósa Károly,
református tanító.

Több lelkésztestvéremnek.

Szives elnézését kérem azoknak, akiknek leveleire adós vagyok a válasszal. Az utóbbi időkben meglehetősen munkatorlódásom volt és nem jutottam hozzá a levelek rendszeres megválaszolásához. A késedelemért, amit sokan már eddig is rossz néven vettek, elnézést kérek. Amennyiben olyan ügy volt a levélben, amit eltudtam vagy egyáltalában ellehetett intézni, az elintézését nyert. Amennyiben ez nem történt meg, az azt jelenti, hogy az elintézése most van folyamatban vagy eddig egyáltalán nem lehetett elintézni. Mindenesetre most a körutjaimra magammal viszem a leveleket s ahol egy-egy kis időhöz jutok válaszolok részletesen mindenikre. Kérem kell azonban lelkipásztortestvéreimet, különösen azokat, akik az utóbbi időben olyan sürgető és türelmetlen hangú leveleket irtak, hogy legyenek nyugodtak, ami a levelükből elintézhető, az a lehetőséghez képest azonnal elintézését nyer, de a nemleges vagy felvilágosító levelekre, különösen most amikor legtöbbször nem vagyok idehaza, hanem 8, 10 napig köruton tartózkodom, legalább addig mig haza jövök, megértő türelemmel várjanak.

Egyik-másik lelkésztestvéremtől több megértést kérve, kollégialis szeretettel vagyok

Kiss Bertalan.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Biró András târgu-mureş-i lelkipásztor élete 69-ik évében január 13-án hosszú szenvedés után elhunyt. Komoly tudásu, nagy munkabírásu, hűséges szolgálja volt az ő Urának.

Bodor Pál kokadi lelkipásztor, a magyarországi bihari egyházmegye tanácsbírája életének 57-ik, házasságának 29-ik évében rövid szenvedés után január 17-én meghalt. Özvegye, fia, kiterjedt rokonsága gyászolja. A bihar-érmelléki egyházmegyének egyik értékes tagja volt.

Simon Károly ny. ig. tanító, a zsinat első tanító-tagja, a tiszántuli egyházkerület, az Egyetemes Konvent tanügyi előadója, az Országos Református Tanítóegyesület és a Tanítók Szövetségének tiszteletbeli elnöke, Hajduhadházon 80 éves korában, január 12-én hazatért az ő Urához. Ő volt a tanítóság első megszervezője és a református tanítók kiváló vezére.

Legyen áldott emlékezetük!

HIREK

Lelkészbeiktatás. A dabolti gyülekezet jan. 26-án iktatta be új lelkipásztorát, Kósa Rezsőt bensőséges ünnepség keretében. A beiktatást Visky Ferenc e. m. jegyző, Dabolt születése végezte, ki az új lelkész jövődö hivatására rámutató lelkes beszéddel ajánlotta a pásztorát a gyülekezetnek és a gyülekezetet a pásztorának. A beiktatott lelkész II. Kor. 5: 14 alapján tartotta meg beköszönő beszédét, melyben lélekemelő erővel tett bizonyosságot az őt szorongató Krisztus-szerelemről. Az istenitiszteleten hatásosan énekelt Tóth György, Tóth Zoltán halmeui tanító kísérete mellett. Utána presbyteri gyűlésen Kürthy

Károly halmeui lelkész adta át az új lelkésznek édesapja utódjának a gyülekezet symbolumait költői lendületű beszéd kíséretében. Majd sorra következtek a presbyterium, a halmeui református és róm. kath. egyház s a vasárnapi iskola üdvözletei, melyekre az új lelkész külön válaszolt. Az egyháztagok adakozásából előállított és felköszöntőkkel fűszerezett közebéd után vallásos ünnepély volt a templomban, a melyen Balla Zoltán livadai s. lelkész hirdette az igét 1. Kor. 13: 13 alapján, Papp Imre tamaseni s. lelkész imádkozott, Weghofer Sándor előadást tartott a predestinációról, Puy Géza ora-

şul-noui kántortanító énekelt Török Bernát seini kántortanító kísérete mellett s rajta kívül még az ifjuság köréből többen énekszámokkal és szavalatokkal működtek közre.

Belmissziós nap Alesden.

Január 19-én tartotta Alesd reformátussága a környékbeli 6 testvérgyülekezet tagjainak vendégül látásával belmissziós napját. A délelőtti istentiszteleten dr Szabó Lajos lelkész. Ján. Jel. 2: 5. verse alapján hirdette az Igét. Az Ige hirdetése egy nagy memento azoknak, kik oly könnyen itélkeznek egyházunk felett. Istentisztelet után a gyülekezet férfi tagjainak dr Soós István egyh. ker. főjegyző a templomban, Kiss Bertalan ker. belm. előadó a gyülekezet női tagjainak a kulturházban tartott előadást. Kiss Bertalan délutáni bibliamagyarázata (I. Móz. 2: 15-16.) is bepillantás volt az Ige feltárlt kapuján a feladatok rengetegében. Rávilágított az életre az Ige, melyre néma feleletként fogamzott meg az elhatározás: »mindent, de mindent vállalunk!« Laczák Erzsébet énekén át is Isten üzent »... a tenger dühe kárt nem teszen, sem démon ember, vagy akármi legyen, nem merülhet el a hajó, ha benn az ég, föld... Mestere pihen...!« Utána Molnár Károly oradeai s. lelkész szólott: A kereszttyénségről tartott előadást. Ma minden technikai eszköz szellemi irányzat, hatalmi törekvés

egységet akar, de igazi egység csak Krisztusban van. Végül a XC, Zsoltár zengett fel. A hatalmas sikerű kultürestélyt Petőfi emlékünnepele zárta be. Visszanézve e napra, hisszük, Isten Lelke munkát végez. Meglehetett állapítani, hogy az alesdi a legőszintébb konferenciák egyike volt, a lelkek barázdái nyitva voltak, a drága magvak sűrűn hullottak és hisszük, Isten megáldja ezt a januári vetést. *Tőkés Béla* ref. s. lelkész.

Tanító értekezletek. Az ottomani-i tanítói kör már harmadik éve folytatja önnevelő munkáját. Okt. hóban Ottomani-ban tartott értekezletet, egyuttal lelkészi körü értekezlet is volt. Katona Jenő tanított a III. o.-ban számtant. Cs. Nagy Dániel ottomani lelkész tartott előadást az egyházi munkálkodás hivatás-szerű és csak kötelességszerű teljesítéséről. Lelkészek és tanítók közös megbeszélései és megállapításai zárták be az első közös értekezletet. — Nov. hóban Sălăcean volt értekezlet. Tanított Tóth Ilona földrajzot a II. o.-ban. Bereczki Ilona értekezett ezzel a címmel: Milyen kézimunkát tanítsunk a leányoknak, amelyből a gyakorlati életben is hasznuk lesz. Hasonló címmel a fiuk számára, értekezést tartott Kósa Károly. Lelkészek ez alkalommal csekély számban jelentek meg. — Dec. hóban Albişon volt az értekezlet. Kovács

Ferenc tanított fogalmazást a IV. o.-ban. A tanítás címe: »Ha eljön karácsony« volt. Kósa Károly értekezett »A növendékek fegyelmezése és az iskolai gyermekbiróság« címen. Sălancei tanítók javaslatot nyújtottak be külön kiadású temetési énekeskönyv tárgyában. — Jan. 23-án Valea lui Mîhaion megbeszélésre gyűltek össze az egyházmegyei tanítóegyesületi elnökök. Értekezésük tárgya a kerületi tanítóértekezlet megalakítása volt. Értekezlet az új Egyházi Törvények által kijelölt kerületi értekezletet minél hamarabb megalakításra szükségesnek találta s működési szabályzatára nézve csekély módosítással az erdélyi hasonló értekezlet szabályzatát gondolta elfogadhatónak. Értekezlet felkérte Tóth Zsigmondot és Herczeg Kálmánt, hogy a kerületi tanítóértekezlet választmányi gyűlése összehívása tárgyában tegyék meg a kezdő lépéseket a Főtiszteletű Püspök urnál.

Gyámintézeti gyűlés. Az Érmelléki Egyházmegye Tanítói Gyámintézetének választmánya jan. 23-án tartotta évi zárszámadását Valea lui Mihai-on. A Gyámintézet vagyona 1935. dec. 31-én 320564 Lei. Tiszta nyeresége 22082 Lei. 17653 Leit fordít segélyezésre az 1936. évben. A Gyámintézet fejlődését erősen hátráltatja az egyházak járulékainak felszaporodása. Az

egyházak eddig 28000 Leivel járultak a Gyámintézethez, de 75000 Leivel adósok.

Reformátusnak lenni nem halált, de életet jelent! Az élet útján tettek egy lépést előre az oradeai egyházközség férfiszövetségeinek vezetői, mikor a Református Akadémia karácsony előtti előadásainak hatása alatt január hó 28-án este összegyülekezvén, elhatározták, hogy munkába veszik egy *Hitelszövetkezet* megalakítását. A dr Soós István egyházkerületi világi főjegyző elnöklete alatt lefolyt értekezlet az ezer darab 500 leies üzletrésszel meginduló Hitelszövetkezet megalakulásához az oradeai négy parochiális kör férfi és nőszövetségének segítségét várja az üzletrészek összegyűjtésében.

Karácsony másodnapi perselypénzeket a Satmari ref. fiuliceum számára beküldték: Tăut 22, Pâncota 119, Semlac 65, Cheț 22·50, Vetiş 121, Cermieu 30, Satumare mîmțiu 400, Satumare 2000, Ciocaia 160 (ebből 100 lei Pappszász Lajosné urnő adománya; pótlólag beküldött még 55 lei husvét és 55 lei pünköszt másodnapi perselypénzt) Apa 150, Cristur 40, Moșnițanoui 30, Amați 65·50, Șimian 60, Sânmiclăus 20, Lazuri 110, Viile Sătmarului 150, Vama 158, Tămășeni (összeget nem jelent), Chișineu 214, Clopodia 30, Nisipeni 46, Tormac 100, Berea 52

(husvétii 50 és pünköszt 50 lei pótlólag beküldve), Balc 50, Tarcea 51, Colciul Mic 100, Oar 123, Urvind 100, Budislau (nem küldött semmit), Ciavoş (összeget nem jelent), Oradea 697, Tamaşeu 40, Sebiş 38, Cherechiu 50, Craidorolţ 50, Ambud 105, Sântion 51, Sălard 100, Galoşpetreu 100, Martineşti 52, Sunciuş de Beiuş 25, Căuaceu 50, Săcueni 106, Tipari 102, Bodo 56, Parhida 20-50, Hrip 42, Lugoj 316, Abram 100, Borş 100, Sănleani 26, Pustadorolţ 30 lei, Sighet 150, Agriş 170, Timișoara 200, Salacea 65 lei, Reșița (összeget nem jelent.) Lezárva 1936 jan. 27-én.

Pădureni-Chișineu Criș-i
Nőszövetség január 16-án a rendszer munkadélután keretében a gazdag lelki táplálék után Gyulay Jenőné által igen ötletesen elkészített kukorica vendégséget rendezett. Gyönyörű énekek és Andóné—Kovács Eta saját szerzeményű versei tették még igen

kellemessé a délutáni hangulatot. Az összegyűlt pénzt a szegények felruházására fordítják.

Vallásos tárgyú szindarabok. Dr Szabó Lajos oradea-i lelkész szinre alkalmazta Jókai Mór: »Rézpataki lelkész« című vallásos tárgyú elbeszélését. De megjelent ezenkívül dr Szabó Lajosnak egy másik eredeti vallásos tárgyú szinműve is: »Az Úr ítéle«. Igen alkalmas szindarab anyáknapjára. Megkeresések Dr Szabó Lajos címére küldendők: Oradea, Calea I. Maniu 6.

A Református Híradó kiadóhivatala kéri a vidéki hátralékos előfizetőket, hogy a hátralékos előfizetési díjakat kiadóhivatala címére (Oradea, dr Lazar Aurel-uca 14. sz.) megküldeni sziveskedjenek.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.



Hivatalos rész



Református Püspöki Hivatal, Oradea.

502—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk már 1929—73. sz. határozatával elrendelte, hogy a tanítók esperesi elbocsátó levél nélkül meg nem választhatók az E. T. VI. tc. 29. §. értelmében.

Ennek a rendelkezésnek indoka az volt, hogy a tanítók a Szolgálati pragmatika 113. §. ellenére állásukat önkéntesen év közben is változtatták s ezért az egyh. ker. közgyűlés az esperes urak szigorú ellenőrzése alá kívánta helyezni az állásváltoztatásokat, hogy

t. i. az évközbeni állásváltogatások a szolgálati érdekekkel összeegyeztethetők-e.

Midőn erre az intézkedésre az iskolai munka helyes menete érdekében az összes érdekeltek figyelmét felhívom, felkérem az esperes urakat, hogy abszolút indokolt eseteket kivéve évközbeni állásváltogatásokat ne engedélyezzenek, ill. az elbocsátó levelet ne adják ki. Oradea, 1936. jan. 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

~~122—1936-II KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.~~ Azonnal jelentendő az esperesi hivatalok útján, hogy az egyházközségben általános-e az óhaj kisbetűs hangjegyes énekeskönyv után, s ha az egyházkerület ezt e régi hangjegynélküli kisbetűs énekeskönyv nagyságában megjelentetné, kb. hány példány azonnali elhelyezésére lehetne számítani, a közgyűléstől megállapított 60 Leis árban. A jelentés ezen része természetesen csak informatív jellegű, s a jelzett mennyiség átvételére nem kötelez, azonban az egyházkerület érdekében megbízható adatokat várok.

Ezek a jelentések legkésőbb febr. 15-ig az esperesi hivatalokhoz beküldendők, s az esperesi hivatalok azokat legkésőbb f. hó 20-ig terjesszék fel a püspöki hivatalba.

Oradea, 1936. febr. 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

A moșnița noua-i gyülekezet keres állami tanitót, aki ref. vallásu és a kántori szolgálatot is el tudja látni. Timișoara közvetlen közelében (5 km.) vagyunk. Állami kineveztetésére a revizorátustól írásos garanciánk van. Év közepén is akármelyik pillanatban kinevezik. Amennyiben szándékozik valaki tiszta magyar ref. faluba, nagy város közelében, kitűnő gazdálkodási helyre, a bánág szívébe jönni, küldje be oklevelének másolatát a Moșnița-noua-i ref. lelkészi hivatalnak és az a kinevezést azonnal elintézi. Természetesen csakis állami képesítéssel rendelkező tanitók jöhetnek számításban. Moșnița-noua, 1936. január 23n. Bokor Sándor, ref. lelkész.

Harmoniumok

minden nagyságban, elsőrendű
kivitelben állandóan raktáron.

1—9

Képes árjegyzéket díjmentesen szívesen küldök.

Uj orgonák építését

ugyszintén orgonák szakszerű javítását mindenkor elvállalom.

Kecskés Ferenc

Timișoara circ. IV. Strada
Gorové 11. sz. — Szolid árák.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Karoly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs **HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK**

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban



Nagyobb rendelésnél árengedmény



Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.



Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Népegészségügy, gyermekvédelem.

Egy népnek a megmaradását, testének és lelkének az épsége biztosítja. «Ép testben, ép lélek». Ezt a nagy igazságot nem szabad figyelmen kívül hagynia annak, aki népének a nevelésével foglalkozik s annak jövőjét, megmaradását a szívét viseli.

Népünk, Istennek hála, a legegészségesebb népfajok közé tartozik. Életenergiája, szívóssága, szinte példaszerű, egészséges vérében, ebben az ősforrásban, a kórok egykönnyen nem fészkelhetik be magukat. A különféle kórok támadásainak azonban népünk is ki van téve, fel kell hát fegyvereznünk a népet, hogy a betegségek támadásával szemben sikeresen tudják felvenni a küzdelmet.

Népünk egészségi életében a legnagyobb rombolást a fertőző betegségek úgy a felnőttek, mint különösen a gyermekek közül igen sokakat ragadnak el: ezek ellen a ragályos betegségek ellen kell hát a legnagyobb eréllyel küzdenünk.

Ma még ott tartunk, hogy — tudatlanságánál fogva — népünk a fertőző betegségekkel szemben teljesen indolensen viselkedik. Erre nézve két eklatáns példát hozok itt fel, amelyek élénken megvilágítják népünknek e téren való gondolkodását.

Egyik emberünk egy hirtelen elhullott jószággal bánt el, közben a kezét megsértette. Mivel a jószág gyanus volt, figyelmeztették, hogy vizsgálta meg orvossal a kezét. Emberünk jót nevetett és napirendre tért a dolog felett. Másnap dagadni kezdett a keze, de azért nyugodtan aludni tért. Reggel aztán, egy keserves éjszaka után orvoshoz szaladt, de már nem lehetett segíteni rajta.

Másik eset. Járványban elhunyt gyermeket temettünk. Iskolás fiukat nem volt szabad a temetésre vinni, de minden hatósági ellenőrzés mellett odaszivárgott néhány asszony, sőt egyesek még csecsemőjüket is magukkal hozták. Nem akartunk temetni, követtük, távozzon el a közönség, mert széthurcolják a bacillusokat.

»Ugyan, hagyjanak már békét azokkal a »mocilusokkal« — mondja egy komolyabb atyafi — csak az orvosok tanálták azt ki.«

Ebből a pár példából is láthatjuk, hogy nekünk: papoknak, tanítóknak ezen a téren is fontos kötelességeink vannak. Temetés alkalmával az ilyen kérdéseket visszatetszés és botrány nélkül elintézni nem lehet. Ennek egészen más tere van, ez pedig nem más, mint az iskola és a belmisszió területei.

A népiskolai tanterv az egészségügyi kérdéseket elég szűk tere szorítja, de a tanító az ügy fontosságához mért módon szélesítse ki. Ne sajnálja a ráfordított időt és fáradságot, mert népünk egészsége, gyermekeink, a jövő generáció megmentése vitális és principiális dolog. Az e téren elkövetett mulasztásokat semmiféle más eljárással pótolni nem lehet.

De az iskola keretében nem szabad végződni ezirányú tevékenységünknek. A gazdakör, vagy belmissziós alakulatok programjába be kell illeszteni a népegészségügyi és gyermekvédelmi kérdéseket is, mert tökéletes munkát csak így végezhetünk.

Népünkkel való érintkezésünk bármelyik felületén hármas szempont kell, hogy lebegjen előttünk: népünk szellemének, egészségének és gazdasági életének megóvása a káros, romboló hatásoktól.

Az alkohol és a nikotin már a gyermekkorban megkezdí sorvasztó munkáját, megvetve az ágyát a ragályos betegségeknek, főként a tüdőbajnak, amely olyan sok viruló életet taszít a sirba időnapelőtt.

Népünk jövője, megmaradása nemcsak szellemi életének a művelésében, hanem testi egészségének a megóvásában is rejlik.

Tóth Zsigmond

A satumare-i ref. főgimnázium története a legrégibb időktől 1610-ig.

Irta: Nagy Béla, főgimn. tanár.

A reformáció első nyomaival Magyarországon még a mohácsi vész előtt találkozunk, nagyobb sikereket azonban csak a XVI. század harmincas éveitől kezdve aratott az egyházi és hitbeli élet reformálására törekvés. A hitbeli élet reformálásával egybeesett a régi középkori iskola reformja is, mert — amint tudjuk — a reformátorok az iskolákat sikerrel használták fel a reformáció terjesztésére.

A magyar reformátusok azt tartották, hogy az iskola a templom előcsarnoka és az egyház veteményes kertje. Apácai Cseri

János, az első nagy magyar pedagógus, pedig azt hirdette, hogy csak addig állanak szilárdan az egyházak és nem tovább, míg a jól rendezett iskolákat első helyre teszik: ha ezek ingadoznak és pusztulnak, szükségképen gyengülnek az egyházak is. Apácai e tétele tovább vitte a régebbi magyar reformátusok célkitűzését: az egyháznak és az iskolának egymásra utaltságát.

Amikor főgimnázimunk régi történetével foglalkozunk, kiinduló pontunk is csak az a feltevés lehet, hogy az iskola keletkezése egybeesik a reformáció elterjedésével, illetve a református lelki és egyházi élet kialakulásával. Tudnunk kell azonban azt is, hogy az intézmények története, sorsának jóra-rosszra fordulása, szorosan összefügg a nagyobb közösségek történetével. Így a satumare-i református egyház és iskola történetét a város és vármegye történetébe, mint keretbe kell illesztelnünk, hogy a felelet nélkül álló kérdésekre némileg válaszolhassunk, nem hagyván figyelmen kívül az országos dolgokat sem.

* * *

Sajnos, sem a satumare-i ref. eklézsia keletkezésének, sem a schola felállításának, illetve protestánsná tételének évét nem ismerjük, mert a XVI. és XVII. századnak a város felett elzugott fergeteges zivatarra s majd főképen az a tűzvész, mely a várost II. Rákóczi Ferenc felkelése idején 1703-ban elhamvasztotta, megsemmisített minden írásos emléket.

— Elpusztult a templom, elpusztult az iskola, leégtek a házak úgy, hogy csak egy tyukól is benne nem maradt s a polgárok minden névvel nevezendő javaikban részszerint a németek, részszerint a kurucok prédát hánytak.

Így csak egy-egy későbbi megjegyzésből s pár sor halvány adatból következtethetünk egyházunk és iskolánk keletkezési idejére s a történeti kritika nyomozásai alapján meg kell állapítanunk, hogy sem az 1527., sem az 1535. esztendő nem tekinthető Satumare reformáltatásának pontos idejéül, amint azt Szirmay György, Sarkadi Nagy Mihály és Bartók Gábor monografiáirók állítják. Nevekhez sem fűzhetjük a város hitbeli megreformálását, mert Dévai Biró Mátyásnak e városban és vármegyében végzett reformátori munkásságát — ugyancsak pontos történeti megállapítások szerint — nem igazolhatjuk. Akik e munkát végezték, ma már a protestáns egyháztörténet áldott emlékü, névtelen apostolai.

* * *

Áttérve tulajdonképeni tárgyunkra, állítsuk egymás mellé a régi emlékek mécseseit s igyekezzünk velük bevilágítani a letűnt idők éjszakájába.

Iskoláink régi történetére vonatkozó első figyelemreméltó adat, amelyet katolikus részről is igazoltnak vehetünk, az, hogy a városunkban még a XIV. században letelepedett minoriták zárdája a reformáció nyomása alatt 1530. körül megszűnt s 1531-től már a kath. egyház történetirői sem akadnak nyomukra.

— Hogy léteztek iskolák a plébániák és zárdák mellett s hogy ezek, ha nem is felsőbbek, de legalább a zárdák mellett levők, az eleminél magasabb rendűek voltak, az e zárdák virágzásából, a számukra tett fejedelmi adományokból, valamint a város polgárainak deákos műveltségéből majdnem bizonyosnak tartható — írja egyik monografiájuk.

Ez adatból arra következtethetünk, hogy a minoriták rendjének megszűntével a zárda iskolája is protestánsná lett. Hangsúlyoznunk kell, hogy protestánsná lett és nem a protestánsok kezébe került, mert hiszen nem új emberek állottak a régiek helyére, hanem a régi ember öltözte fel az új embert. Tudjuk, hogy a reformáció idején a régi zárdai iskolák folytatólagos fenntartását a városok is fontosnak tartották, már csak azért is, mivel a reformáció eszméitől áthatott városi iskolák sokkal közelebb férkőztek a városi polgárság szívéhez, mint a zárdai iskolák. Mig ugyanis az előbbieket ugyyszólván csak az egyházi pályára neveltek s legfeljebb előkelő nemesek gyermekeit oktatták, addig a városi iskolák alkalmat nyújtottak a városi polgárság gyermekeinek, hogy a tudományokból merítsenek.

A második adatot az iskola egyik monografiájára a tiszántúli ref. egyházkerület levéltárának 1594. évi jegyzőkönyvéből idézi, amely szerint a zsinat a következőket rendelte el: »A debreceni főiskolára való gyűjtésekre nagy gond fordítassék, szintugy a satumarei-ra.« Ez az adat azt mutatja, hogy a zsinat idején a satumarei iskola már főiskolai jelleggel bírt.

A harmadik adatot e város tanácsának 1607-ben írott jegyzőkönyve adja a következőkben:

— A scholabeli diákoknak a város az régi szokás szerint fűzet, nem coacte, hanem kiki jóakarattjából, ha ezen megelégednek, ez mellé segítségekre adnak 20 köből búzát. Ha ez mellé nem akarnak állani, a város azt rendelte, hogy egy malomnak szombati jövedelmét nekik adja és abból táplálják magokat. A főzés maradjon hátra, mivel hogy az aféle nehéz beszédek, ellenkező szók ne találtassanak, kiből mind mi, mind a tanuló ifjaknak serege megbotráncozván, felháborodjék. Ha ez mellé állnak, maradjanak vesztességgel, tanuljanak. A város minden emberséggel lészen hozzájuk.

(Folyt. köv.)

A csehszlovákiai magyar református egyház.

1. Jelenleg a legfrisebb esemény az új köztársasági elnök megválasztása. Máskor nem jelentene ez jóformán semmit, most azonban jelentős javulást hozhat a csehszlovákiai egyház életében is. Benes megválasztásának erős ellenzéke volt. Nem lehetett tudni biztosan, hogy ki lesz az új elnök. Ezért szüksége volt minden szavazatra Benesnek s így érthető meg az a lépése, hogy magához hívatta a magyar pártok képviselőit s ígéretet tett nekik, hogy a magyarság minden sérelmét orvosolni fogja. Mikor azután a római katolikus pártok Róma parancsára Benes mellé állottak, a 15 magyar szavazatnak nem sok jelentősége volt többé. De itt jön az érdekes fordulat, hogy t. i. Benes továbbra is állja ígéretét s erről a magyar törvényhozókat értesítette is. Valószínű, hogy a magyarság sérelmeiben benn foglaltatnak a reformátusság sérelmei is s lesz majd olyan törvényhozó, vagy egyházi vezető ember, aki elő is terjeszti annak idején ezeket. Általában az a vélemény egyházi körökben, hogy tényleg sor kerül végre függő kérdések elintézésére. Csak le ne késsenek az illetékesek erről az alkalomról is, mint már ez annyiszor megtörtént.

2. Az elmúlt esztendő legnagyobb jelentőségű eseménye egyházi életünkben kétségtelenül a református tanítóképző intézet megnyitása volt Komáromban. Nagy és messze kiható lépés volt ez az egyetemes konvent részéről, mert az előjelek nem valami biztatóak voltak. Igaz, hogy már régen aktuális volt egy református képző felállítása, mert szükségünk van felekezeti tanítóink utánpótlására. Mégis a szenzáció erejével hatott, mikor nyilvánosságra került a konvent határozata. Egyházunk vezetősége azon az állásponton van, hogy autonómiánk megadja a jogot bármilyen fokú iskola felállítására. Így határozták el, hogy szeptember elején megnyitják a református tanítóképző intézetet Komáromban. Már minden elő volt készítve az ünnepélyes megnyitáshoz, amikor előtte egy nappal megérkezett a miniszteri leirat, amely arról értesíti az intézet vezetőségét, hogy nem veheti tudomásul a képző megnyitását bizonyos formai okok miatt. Így az ünnepélyes megnyitás elmaradt, de az intézet megkezdte működését. Az éppen akkor üléselő presbiteri világszövetség közbenjárását is igénybevették, azonban nem sok eredménnyel. Ugy hallatszik, hogy most már megkapta a nyilvánossági jogot az új elnök óta. Az intézet fenntartását az Egyetemes Egyház vállalta magára oly módon, hogy minden református hívó

után fizetnek az egyházak 50 csehszl. fillért, ami kb. 10 magyar fillérnek felel meg. A képzőnek 40 rendes növendéke van és ezenkívül a magán- és számfeletti tanulók. Igazgatója Nagy Sándor.

3. Jelentős események történtek a szeretetintézmények területén is. Nagyszöllösön és Munkácsra az Atzél-Perényi-féle alapítványból árva- és szeretetházakat nyitottak. Ezzel minden egyházkerületnek megvan a maga szeretetmunkája s meg van a remény is arra nézve, hogy mind a három szeretetintézmény növekedni fog. Legrégibb és legnépesebb a kiskoszmályi árvaház, melynek történetét már ismertettem.

A beretkei árvaház életében is nagy változások történtek az elmúlt évben. Megvált az intézettől alapítója és ezideig vezetője Bácsy Gyula. Ő Munkácsra ment, hogy a kárpátaljai egyházkerület szeretetintézményeit vezesse, illetőleg előbb szervezze meg. Az új beretkei lelkész s egyben az árvaház vezetője: Borza Zoltán volt dunaradványi lelkész.

A legfiatalabb szeretetintézmény a kárpátaljai egyházkerületé. Rövid fennállása óta az a gyakorlat alakult ki, hogy a nagyszöllösi árvaházat a máramarosugocsi egyházmegye, a munkácsit pedig a beregi és ungi egyházmegyék tartják fenn.

4. Nincs haladás azonban az egyházi sajtó terén. Jelentősebb irodalmi termék ez éven sem jelent meg. Egy új lap indult »Utmutató« címen, amely azonban a megszűnt »Református Sion« szerkesztőivel, programjával s talán annak a sorsával is indult meg. Prédikációkat tanuló papjaink s preoráns tanítóink szükségletét elégit ki. Új elemi iskolai tankönyvek s egy konfirmációs káté megjelenése jelzi csupán a református könyvtermelést. A konfirmációs káté szerzője Szabó Béla huszti lelkész s kátéját a Heidelbergi Káté alapján állította össze. Megjelent a Szeretet naptár is, amely már XII. évfolyamban jár. — Negyedszer jelent meg a Református Leszakító naptár, amely a hitélet emelkedését jelzi.

5. Nem haladhatunk el szó nélkül a losonci református theologiai szeminárium 10 éves jubileuma mellett. Annyit mindenkinek el kell ismerni, hogy nehéz decennium volt ez. Sok akadály és nehézség gátolta a theologia fejlődését. Hogy nem felelt meg mindenben a várakozásnak, annak ez a legelső magyarázata. Sok a külső és sok a belső ellenség. De az a tény, hogy ma is van és működik, beszédesebben bizonyít mindennél szükségessége mellett. Azonban a jubileum arra is kötelez, hogy az árnyoldalakat is megvizsgáljuk. Mert vannak ilyenek is s úgy gondolom, ezen senki sem lepődik meg. Tény az, hogy a theologia nem teljesítette be a hozzá fűzött

reményeket. Nem lett az itteni tudományos élet megindítója és megszervezője. Pedig ennek kellene lennie. Nem lett a gyakorlati munkák fókusza és irányítója, amint ez pl. Erdélyben megtörtént. Nem tudott új papitípust kinevelni, amire pedig égető szükség volna még ma is. Valahogyan a losonci theologia mellett elhaladt az élet s a vezetőség nem tudta belekapcsolni. Szomorú és sajnálatos dolog, hogy a meginduló és folyó munkák a theologia nélkül és sokszor ellenzésével indulnak meg és mennek előre. Ezen valahogy segíteni kellene, mert a másik 10 esztendő talán szigorubb kritikát mond theologiánk felett.

Anonymus.

Tudnivalók.

Ha azt akarjuk, hogy Iratterjesztésünk és a Református Jövő központi adminisztrációja, szerkesztősége és az egyes gyülekezetek iratterjesztési fiókjai között éppen magának az ügynek az érdekében a kívánatos kapcsolat álljon fenn és az iratok további megjelentetése meg ne akadjon, fontos a »Tudnivalók« cím alatt írottak rendszeres elolvasása s figyelembevétele.

1. Ne várja egyetlen lelkésztestvérem sem a felszólítást és elszámolást az iratterjesztési árukról, hanem amint 150, 200 Lei-nyi összeg rendelkezésére áll, küldje be postautalványon. A portót fedezi a nyújtott percent, amely a saját kiadványaink után minden esetben 10 %-ék, kivéve a Református Könyvtár kiadványait, ahol az a forgalom arányában 15, 20, sőt 25 %-ék is lehet.

2. Magamról tudom, hogy milyen érzékenyen érinti az embert, ha egy összegben vonják le államsegélyéből azt az összeget, amit ő csak részletekben kapott be. Éppen ennek a kellemetlen érzésnek elkerülésére azt az óhajomat juttatom kifejezésre, hogy lehetőleg minél kevésbé terhelje valaki a különben is sok oldalról igénybevett államsegélyét, hanem az iratterjesztésből kézhez vett összeget a sajátjától minden esetben külön kezelve, a fentemlitett formában küldje be a központhoz.

3. Többen voltak olyanok, akik a decemberben kiküldött bizonyos árut pár hét, sőt voltak olyanok, akik pár nap elmutával visszaküldték azzal, hogy nem tudták, ill. nem tudják eladni. Itt különösen a Kátéra nézve mindenkinek meg kell gondolnia, hogy az még 10 év múlva is ugyanaz a Káté (Heidelbergi) lesz és éppen úgy szükség lehet rá, mint most. Ha tehát valakinek nem sikerül egy-két hónapon belül eladni, úgy majd akad gazdája egy esztendő, vagy kettő múlva. De elengedhetetlenül fontos az, hogy Heidelbergi Káté mindig legyen a gyülekezeti iratterjesztési fiókban.

4. A Gyermekek Könyvtárra vonatkozólag a tanító urakat arra kérem, hogy a kézhez vett füzetekért soha se közvetlenül küldjék be a központba a pénzt, illetve a bélyeget, hanem azzal a lelkész urnak számoljanak el, minden egyes esetben még a füzetek kiosztását követő héten. A központ, ugyanis kivéve néhány egészen speciális esetet, sohasem közvetlenül a tanítóval, hanem mindig a lelkészi hivattal áll szemben.

5. A Református Könyvtár, illetve Könyvbarátok rendelésénél mindig szemelőtt kell tartani, hogy a központnak a Könyvbarátok, illetve a havi kiadványok (havonta 10 Lei) száma szükséges. Havonta rendszeresen megjelenik 10 Lei áru kiadvány. A rendelés tehát mindig arra vonatkozik, hogy a Református Könyvtár havonta megjelenő 10 Lei ára kiadványa hány példányban, illetve hány személy számára küldendő. Ne a traktátusok darabszámát, hanem a Könyvbarátok számát, illetve azt írja meg tehát minden esetben a lelkész, hogy havonta hány 10 Lei ára Református Könyvtár kiadványt tud elhelyezni. Hiszen egyáltalán nem bizonyos, hogy mindig 5 darab kiadvány jelenik meg havonta, annál is inkább, mert már többen kifejezték óhajukat abban az irányban, hogy ne csak traktátusokat, hanem több iv terjedelmű könyvecskéket, (mint amilyen a Heidelbergi Káté volt), is jelentessünk meg.

6. Ha valahová kevesebb, vagy több kiadványt küldene a központ, mint amennyinek gazdája van, úgy kérem a legrövidebb időn belül a szükséges számot jelenteni be. Az iratokat azonban utóbbi esetben se küldjük vissza, hanem tekintsük bizományi árunak, amit darabonként kiséreljünk meg elhelyezni.

7. Az Ifju Erdély, az Erdélyi Egyházkerület kiadványait, valamint a Bibliákat nem adhatja az iratterjesztésünk olyan bizományba, mint amelyet vissza is vesz, részint mert ezeket nekünk is készpénzzel kell fizetnünk, részint pedig, mert — s ez a főök, — igen szomorú tapasztalataink vannak ezen a téren úgy a pontos fizetést, mint a könyvek sértetlen visszaszolgáltatását illetőleg. A saját kiadványainknál szükség esetén tudunk várni, de már idegen kiadványoknál, amelyeket igen sok esetben kész ráfizetéssel (perccentet nem kapunk, ezzel szemben a költségeket mi viseljük) terjesztünk, feltétlenül szükséges, hogy a pénzt a legrövidebb időn belül megkapjuk.

8. Február végére kiküldjük az iratterjesztés három havi elszámolását a december, január, február havi Könyvbarátok, Gyermekek Könyvtár és egyéb rendelésekről. Igen kérem azonban minden lelkésztársamat, hogy amint a február havi küldeményeket meg-

kapják s azoknak árát kézhez veszik, e negyedévi elszámolásunkat nem várva, küldjük be a rendelkezésükre álló összeget.

9. A Könyvbarátok mozgalmánál az fogja eldönteni, hogy ez akción keresztül sikerül e megteremtenünk egyházkerületünkben, bár ha szerény keretek között is, a rendszeres könyvkiadást, vagy pedig eggyel ismét szaporítottuk a sikertelen kezdeményezések számát, hogy az eddig bejelentett Könyvbarátok állandóak és pontosan fizetők lesznek e? Igyekeznünk kell tehát pontos és megbízható fizetőkké nevelni a Könyvbarátokat.

10. Legutoljára írom meg azt a méltán elszomorító tény, hogy számos lelkipásztor testvérünk az iratterjesztés kiépítése érdekében nemhogy lépéseket nem tett, de még annyi fáradságot sem vett, hogy több rendbeli ezirányu levelemre válaszoljon. Én türelmemet nem vesztve, ismét és ismét irni fogok az ilyeneknek, de nem hallgathatom el, hogy súlyos ítéletét látom anyaszentegyházunknak abban a mentalitásban, amelyik ez igen nagy fontosságú ügyet arra se méltatja, hogy a hozzáirt levelekre, bár ha tagadólag is, legalább néhány sorban válaszoljon.

Kiss Bertalan.



AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR



Kecskeméthy Kálmán, beiuş-şoncoiuş-i lelkipásztor, életének 73-ik, lelkipásztori szolgálatának 49-ik, boldog házasságának 31-ik évében február 4-én hosszas szenvedés után, de Krisztusával jó békeességben, teremtő Urához hazatért. Összeomlott porsátorát folyó hó 7-én temették el a Beiuş vidéki szolgatársak, tanítók és hiveinek osztatlan részvéte mellett. Hűséges, egyháza gondját még a betegség éveiben is szíven viselő szolga volt. Mély hite az élet utolsó percéig sem hagyta el. Bizonyos volt benne, hogy hazaérkezik s hogy Isten kegyelme nagyobb kincs, mint az egész teremtett nagy világ. Legyen áldott emlékezete!

Ottmayer Gyuláné Szeremi Etelka, moftinul-mic-i tanító felesége január 7-én 45 éves korában, második házassága 7-ik évében tragikus körülmények között elhunyt. Temetése január 9-én volt, midőn felette Bartus Jenő hirdette a vigasztalás igéjét, a domanaşti Egyházi Énekkar pedig énekelt. A vigasztalás Istene adja meg a megnyugvás erejét szeretteinek.

Szabó Lajos hajduszováti református tanító, tiznapi súlyos szenvedés után 52 éves korában január 22-én elhunyt. Tanulmányait Debreczenben végezte, majd szülővárosában, Salonta-n volt tanító, honnan néhány év előtt a hajduszovát-kabai uti iskolához választották meg. Felesége és három gyermeke gyászolja. Az Ur kötözze be a megsebzett szíveket.



HIREK



Segélykérés.

Testvéri kérő szóval fordulok lelkésztársaimhoz, Pálffy István ez év elején hirtelen elhunyt lelkésztestvérünk árvái érdekében. Két fiu árva maradt mostoha anyjuk gondviselésére, kik közül az egyik a satumare-i főgimnázium első osztályának tanulója. A mostoha anya csekély nyugdíját még nagy összegű belépési járulék tartozás terheli. Nagyon könnyű elképzelni, milyen sors vár ezekre az árvánál is árvább papfiukra, az ilyen korán rájuk szakadt árvaság nyomoruságos sorsában.

Segítsünk rajtuk legalább most ennek a sorsnak a kezdetén, mikor az apa elvesztése miatti fájdalom mellett a szegénység kettős sullyal nehezedik rájuk. A tervezett lelkészi segélyegyesület szabályai szerint minden lelkész elhalálozása alkalmával mindenki 100 Leit fizet be az elhunyt családja részére. Ez a segélyegyesület ma már működne, ha az igazgatótanács, melyet a kerületi közgyűlés a tervezeten végzendő végső átdolgozással és életbeléptetésével megbízott, ezt a munkát már elvégezhetné volna. Most csak azt kérem, hogy tekintsük a mi segélyegyesületünket életbenlévőnek és fizessük be ezt az összeget az egyházkerületi pénztárba, illetve adjunk meghatalmazást a legközelebbi kongruából levonásra.

Tegyük lehetővé ezzel a segítséggel, hogy a tanuló árva az iskolai évet bevégezhesse és további tanulására egy kis alapot gyűjthessen.

Debreczeni István.

Két értékes ajándék az ifjuságnak. Dr. Szeghalmy Sándor oradea-i ügyvéd, az ottani ifjuság lelkes barátja, az u. n. görög-oldal nevű hegyen négy hold gyümölcsöst ajándékozott az ifjuságnak kiránduló helyéül. A nagyértékű ajándék mindennél jobban hirdeti a nemesszívű adományozónak az ifjuság iránt eddig is sokszor tapasztalt szeretetét és áldozatkészségét. — Bodrogkeresztur község a Bodrog legkiecsobb partján 5 hold területet ajánlott fel örökös adományképen a deb-

receni Soli Deo Gloria diákszövetség részére, üdülőtábor létesítésére. Az építés költségeit a diákok társadalmi adakozásból hozzák össze, míg a földmunkát és téglahordást maguk a diákok végzik, kik háromheti munkát ajánlottak fel erre a célra.

A református theologiai tanárok ez évi konferenciáját jan. 31-én és febr. 1-én tartották meg Pápán. Az előadások Kálvin Institúciójával foglalkoztak s az egyik előadást dr. Bohatec József bécsi egyet. tanár,

másikat dr Nagy Géza cluji theol. tanár tartotta. Rajtuk kívül különböző gyakorlati kérdésekről többen tartottak előadásokat.

Doktorrá avatott tanító.

Ormós Pál debreceni tanítót, Ormós Lajos ig.-tanító fiát, a jogtudományok doktorává avatták. Tudomásunk szerint ő a második tanító-doktor.

A satu-marei liceum számára karácsony másodnap perselypénzeket a következő egyházak küldték be: Sâniob 120, Băbești 28, Adrian 70 (pünköst 40), Olosig 20, Patau 76, Cadea 40 (husvét 40, pünköst 70, van még négy fenntartói tag is), Arpașel 250, Diosig 100, Seini 100 (husvét 100, pünköst 123), Marghita 232, Ceica 20, Uileacul de Munte 50, Otomani 40, Boiu 76, Irina 37, Tarna mare 60, Moftinul mic 40, Sișterea 20, Aleșd 50, Nădlac 30, Finiș 40, Sanislău 65, Remetea 25, Baia Mare 310 (husvét 350, pünköst 340), Uileacul de Beiuș 35, Cărașeu 100, Atea 36 (husvét 30, pünköst 20) Lei. Lezárva 1936 február 8.

Előfizetési felhívás. A satu-marei Bethlen Gábor Ifjusági Keresztyén Egyesület folyó évben tartja megalakulásának 10 éves évfordulóját. Ebből az alkalomból szeretnénk kiadni megfelelő számú előfizető esetén, egyesületünk tagjai közül kikerült s lelkészünk Papp Zsigmond egyházi beszédeiből egy kötetet »Az Ige fényében» cím alatt, 60 Lei-es árban. A kötet 8 ivnyi terjedelemben jelenik meg husvétra és tartalmazni fog 20—25, többnyire közönséges egyházi beszédet. A kötet tiszta jövedelme jótékony célt szolgál. Ezuton kérjük

a Nagytiszteletű és Tiszteletes lelkész urakat, hogy megrendelésükkel sziveskedjenek lehetővé tenni a kötet megjelenését. Megrendeléseket sziveskedjenek legkésőbb március 1-ig a satumarei ref. lelkészi hivatalhoz beküldeni. »Bethlen Gábor I. K. E.« vezetősége.

KIE-bál és az úrvacsora.

Egy jugoszláviai egyházközségben működő KIE tagok karácsony első napján színelőadást rendeztek, mely után tánc volt. Karácsony második napján ment ki hozzájuk a lelkész, hogy istentiszteletet tartson és úrvacsorát osszon, melyben részeseülni akart a bálozó KIE tagok egyrésze is. Mikor a lelkész megtudta, Kálvin példájára eltiltotta őket az úrvacsorától, mert nem tartotta összeférhetőnek a bált az úrvacsorával.

Előfizetési felhívás! Ha megfelelő számú előfizető jelentkezik, úgy rövid időn belül kiadásra kerül szavalásra alkalmas válogatott versgyűjteményem. 120 gyönyörű költemény, mely alkalmas vallásos és kulturális estélyekre, karácsonyfa-ünnepélyekre, anyák napjára. A tiszta jövedelem 10 százalékát az Orăștie-i árvaház javára ajánlom föl. A könyv ára 60 Lei. Hiányt szeretnék pótolni e szavalásra alkalmas költemények kiadásával, mely nagy segítségére lesz úgy az egyházaknak, mint a nőszövetségeknek egész éven át rendezendő estélyek programjánál. Gyönyörű kiállítása mellett, e versgyűjtemény, írói után disze és örökbecsű emléke lehet minden könyvtárnak. Akik már előjegyeztek vagy a pénzt beküldték, kérem szives türelmüket. *Dr Vágó Károlyné* ref. lelkészné, Colțau. Jud. Sătmar

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

Harmoniumok

minden nagyságban, elsőrendű
kivitelben állandóan raktáron.

2-9

Képes árjegyzéket díjmen-
tesen szívesen küldök.

Uj orgonák építését

ugyszintén orgonák szakszerű javítását mindenkor elvállalom.

Kecskés Ferenc Timișoara circ. IV. Strada
Gorové 11. sz. - Szolid áruk.

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Egyesületi munkánk továbbépítése.

Minden kezdet nehéz, — mondja a közmondás, — de a továbbépítés még nehezebb. Kerületünk csaknem minden egyházközségének belmissziói szervei immár tul vannak a nehéz kezdeten és már belejutottak a még nehezebb továbbépítés munkájába. Ha hangzott el panasz a kezdet nehézsége miatt, annál több hangzik el a továbbépítés nehézsége miatt. Különösen nehéz a munka továbbvitele nálunk; akik természetünknel fogva hajlamosak vagyunk a szalmaláng munkára. A továbbépítés pedig nem tür szalmaláng természetet. Belmissziói egyesületeink továbbépítő munkájában tapasztalható eredménytelenség ebben leli magyarázatát. Általános tapasztalat, hogy az itt is, ott is megkezdett belmissziói egyesületi élet és munka elakadt, meghalt. Igen sok helyen a kezdetben elhangzott nagy hű-hót félelmes némaság váltotta fel. Ha valaki a valóságnak megfelelő statisztikát tudna készíteni arról, hogy hány nagy hanggal megindított egyesület szünt meg kerületünkben a továbbépítés nehézsége miatt, nagy szolgálatot tenne állításunk igazolására. Csak egy pillantás egyik legtekintélyesebb egyházközségünk ifj. egyesületére. Nyolc év leforgása alatt legalább tizszer alakult újra. Minden új ifj. vezető újra alakította, sőt az élelmesebbje kétszer-háromszor megismételte. És egyik se haladt messzebbre a kezdetnél. Ekkor alakult ki bennem az a tapasztalat, hogy minden kezdet nehéz, de a továbbiépítés még nehezebb.

Bizony ha őszintén megvalljuk, a belmissziói egyesületi munkásoknak egy igen nagy százaléka szembe találja magát ezzel a nehézséggel. A kezdet sokat ígért, de az élet, a próba mindent elragad, nem marad más, mint keserű tapasztalat, vagy az ujrakezdés kisebb nehézsége.

Kerületünk egyházközségei ilyen tekintetben tul vannak a kezdeten, — sőt egyik-másik többszörösen, — így a belmissziói mun-

kások számára nem a munka megindítása az égető szükség, hanem a továbbépítés kérdése. A fundamentum lehet akármilyen jó, de ha nem építünk rá, nem lesz belőle soha épület. Akármilyen jól meg vannak alapozva egyesületeink, ha megakad az építésben, annyi, mintha meg se alakult volna.

Kérdés: talál-e lehetőséget kerületünk a továbbépítés munkájára nézve? A »konferencia« ma már nem »minden.« Az ujságok, traktátusok útján való építés »még kevesebb.« Hátra van még egy eszköznek a kipróbálása, amiről nem állítjuk ugyan, hogy »minden« a továbbépítés munkájában, de mindenesetre van annyi, mint az előbbi kettő együttvéve. Ez pedig az evangéliumi lelkületű személyiségek által való személyes építés. Tapasztalatom, hogy alkalmas belmissziói személyiségek az egyesületi belmissziói munka továbbvitelére nagyobb hatással vannak, mint bármi más. A személyiség *személyes* munkáját nem pótolja se konferencia, se ujság. A személyiség konferenciai és egyesületi személyes továbbépítő munkája között nagy különbség van. Mig egy nagyobb szabású konferencián a belmissziói személyiség tömeggel áll szemben, addig itt egy meghatározott egyesület tagjaival kerül személy szerint kapcsolatban. A belmissziói személyiségeknek a konferenciai munkájuk értéke is mindig annyi, amilyen személyes hatást tudtak gyakorolni személy szerint az egyes résztvevőkre. A belmissziói személyiség eredményes munkát csak kisebb (20—30 tagu) közösséggel tud elérni, nem egy-két nap, hanem legalább egy hét alatt. Konferenciákon a belmissziói személyiségek köré jönnek össze a résztvevők, míg az általunk jelzett munkánál a személyiség megy el az egyes gyülekezetek kisebb belmissziós közösségeihez.

Egyházkerületünk már felismerte ennek a munkának szükségességét. A belmissziói utazótitkár beállítása is ebből a felismerésből fakadt. Mivel azonban egy ember nem képes az egész kerület belmissziói összes alakulatai továbbépítését kellőleg szolgálni, felmerül a kérdés, vajjon nem volna-e jó egyházmegyénként a belmisszióban és nevelés tudományában járatosabb belmissziói személyiségeket kijelölni, akiknek kötelességévé tétetnék az egyházmegye összes községeit évente egyszer-kétszer meglátogatni és ott u. n. belmissziós hetet tartani, amely hét leforgása alatt minden belmissziós alakulatot meglátogatna, templomi istentiszteleteket tartana, a szükség szerint pásztorációt végezne. Példa lehet számunkra a róm. kat. egyház missziós papjainak munkássága. Egy ilyenformán végzett belmissziói munka nemcsak a gyülekezetekre és azok belmissziói szerveire lennének nagy hatással, hanem a missziót végző lel-

készre is, aki tapasztalatokban meggazdagodva, lélekben megerősödve kerülne haza gyülekezetébe.

Tudom, többen megcsóválják fejüket ajánlatomra, igyekezve bennünket megakadályozni jóakarattal — egy ilyen katolikus szokásnak egyházunkba való becsempészésben. Az ilyenek ne feledjék, hogy az ellenségtől is tanulhat az ember, különösen akkor, ha az az egyház és belmissziói egyesületi munkánk építését kitűnően munkálja. Egyházkerületünkben — hál Istennek — az igehirdetésben és belmissziói munkában sok járatosabb ember van, tehát ezen nem mulik. Sok pénzbe se kerül: az ellátás díja, az utiköltség csak kikerül valahogy. Különböen egy komoly belmissziós hét áldásos hatása megér minden fáradságot és kiadást.

Egyesületi munkánk a kezdeten túl van, ha nem akarjuk, hogy kezdetben elfuladjon, akkor a továbbépítés érdekében szükséges az egyházker. vagy megyék evangéliumi lelkületü, a nevelés és belmisszió tudományában járatos munkásait kijelölni, akik alkalmas időben évente egyszer-kétszer a kijelölt gyülekezeteket belmissziói hét tartása céljából felkeresnék, ahol az igehirdetés és nevelés eszközeinek felhasználásával a megkezdett belmissziói munkát a haladásban Isten nagyobb dicsőségére tovább lendítenék.

Belmissziói egyesületi munkánk továbbépítésének szükségessége és lehetősége sürgeti egy ilyen, vagy ehhez hasonló munka megindítását.

SASS KÁLMÁN.

A „keskeny út“ életfilozófiája.

Élesen körvonalozott az új-testamentumban az a világ, amelyben az Idvezítő élt. A szavak értelme nem folyt át egymásra, hanem félreérthetetlenül meg volt határozva. A jó az jó volt: Istennek világa; a gonosz, gonosz volt: a Sátán világa. Sohasem zavarták össze a kettőt. Áldás követte a jót, átok a gonoszt.

Aztán volt mennyország és volt pokol, szeretet és önzés. Ezeket sem zagyválták össze sohasem. Nem illatosították a szavak értelmét. Semmi sem homályos az evangéliomokban. Mindig tisztában vagyunk vele, hogy hol járunk.

Van egy tágas út, meg egy keskeny út. A tágas romlásba, a keskeny életre vezet.

A mi mentalitásunk azonban tökéletesen más, mint az Ur Jézusé volt. Mi nagyon is tágkeblűek, tulságosan is elnézők, bizonytalanok, határozatlanok vagyunk. Korunk legmarkánsabb jelszava: A *relativitás*. A viszonylagosság elve. (Annak előtte az evolúció volt.) Azaz,

ami most helyes, helytelen volt régen. Ami jó nállunk, gonosz Számoa-szigetén. Más szóval, az igazságosság és jóság relativ fogalmak. Erősen görbe szemmel néznek arra, aki *abszolút* igazról és jóról mer beszélni manapság.

Az a káros következménye van aztán ennek a tágas uti felfogásnak, hogy aláassa a meggyőződéseket, lesurolja az erkölcsi distinkciók életét. Egybefolyik a jó és rossz világa. Aminek ismét hősiesség helyett tehetetlen habozás, mártíromság helyett enervált behódolás a fanyar gyömölcse.

Maga a protestántizmus is veszedelembe kerül, ha az abszolút tekintélyek tiszteletétől messzebbre is el engedi magát sodortatni. Mi lenne abból a hadseregből, amelyiknek a katonái rászoknának az ilyen beszédre: »Én nem ebben a városban szolgállok, hanem másutt; nem puskával gyakorlatozok, hanem csak karddal.« Az ilyen hadsereg az anarkia darázsfészkévé lenne rövidesen.

Tulságosan is messze elmentünk már a racionalizálással, a pszikologizálással és modernizálással. Egész elhomályosodott tőle az *igaz* Isten fogalma bennünk. Elantropomorfizálódott. Nem a mi Urunk, Jézus Krisztus atyja az többé. Ide juttatott bennünket az a laza, éles distinkciók nélkül való gondolkozásmód, ami a lelki világ terén olyan divatos ma.

A mai pongyola theologia helyett szorosra fogott, élesen definiált hittanhoz kell ismét visszatérnünk. Arra, amelyik ezeket mondja:

»Isten az örökkévaló és mindenható Lélek; világteremtője, embereknek Atyja. Kinyilatkoztatta magát Jézus Krisztusban. Megmutatta kegyelmességét a keresztfán, Szuverén teremtő hatalma, még inkább isteni szeretete hatalmat ad neki mi felettünk. Övéi vagyunk. Akaratát kell teljesítenünk.«

Imperative így van ez. Minden más felfogás veszedelmet jelent. Különösen az erkölcsi magaviselet terén. Azt is átjárta már a relativitás mérge. És létrehozta a próbaházasságot, a szabad szerelmet, a modern vasárnapot, a szervezett egyháztól való elsodortatást, a templomkerülést stb. stb. Többet is ezeknél! Különös ingadozás kapott lábra a közerkölcsiség terén, nagy bizonytalansága az erkölcsi ítéletmondásnak. Nincs tiszta közfelfogás a jóról és rosszról; félnek az emberek ítéletet mondani emberi tettekről. Veszedelmes pogányságra vezetnek ezek bennünket. Onnan a pusztulásba.

Szerencsére csalhatatlan jelei mutatkoznak már egy új, egészséges változásnak. Legerőteljesebb jele ennek a Barth-féle theologia, amely hatalmas erővel söpör végig a kontinens egyetemlein és amely az Isten abszolút tekintélyét hangsúlyozza ki a gyarló em-

beri elmével szemben. Tömegesen esküdnek fel ennek a theológiának a zászlajára azok a lelkek, akik a protestáns lazasággal már torkig jóllaktak és tekintélyre és fegyelemre áhitoztak.

Másik biztató jele az *oxfordi mozgalom* (Group-movement), amely meg az angol egyetemeken söpör át viharos erővel és amelyik az abszolút tisztességet, abszolút tisztát, abszolút önzetlent oltja be a mindennapi élet magaviseletébe.

Az abszolút tekintélyek utáni vágy benne van ennek az emberöltőnek a lelkében már, rányomva a hitelesség pecsétjét Idvezítő Urunk amaz örök igaz mondására: »Menjetek be a szoros kapun. Mert tágas az a kapu és széles az az út, amely a veszedelemre visz és sokan vannak, akik azon járnak. — Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz és kevesen vannak, akik megtalálják azt.« (Máté 7, 13—14.)

Bokor Sándor.

A satumare-i ref. főgimnázium története a legrégibb időktől 1610-ig.

Irta: Nagy Béla, főgimn. tanár.

(Folytatás.)

Ez adatnál a jegyzőkönyvnek erre a mondatára fordítsuk figyelmünket: »A scholabeli diákoknak ez város a régi szokás szerint főzet« — s a mondat két szavára tegyük a hangsúlyt. A *régi* szóval a városi jegyzőkönyv bizonyára több évtizedre tekint vissza, az pedig, hogy a deákok számára a *város* főzetett, azt bizonyítja, hogy az iskolába magasabb tanulmányok elsajátítása végett a vidékről is nagy számban sereglettek az ifjak, akiket nemcsak lelki, hanem testi táplálékkal is el kellett látni, amint ezt a protestáns iskolák mindig megtették s a mai nehéz viszonyok között tehetségükhöz mérten ma is megteszik. De bizonyít ez az adat még mást is. Kétségtelen jelei vannak e korból annak, hogy egyes vidékeknek, vagy egyházmegyéknek az iskolái külön vidéki központok köré csoportosultak; ilyen középpontul szolgált a többiek között a satumarei iskola is, melynek fenntartását nagyobb közösségek mozdították elő, mint pl. nálunk az egyház, illetve az egyházmegye s Szabolcs, Bereg, Ugocsa vármegye mellett a város, mint főpátrónus, illetve annak polgársága.

A negyedik adatot a satumarei református egyház levéltárában találhatjuk a következőkben: Schola Szatmarina ab immemoriali tempore suos habuit rectores et studiosos togatos plus minus 10. — Anno 1610. schola haec in celebrem gymnasii formam mutata est. Vagyis: A satumarei iskolának emlékezetet meghaladó idő óta saját

iskolarektorai és tógátus deákjai voltak, tiznél több, vagy kevesebb. 1610-ben ez az iskola a gimnázium nevesebb fajává változott.

E feljegyzésben olvasható »emlékezetet meghaladó idő óta« kifejezés arra utal, hogy ez az iskola egy emberi élet emlékezetét meghaladó idő óta, tehát 7—8 évtized óta, olyan magasabb jellegű volt, hogy benne az iskolarektor igazgatása alatt tógátus diákok is tanultak és tanítottak. Tógátusoknak nevezték ruhájukról, a tógáról, azokat az ifjakat, akik a klasszikai tanulmányok bevégzése után a felsőbb tudományok hallgatására bocsáttattak s akik az iskolarektor vezetése alatt a leckejárás mellett kisebb tanulókat is tanítottak. Az adat végén álló: *Schola haec in celebrem formam mutata est.* — mondat alatt nem azt kell értenünk, hogy ez az iskola csak 1610-ben lett magasabb rendű iskolává, mert ennek ellentmond az, amit fentebb mondtunk a »rectores és studiosos togatos« kifejezésekről, hanem azt, hogy 1610-ben ez iskola szervezete bővült s benne a deákok az eddig is tanított tantárgyak mellett egy újabban bevezetett magasabbfoku tanfolyamon is résztvehettek, vagyis tanulmányokban gazdagabbá s újonnan épített helyiségeiben, tanulókkal népesebbé lett. (*Celebris.*)

Különben jegyezzük meg, hogy ebben az időben a református iskolák egységes tanterv hiányában fokozatukban és terjedelmükben a helyi viszonyok szerint sokat változtak. Lampe Frigyes, utrechti tanár, *Historiae ecclesiae reformatae in Hungaria et Transylvania* című munkájában ezt írja;

— Néhány nagyobb és jól rendezett városban a rektor mellett szokott lenni bizonyos számú nagyobb tanuló, itt 4, 5, 6, ott 10, 12, máshol 15, 20, 22, 25, stb. kiket a rektorok, vagy professzorok nemcsak a logikában, retorikában és poésisben, némely helyen pedig a theológiában és filozófiában tanítanak, hanem a rektornak is segítenek a kisebb gyermekek tanításában, mint klasszikus praepceptorok a syntaxista, grammatista és alsóbb osztályokban.

Azt is jegyezzük meg, hogy a XVI. és XVII. században a gimnázium elnevezés iskolatypus megjelölésére nem is volt használatos, csak majd 1830 körül válik általánossá, bár Lampe is említi 1728-ban kiadott könyvében. A debreceniek híres iskoláját is csak így nevezték az említett századokban: *schola nostra*, *schola oppidi*, *schola celebris*, *schola illustris*, stb., amely cimekben a jelzők nem jelöltek iskolatypust s csak az 1704-ik évi törvényben kapja a *reformatum collegium* nevet. Iskolánk ősi pecsétnyomóján is a »schola« elnevezés olvasható: *SIGILUM SCHOLAE SATHMARINAE*. Ezt a pecsétnyomót még a XVIII. században is eredeti formájában használták.

Olvassuk el végül Lampe fentebb említett munkájából a satu-marei iskolára vonatkozó részt.

— Az elsők között a Sätmar városi egyház állított fel neves iskolát, amely csaknem egész századon át virágzott, amelybe magasabb tanulmányok végett seregestől tódultak a szomszédos vármegyékben lakó nemes emberek fiai, akik itt jószámmal theológiát, filozófiát, zsidó és görög nyelvet tanultak; voltak saját tanáraik, akik híres és tudós férfiak voltak.

Ez adatok mellé még tekintetbe kell vennünk két körülményt, amely azt bizonyítja, hogy a magyar reformátusság egyik ösfészke Sätmar-megye volt s így az iskolázás ügyének is megfelelő színvonalon kellett állania.

Az egyik az, hogy a nagy Tiszavidéknek, ahogy akkor nevezték: Alsó-Magyarországnak (később Tiszántúli egyházkerület) négy első superintendense e megyében lakott. majd a XVII. században még nyolc s hogy a protestáns lelképásztorok ugyancsak e megyében tartották az első alkotmányozó zsinatokat: 1545-ben Ardud-on, 1554-ben Oar-ban, 1591-ben Carei-ban, majd 1646-ban e városban tartották a nevezetes zsinatot.

A másik körülmény az, hogy e megye földbirtokosai és lakosai: a Balassa, Báthori, Bethlen, Csaholi, Drágfi, Gyulafy, (Bethlen Gábor nejének atyja), Kende, Kölcsey, Lónyai, Majláth, Melith, Nábrádi, Peréni, Rozsályi Kun, Sulyok, Szirmay, Uray, Wetéssy nemes, főnemes és részben történelmi nevezetességű családok pártolták itt az első reformátorokat, védelmezték és segítették felvirágoztatni a reformált egyházat; állítottak Baia-Mare-n, Ardud-on, Carei-n közép és — amint Kiss Áron írja, — Sätmar-on oly főiskolát, amely egyideig többi főiskoláinkkal versenyzett, tanárai közül hat esperes és négy superintendus vált.

(Folyt. köv.)



Kézimunka tanítása elemi iskoláinkban.

Feleslegesnek tartom különösebben hangsúlyozni, hogy a kézimunka egyike a legfontosabb tárgyaknak. Tanítása sok gyermek számára életszükségletet, kenyérkeresetet jelent, eltekintve forma képző erejétől. A gyermekek szívesen foglalkoznak vele, a szülők örömmel látják gyermekeik hasznos foglalkozását. Tulságosan hosszadalmasnak kellene lennem, hogy megszámlálhatatlan előnyeit elősorolhassam, ezért egyszerűen feltétlenül szükségesnek jelentem ki.

Sajnos, az igazat megvallva, nem foglalkozhatunk vele meg-

érdemelt módon, egyszerűen azért, mert tulzsufolt órarendünk nem ad időt rá. Csak éppen megemlítem, hogy az állami tanterv, mely nem veszi tekintetbe, hogy nekünk saját nyelvünket is tanítanunk kell s a magyar nyelvet mint tárgyat, bár megengedi, az órarendben időt nem hagy rá, ilyenformán hiába ír elő 5 órát kézimunkára. A legnagyobb ügyességgel sem tudunk heti 1 óránál többet fordítani rá.

Amikor tehát a kézimunka tanításáról beszélek, megjegyezni kívánom, hogy nem arról beszélek, amit lehetne, hanem amit megtehetünk,

Kéttanítós iskolánk órarendjét úgy osztottuk be, hogy szerdán délután a fiúk az egyik iskolában, a leányok a másikban gyűlnek össze. Itt tanulnak a fiúk kézimunkát, testgyakorlatot, gazdasági dolgokat, a leányok testgyakorlatot, kézimunkát, háztartástani dolgokat.

Ilyen körülmények között, amelyhez még hozzájárul az, hogy iskolánk semminemű felszereléssel sem rendelkezik a kézimunka számára, valóban csak egy minimális munkáról beszélhetünk. Ez a minimum is több a semminél s ezt a kevés lehetőséget is fel kell használnunk, hogy gyermekeink bizonyos ismereteket szerezhessenek a kézimunka terén,

A mi vidékünkön ez a minimális kézimunka fiúk számára kiterjedhet papírmunkára, famunkára, fűz- és gyékény munkára.

Az I-ső és II-ik osztályosok papírmunkával foglalkoznak. Hajtogatások, csákó, csónak, sőtartó, nadrág, ing, galamb; kivágások, különféle alakok felragasztása egy tiszta papírra, ez az összes, amit kiadások nélkül is elvégezhetünk. Ha gazdagabbak vagyunk, színes papirokkal tesszük tetszetősebbé munkánkat.

Legfontosabb és legkönnyebben elvégezhető a famunka. Eszközök hiányában egy bicska az összes felszerelés, melyhez már csak fa kell, mely könnyen kerül. A famunkásokat két csoportba osztjuk, a III—IV. osztályosok alkotják az egyiket, az V—VI—VII. osztályosok a másikat.

Az első csoport egyszerűbb dolgokat készít, melyeknek modellje odahaza is rendelkezésére áll. Pl. nyújtófa, mángurló, guzsaly, sulyok, kapa, kasza, ásó, villanyél stb. A második csoporttal már nehezebb dolgokat is készíttethetünk pl. szekérrészeket, székeket, asztalokat, ágyat, szövőszéket stb. Ezeket összeköthetjük gyékényfonással is, mint a fonottsék, hárságy, szekérülés stb.

A famunkánál legfőbb dolog hozzászoktatni a gyermekeket a készel való bánásmódhoz, hogy kezüket el ne vágják. Ha ezt megszokják, a késre ügyelnek, a faragásokban egyik-másik ritka ügyes-

ségekre képes. Pl. volt egy növendékem, aki magánszorgalomból, a maga szórakozására, egy szövőszéket készített, mely mindössze 20 cm. lehetett, de minden része volt és szőni lehetett rajta. A famunka előnye, hogy nem időrabló, magánfoglalkozáskép is végezhető, modelleket a ház körül is találunk. Évvégén a legjobb munkákat kiválogatjuk, ezekből az iskola számára minta-gyűjteményt készíthetünk, melyek a következő években nagy segítségünkre lesznek. Ezeket azután még szemléltető eszközül is felhasználhatjuk.

A készítendő tárgyaknál ne törekedjünk különlegességekre, főleg a gazdálkodó ember szerszámszükségletére legyünk tekintettel s mindama tárgyakra, melyekre a gazdálkodó embernek szüksége van, nem feledkezvén meg pl. a fahidról és kerítésről sem.

A famunka egyszerű, hasznos, költségmentes, a kézimunka minden előnyét egyesíti.

A felsőbb osztályosok a famunkán kívül fűzvessző fonással is foglalkozhatnak. Elég egy évre egy vesszőkosár. Ennek ismeretével már magától is bővítheti ismereteit különféle vesszőkosarakkal, héjas és hántott vesszőkkel. A kosárfonáshoz természetesen a tanítónak is ismernie kell legalább egyfajta fonást. Ha nem ismerne, kerülhet olyan növendéke, aki ismeri s ha ilyen sem volna, a faluban bizonyára kerül valaki, aki tud kosarat kötni. Egy ilyen embert felhívunk egy délutánra, hogy előttünk készítsen el egy kosarat s a tanító is, a gyermekek is mindjárt megtanulhatják a kosárkötés egyszerű mesterségét. Csak egyszer kell megtanítani a gyermekeket rá, a következő években már megtanulja egyik a másiktól.

Nehezebb kérdés a vesszőről gondoskodás. Ebből a célból szülei értekezleteken, vagy a férfiszövetségekben hangsúlyozni kell a fűzvesszőtermelésnek egyszerű és szükséges voltát. Vizes területek rendszeren mindenütt kerülnek és ezek beültetését szorgalmazni kell. Az iskolán kívül is népneveléssel foglalkozó tanító, ezer alkalmat fog találni a fűzvessző propagálására.

Gyékénytermő vidéken bevezethetjük a gyékény munkát is. Lábtörlők, gyékénykosarak készítése elég könnyű munka és elég egyszerű. A gyermekek hamarosan megtanulják, mindössze egy fűzötűre van szükség. Megvalósításához csak egy emberre, vagy gyermekre van szükség, akitől a gyermekek megtanulhatják a kötést.

Ezeknek a kézimunkáknak a bevezetése nem kíván befektetést, különösebb megterhelést, vagy időrablást s minden falusi iskola tanítója örömet szerez tanítványainak bevezetésével.

Kósa Károly,
ref. tanító.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Id. Hadházy Kálmán febr. 7-én 82 éves korában Salontán elhunyt. Hosszu idón, több mint két évtizeden át tevékeny munkásságot fejtett ki a salontai egyházmegyében, mely 1893-ban jegyzőjévé, majd pár év múlva főjegyzőjévé s ezek mellett 1900-ban tanácsbírójává választotta, mely tisztségéről magas korára hivatkozva néhány évvel ezelőtt lemondott. Erős hitű, buzgó kálvinista volt. Vele a régi világnak egyik értékes és tipikus alakja költözött el közülünk.

Könyves Margit, Könyves János sánion-i lelkész társunk leánya türelemmel viselt szenvedései után életének 26-ik évében f. hó 15-én csendesen elhunyt. Szeretteinek még meg sem gyógyult a már is újra vérző szívük fájó sebére a vigasztaló Isten adja kegyelmének gyógyító balzsamát.

HIREK

Az oradea-i Lorántfy Zsuzsanna Jótékony Egyesület febr. 2-án tartotta hagyományos nagyszabású műsoros estélyét, mely minden évben az ottani református egyház tagjainak kedves találkozója szokott lenni s amely most is minden tekintetben jól sikerült. A rendezésben *Csernák Béláné* elnöknő vezetése mellett nagy buzgalommal segédkeztek az egyes egyházrészek nő és leányszövetségének tagjai. Előadták *Losonczy Gábor* ny. színesnek erre az alkalomra írt Lorántfy Zsuzsannáról szóló kedves és színes szindarabját, melyet az ottani Református Híradó közöl.

Szokásos évi szeretetvendégségét január 26-án tartotta meg a Sätmar-i Lorántfy Zsu-

zsanna Egyesület, melyre a egyes és áldozatkész háziasszonyok gazdagon megterített asztaloknál látták vendégül a rendelkezésre álló termeket zsufolásig megtöltő vendégsereget.

Dr Makkai Sándor erdélyi püspök betegsége miatt három havi szabadságra távozott. Orvosa szerint álmatlansága, nagyfokú kimerültsége, súlyos depressziói, valamint testi leromlása tették szükségessé a gyógykezelést és teljes nyugalom biztosítását.

Balog Elemér csehszlovákiai dunáninneni püspök, konventi elnök most töltötte be 70-ik évét, mely alkalomból meleg ünneplésben részesítették.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

797—1936-II, KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. esperesi és lelkési hivatalnak.* A közoktatásügyi miniszter panasza

következtében szükségesnek látom a konfirmációra vonatkozó törvényes intézkedéseket a következőkben összefoglalni, kiegészítve azokat a szükségessé vált újabb intézkedésekkel.

1. A gyermekek 14 éves koruk előtt nem konfirmálhatók. (160—1927. egyh. ker. határozat.)

További intézkedésig hozzájárulok ezen rendelkezés olyatén értelmezéséhez, hogy azok a gyermekek konfirmálhatók, akik a konfirmálás évében 14-ik életévüket betöltik.

2. Az elemi (felekezeti vagy állami) iskolába beírt gyermekek közül csak a VII. osztályosok konfirmálhatnak, ezek azonban korukra való tekintet nélkül. (160—1927. egyh. ker. határozat.) Középiskolai tanulók közül csak a IV. osztályosok konfirmálhatnak, ugyancsak korukra való tekintet nélkül.

3. A konfirmációi előkészítés kezdete az iskolai év elejétől kezdve áldozócsütörtökig tart. (160—1927.)

Figyelembe vehető az a körülmény, hogy a VII. osztályban a rendes tanítás esetleg szept. 15-nél később kezdődik a mezei munkára való tekintettel.

A tanítás idejét úgy kell megállapítani, hogy az összeütközésbe ne kerüljön az iskolai órarenddel.

Be nem iskolázott növendékek konfirmációi előkészítése nov. 1-el kezdődik.

4. Az előkészítést mindenütt maga a lelkész végezze. (160—1927.)

Csak ottan, ahol a lelkész öregség vagy betegség miatt munkaképtelen és lelkészi jellegű helyettese nem volna, bizható az előkészítés a tanítóra.

Szükség esetén a tanító a lelkésznek ebben a tevékenységében is segíteni tartozik.

5. A konfirmálás ideje kisebb gyülekezetekben áldozócsütörtök. Nagyobb gyülekezetekben áldozócsütörtök után következő vasárnap a délelőtti vagy délutáni istentisztelet végeztével.

Pünköstkör a konfirmáltak részt vesznek a gyülekezeti urvacsorában. (Istentiszteleti rendtartás.) A vizsga nagyobb gyülekezetekben a konfirmációt megelőzőleg alkalmas időben történik. (203—1930.)

6. A konfirmációi előkészítés céljából kézikönyvül kizárólag a Debreczeni-féle Hittan és erkölcsstan használható.

7. A konfirmációi előkészítés alkalmával fel kell világosítani az ifjakat, hogy a konfirmáció nem menti fel őket az iskolakötelezettség alól.

8. A konfirmáltakról anyakönyv vezetendő. (88—1924. sz. hat.)

Oradea, 1936 február 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A bihori egyházmegyébe kebelezett hodoși egyházközség presbyteriuma egyházközség és állam között érvényben levő szerződés alapján állami iskolához ref. vallásu kántortanítót keres. Kántori fizetés nyolc (8) kath. hold szántóföld, 6000 (hatezer) Lei készpénz, stóla és lakás. Jelentkezés presbyteriumhoz küldendő Hodiș, Jud. Bihor u. p. Salard, amely az állami hatóságoknál az ügyben el fog járni.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tincá

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a
KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Hurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

Harmoniumok

minden nagyságban, elsőrendű
kivitelben állandóan raktáron.

3-9

Képes árjegyzéket díjmen-
tesen szívesen küldök.

Új orgonák építését

ugyszintén **orgonák** szakszerű javítását mindenkor elvállalom.

Kecskés Ferenc Timișoara circ. IV. Strada
Gorové 11. sz. - Szolid árak.

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján

Videant consules!

A régóta vajudó egyházfegyelem életbeléptetésének a küszöbén állunk. Nem csuda, ha valamennyiönket egyre élénkebben foglalkoztat az. Nagy dolgokat várunk tőle. Áradatfordulást, lelkek megtartását, közérkölcsök megszilárdulását, a keresztyén élet megújulását gyülekezeteinkben.

Várakozásunk nem alaptalan. Az egyházfegyelem fundamentumkövét már Jézus Krisztus letette a „szoros kapu” és a „keskeny út” megváltó életelvének kihangsúlyozásával. Pál apostol is folytonosan buzdítja annak gyakorlására az általa alapított gyülekezeteket.

Egyik legelszántabb úttörője voltam magam is mindig, mert azt tartottam, hogy a fegyelmezés összetart, a korlátlan szabadság szétbomlaszt bennünket.

Tépelődéseim folyamán arra jöttem azonban rá, hogy óriási körültekintéssel kell nekünk itt eljárunk; mert különben katasztrófálisan megbotolhatunk.

Régebb idő óta ott lappangott már énbennem ez a sejdítés, határozott alakot csak azóta öltött, amióta *Lippmann Walternak* egy kis munkáját olvastam.

Azon panaszkodik ez a nyilván pápista író, hogy az egyház fennhatósága alól az emberi élet sok fontos területe kisiklott. Valamikor döntő szava volt a gazdasági élet terén, — mondja. — A bécsi egyháztanács például egyházi átokkal fenyegette meg még az uralkodót is 1312-ben, hogyha elnézőleg bánik az uzsorásokkal. Elveszítette fennhatóságát a házaselet terén is. A művészi életről meg azt mondja: »Félretéve a vallás nagy tradícióit, mint érdektelen dolgokat, teljesen modern észjárással alkotnak a mai művészek.«

Nagyon hajlandók vagyunk magunk is első tekintetre elszomrodni ezen a dolgon. Hiszen valamennyien Ielkünkön viseljük az egyház mennél erőteljesebb effektivitását. Ámde óriási nagy kérdés mered itt elénk.

Uralkodott-e valóban az élet ama fontos terein a középkori (reformáció előtti) egyház, avagy csak látszólagos, üres, külsőleges volt az?!

Valamennyi vallásfelekezetnek el kell ismernie, hogy nagyon sokkal tartozik a világ a középkori egyháznak. Sok világhírű egyetemet kreált, beépítette gótikus stillal féleurópát, páratlan módon inspirálta a művészeteket. De minden más téren a befolyása, a tekintélye csupán üres külsőség volt. Hiába mennydörögte egyházi átkait, az uzsoráskodás, a kapzsiság vigan folyt tovább. Hiába volt szuverén hatalma a házaselet felett, saját klérusa vétett az ellen legeslegnagyobbat.

Még hogyha effektív hatalma lett volna is az élet számos területén, akkor is kérdés, megfelelt volna-e az az evangélium szellemének. Olyannak képzelte-e el Jézus a maga anyaszentegyházát, hogy vagyonos testület legyen az, amelyik politikusok és diplomaták kedvenc fegyvereivel rendelkezik. Avagy olyannak, amelynek tagjai a Szentlélekisten elszánt bajnokai, akik lelki fegyverekkel fegyelmeznek.

Pillanatig sem kétes a felelet. A Krisztus egyháza nem uralkodhatik külső fegyverekkel, hanem belsőekkel; imádsággal, szolgálat-tétellel, jóakarattal fegyelmez és vált meg.

Itt rejlik a kritikus pont az egyházfegyelem nagy kérdésében.

Vagy olyan egyházat teremtünk, amelyik az állami szervezet hatalmával uralkodik. Ez egyházuralom, üres externálizmus lesz. Vagy olyat, amelyik a rábeszélés, a megnyerés varázserejével világol be a lelkek mélyébe és újjá teremti őket.

Minékünk evangéliom által felvilágosított önfegyelmező keresztény emberekre van ma nagy szükségünk. Azok lelkesedésének szent kovásza hasson az élet minden területén. A lelkiismeretet kell vele átevangélizálnunk. Ez lesz a belülről kifelé sugárzó egyházfegyelem egészséges, biztos fundamentuma.

Máskülönben abba a sajnálatos aberratióba sodródunk, amit az Ur Jézus talált Izraelben. Magas fokra kifejlesztett ecclesiasticismus volt az. Uralkodott a lelkeken a „törvény” szövevényének nagy szigorával, a lelki életet pedig összetiporta. Festett koporsónak nevezte őket Jézus, amiben belül rothadás van. A merev külsőséges egyházfegyelem ezt eredményezi. A száraz rendeletek halmaza többet árt, mint használ. Az egyházfegyelem rideg paragrafusaiba lelket, hitet, szívet kell önteni. Csak így lesz abban megváltó erő. A lelki megújulást úgy hozza az meg.

A Messiás evangéliomának szent palástját öltsek fel azért azok az őrállók, akik az egyházfegyelmet kidifikálni fogják. Azok is, akik azt alkalmazni fogják. — Sorsdöntő lépésünk ez!

Videant consules!

Bokor Sándor.

A tanítóság anyagi ügyei.

Lapunk hasábjai is igazolhatják, hogy kritikus anyagi ügyeinkkel nem igen szoktuk életünk anélkül is borongós egét még felhősebbé tenni. Tudjuk, hogy nehéz posztra állított bennünket a Gondviselés és mi meg akarjuk állani helyünket emberül. Sokszor egészen kiapadnak a mindennapi kenyérnek hozzánk vezető erecskéi s mi zugolódás nélkül harcolunk tovább, mert tudjuk, hogy a jelen és jövő szakadékának összekötő hidjai vagyunk.

Van azonban súlyos életünknek két sötét pontja, melynek a perspectivája megdermeszti a szívünket és sok álmatlan éjszakát okoz nekünk. Ez a két pont: gyermekeinknek a jövője és elagott életünk kilátástalansága.

A tanítóságot nem kényeztette el az élet, sőt megtanította rá, hogy nehéz, sokszor emberfeletti küzdelmének csak sovány falat lehet az osztályrésze. Az igénytelenség és életművészet szobrát rólunk lehetne lemintázni, de ha ártatlan gyermekeink jövőtlenségét látjuk, összeszorul a szívünk és megbénul minden nagyratörő akarásunk. Sovány, sokszor odaveszett fizetésünkből sem neveltetésre, sem pedig megtakarításra nem telik. Pedig a tanító, gyermek és család-szerető ember s nem egy tanítógyermek vált már a tanítóságnak és fajunknak is a büszkeségére.

Tudom, hogy terhekkal agyonnyomoritott közéletünk több megterheltetést nem bír el, de a mait még megbírná, ha felébresztenők és ébrentartanók benne az áldozatnak a szunnyadó lelkét. Hiszen a tanító naponként áldozza fel magát iskolájában a türelem oltárán: forduljon hát felé azoknak a szíve, akiknek a jövőjéért egy szakadatlan önmehtagadás az élete.

A lelkészi díjlevelet megcsonkítani nem lehet. Nagyon helyes! Anyagi terhekkal, a mindennapi kenyér gondjaival küzködő ember népének a vezére, vigasztalója és lelkesítője nem lehet. De ugyanez áll a tanítóra is, aki ha mostoha bánásmódban részesül, nemcsak a felnőttek, hanem a jövő generáció lelkére is rányomja — akaratlanul is — a maga pessimizmusának a bélyegét.

Az anélkül is létminimumra zsugorodott tanítói fizetés folyton sorvad; elég egy presbiteri határozat, hogy a tanítói fizetést még jobban lemorzsolják; a korpótléket, melyből a családtalan tanító megtakaríthatna valamit öregségére, a családos tanító pedig neveltetné gyermekét — nem szolgáltatják ki, tetemes fizetési hátralek mutatják a hivek indolenciáját.

Hogyan öntsön a tanító kedvet a jövő generáció lelkébe az

élet, a jövő iránt, ha a saját gyermekében jövőtlenséget s az életnek az elsorvadását látja!? Egyházunk életének vitális érdeke, hogy a meghasonlás ösvénye magával ne ragadja a felekezeti tanítót.

A másik sötét pont elaggott életünknek a kilátástalansága.

Mi, érmelléki tanítók ezen a téren is megtettük a kezdeményező lépéseket, csak nem találtuk meg azt az általános megértést, amit méltán elvárhattunk volna.

Mikor pár évvel ezelőtt megalkottuk gyámintézetünket, hogy halál esetén családunk, elaggott korunkban pedig magunk se maradjunk egy darab száraz kenyér nélkül, felkértük egyházmegyénket, mondja ki, hogy egyházaink évenként 500 leivel járuljanak hozzá minden tanítójuk után gyámintézetünkhöz. Egyházmegyénk megértette és felkarolta méltányos ügyünket és a kért hozzájárulást megszavazta. Az egyházkerületi közgyűlésen azonban olyan hangok hangzottak el, hogy féltő, miszerint ezáltal túl lesznek terhelve anélkül is eléggé megterhelt egyházaink. Ezen kijelentés alapján aztán több egyház kitért ezen erkölcsi kötelességének a teljesítése elől és így történt az meg, hogy 28.000 lei befizetéssel szemben 75.000 lei hozzájárulási hátralékot mutat ki mindenképpen életképes gyámpénztárunk.

A református tanítóság kiapadhatatlan lelkesedéssel áll a maga posztján, csak a fenti két sötét pont bénítja meg olykor-olykor landadatlan buzgóságát. Nemcsak a tanítóság, hanem egyetemes egyházunknak is érdeke, hogy a tanítóság elől ezt a két fekete pontot eltávolítsuk.

Fel kell ébresztenünk hiveink alvó lelkiismeretét és áldozatkészségét; meg kell őket győznünk arról, hogy befektetése sokszorosan megtérül abban az áldozatban, melyet a jövőjében megnyugvó tanítóság anyaszentegyházunkért még nagyobb odaadással meg fog hozni. Ezért a közös jövőért magának az egyháznak is meg kell hoznia a maga életképességre valló áldozatát. *Tóth Zsigmond.*

A satumare-i ref. főgimnázium története a legrégibb időktől 1610-ig.

Irta: Nagy Béla, főgimn. tanár.

(Folytatás.)

Az elmondottak alapján tehát bizonyossággal megállapíthatjuk azt, hogy e városban és vármegyében a reformáció magvetői már az első lépésnél telemarokkal televényes földbe szórták a felvilágosodott hitbeli élet magvait s iskolánk egyidős Satu-Mare város és vármegye reformációjával, amelynek első, lutheri megmozdulása, amint

láttuk, a XVI. század harmadik évtizedére esik s amely az első ardud-i zsinat előtt (1545.) már mint kálvini reformáció is befejezett tény volt. (Ardudon készült hitvallás: XII. cikk.)

Iskoláink, mint régi zárdai iskola egyenes folytatása, az elemi ismeretek mellett magasabb tudományokkal is szolgált s majd a debreceni iskola tanterve és intézményei szerint, a nyújtott ismeretek mértékét tekintve, volt felsőbb tanfolyamra előkészítő deákiskola, majd felsőbb tanfolyamokkal bíró iskola, melyben theológiát, filozófiát, héber és görög nyelvet is tanítottak. Iskolánk központi iskola volt, amely köré, mint központ köré, csoportosultak a vidéknek és egyházmegyének iskolái. Fenntartói voltak: a város, az egyház, az egyházmegye, Szabolcs, Bereg és Ugocsavármegyék.

Vessünk most már egy futó pillantást a város történetére, hogy láthassuk, milyen lehetett ennek az iskolának a sorsa a kezdettől 1610-ig.

A század, melyben iskolánk a tudomány magvait hintegette, a történelem nagyon szomorú korszaka volt. Versenyt pusztította a magyart a magyar, a német, a török s városunk a pártok tusái között nagyon sokat szenvedett. 1527-től kezdve I. Ferdinánd, Zápolya János, Izabella és János Zsigmond versenyzenek birásáért. S e véres versengésben csapás csapás után éri a várost és vármegyét. 1535-ben Bánffy Boldizsár, Ferdinánd vezére, Satu-mare-t és Németit felgyújtja; 1556-ban Izabella királyné lengyel hadakkal vonul keresztül a városon; 1557-ben a havasföldiek pusztítják a megyét, akik Zápolyának segítségére jöttek; 1558-ban Izabella embere, a hirhedt Balassa Menyhárt, a várost átjuttatja Ferdinánd kezére; 1652-ben Balassa hűtlensége miatt a várat ostromolják s mindkét várost felgyújtják; 1556-ban Zápolya hadaival együtt török, tatár, moldvai és havasalföldi hadak pusztítják végig a vármegyét; 1567-ben a császári hadak Zápolyával Satu-Mare-nál harcolnak s ugyanezen esztendőben a török Satu-Mare-ba is kicsap és zsákmányol; 1568-ban Jósika István erdélyi kancellárt a császár parancsából Satu-Mare piacán lefejezik; 1600-ban Mihály havasalföldi vajda itt vár segítséget Erdély elfoglalására; 1603-ban Satu-Mare tájékát Básta pusztítja. Gondoljuk el, hogy ez alatt a 80—90 esztendő alatt milyen sokat szenvedhetett ez az iskola! Hányszor ültek csendben, rettegésben s hányszor futottak szét a tanítványok és professorok, hányszor maradtak mester nélkül a scholabeli deákok, hányszor várta hiába leckejárásra tógátusait az iskola-rektor, akik vagy biztonságosabb helyre verődtek össze vagy a háborúk forгатagába rohantak a rohanókkal.

Nem csodálhatjuk, hogy ebben az ideges zürzavarban, a sok

ide-oda költözésben elpusztultak, elkallódtak a schola írásai vagy elkerültek más vidékek leveles ládáiba s várják a szerencsés kezét, aki rájuk talál. S ami meg volt, ami megmaradt, azt az 1703. év elpusztította. »Elpusztult a templom, elpusztult az iskola, leégtek a házak, úgy, hogy csak egy tyukól is benne nem maradt s a polgárok minden névvel nevezendő javaikban rész szerint a németek, rész szerint a kurucok prédát hánytak.«

A sors azonban nem volt egészen kegyetlen. Hat esztendő múlva, 1709-ben, Gregorius Veszprémi professzorsága idején egy rabló katona kezéből visszakerült az iskolánk egyik, 1610-től vezetett albuma, amint azt az album fedelének belső oldalán olvashatjuk:

— Album hoc post misserrimam totalem scholae deletionem Ao 1703. factam e manu militis rapacis tandem Ao 1709. vindicatum est. Pr. G. V. p. t. S. P. — Ez az album az iskolának 1703-ban történt nagyon szerencsétlen és teljes elpusztítása után végre egy rabló katona kezéből visszaszereztetett. Veszprémi Gergely professor.

1610-től tehát már nagyobb bizonyosságok terén jár az iskola történetírása, azonban az idáig eltelt s írásos emlékekben oly szegény idő a maga egészében egy nagy bizonyosság. Bizonyossága annak, hogy ez az iskola kösziklán állott s egy helyben tudott birkózni az idők forгатagával, mert ereje saját magában rejlett; s ezt az erőt az a hitté nemesedett tudat adta, hogy ennek az iskolának sorsa nagyobb közösségek sorsa is. Ezért munkáltak a patrónusok, ezért a professorok, ezért a schola deákjai.

(Folyt. köv.)

Bánsági tanítók Kálvin Kulturális Körének gyűlése.

A bánsági ref. tanítók tormaci csoportja f. évi január 30-án tartotta első körü gyűlését Tormacon. Lugoş, Reşiţa, Sculia és Tormac tantestületei gyűltek össze ez alkalommal. Az értekezleten jelen volt Orth Imre lelkész egyhm. tanügyi előadó és Morariu Petru tormaci áll. isk. igazg. tanító is.

A gyűlést — istentisztelet után — Zöld Zoltán egyházmegyei tan.-képviselő, megbízott elnök nyitotta meg, aki üdvözli a megjelenteket, majd fejtegeti a körü értekezletek tartásának szükségességét. Reámutat a neveléstudomány új álláspontjára, a nevelés iskolán kívüli kiterjesztésének fontosságára, sürgeti a tanító és család szoros együttműködésének szükségességét. A tartalmas és lendületes elnöki megnyitó után Nagy Árpád tormaci tanító tartott mintatanítást »A szeszes italok és dohányzás«-ról, a IV. oszt.-ban. A tanítást alapos

és értékes megvitatás követte, melyet értekezlet végül is eredményesnek nyilvánított.

Ennek fejeztével Kicsi József lugosi ig. tanító »Iskolai fegyelem átalakítása« (modern fegyelmezés) c. értekezését olvasta fel. Tártyalta a testi fenyték eltörlését, kihangsulyozza a fegyelmezés és büntetés közti különbséget s az ezzel összefüggő tanítói kötelességet és önfegyelmezést, végül kívánja a modern fegyelmezés bevezetését. A testi fenyték alkalmazásának ill. kiküszöbölésének kérdésében alapos vita fejlődött, egyébként az általában igen sikerült, sok érdekeset és értékeset tartalmazó értekezést, értekezlet dicsérrel jutalmazta.

Majd kijelölte a következő értekezlet szereplőit s kimondotta, hogy a legközelebbi gyűlését márc. 25-én Reşitan tartja, végül egyetértését nyilvánítja a Peregul-mic-i csoport azon elgondolásával, hogy a két csoport együttesen tartsa értekezleteit. E kérdést felsőbb hatóságainak szives figyelmébe ajánlja.

A gyűlés lezajlása után a tormaci tanítók nejeinek szeretetéből és szorgoskodásából a gyűlés tagjait terített asztal várta, amikor is alkalom nyílt egyéb eszmecserékre is.

Délután pedig a község lakosságának részvételével a növénydekek és a 2—3 szolamu isk. énekkar közreműködésével iskolai ünnepély volt, melynek keretében Kiss Pál reşitai tanító beszélt ügyesen a falu művelődésének szükségességéről és módozatairól. Az ünnepélyt Zöld Zoltán ig. tanító zárta be, aki kihangsúlyozta egybegyűlteknak, hogy az egyházaknak anyagilag terhet jelentő tanítói értekezletek, a látszólagos pazaroltakat busásan fizetik vissza szellemi eredményeikkel.

Felhívás kerületünk szénior tagjaihoz.

Az erdélyi szénior osztály alelnöke levelével ujólag felkeresett, érdeklödvén, hogy a kerületünkben levő szénior tagok kívánnak-e bekapcsolódni a szénior gyűlés által kijelölt munkába, ha igen, milyen formán gondolnák azt?

Kerületünkben 30 szénior tag van. Nagyobb részük régebb óta rendes tag. A széniorok számát tekintve, bizony szomoruan kell megállapítanunk, hogy mily kevesen vagyunk . . . és akik vagyunk is mily laza kapcsolatot tartunk fenn egymással és a közös munkával. Mi ennek az oka? A felelet kettős: vagy nincs rá szükség vagy nem vagyunk megszervezve.

Valóban nincs szükség egy ilyen tömörülésre?! Az egyesületesdibe belefáradt ember határozottan rávágja, hogy nincs semmi szük-

ség, hisz az eddigieknek se vagyunk ura. Van már mindenre egyesületünk feles számmal. Talán igaz. Mégis legyen szabad kérdezni, az evangéliumi életfolytatásban és munkában jártasabbak, öregebbek, széniorok a munka egysége és biztosabb előmenetele érdekében megalkották-e a maguk sajátos közösségét? Bizony erre a kérdésre nem-mel válaszolhatunk. Már pedig kinek van elsősorban nagyobb szüksége a tömörülésre, mint azoknak az egyházi és világi vezetőknek, akik az evangéliumi élet és munka szolgálatában állanak.

Szerintem széniori munkásságunk eredménytelenségének oka szervezetlenségünkben rejlik. Minden egyesületünk jobban meg van szervezve, mint a széniorok közössége. Szervezet nélkül pedig semmiféle közösség nem állhat fenn. Akarunk áldásokban gazdag széniori közösségi munkát, meg kell szerveznünk magunkat.

Szervezett széniori munkára kerületünk széniorai számára két ut lehet. Kerületünk széniorai vagy jobban bekapcsolódnak egyénenként az erdélyi széniori tagozatba, vagy önállósítják magukat külön királyhágómelléki szénior szervezetbe és így egyesületileg kapcsolódnak bele a romániai közös szénior munkába.

Felfogásom szerint nekünk jobb lenne az utóbbi utat követnünk. Kerületünk sajátos fejlődése stb. az erdélyi szénior mozgalomba való egyéni szorosabb bekapcsolódást nem hogy elősegítené, sőt megnehezíti. Életerős szénior egyesületi élet kerületünkben csak kerületi megszervezés útján remélhető. Ez önálló kerületi szénior egyesületi élet és munka egyáltalán nem lenne akadálya a romániai szénior egyesületi élet és munka elmélyülésének.

Kérem azért kerületünk szénior tagjait, valamint azokat, akik egy ilyen egyesülés szükségét óhajtják és abba belépni kívánnak, — feltétlenül nyilatkozzanak; hogy tudjunk tájékozódni és az erdélyi széniorok vezetőségének kérdésére feleletet adni. Cim: Ref. Lelkeszi Hivatal Tileagd.

Sass Kálmán szénior/ag.

| | KÜLFÖLD | |

1936 nyarán ismét okümenikus szemináriumot rendeznek Genfben. A szeminárium tárgya az 1937-ik évi oxfordi világgyűlés tárgyainak tanulmányozása, előadói között Thurneysen, Dibels, Haitjema, Althaus, Schönfeld stb. neveivel találkozunk.

Angliában a Canterbury érsek elnöklete alatt hosszú ideig tanácskozások folytak afelett a kérdés felett, hogy asszonyok engedhetők-e a lelkeszi állásra. Végül is az egész tanács egy szavazat ellenében ellene szavazott az asszonyok lelkipásztori szolgálatának, de megállapították azt, hogy az összes többi hivatalokban az asszonyok egyenlő jogokkal rendelkezzenek a férfiakkal.

95 millió az egész világon lakó németek száma, akik közül 53 millió, vagy 56% protestáns. Németországban 1933-ban 41 millió volt a protestánsok száma.

A genfi reformáció 400 éves emlékére június 15-től 18-ig református theologiai konferencia lesz. A konferencia elnöke prof. E. Choisy. A konferencia központi témája a predestináció lesz.

Pál apostol leveleit találták meg Egyiptomban 3. századból származó ókori kéziratban. A papirusztekercs 46 oldalas, amelyet egy amerikai milliomos vásárolt Egyiptomban s most vizsgálat céljából eljuttatta a Britisch Muzeumhoz. A papirusztekercs tulajdonképpen második része egy ókori kéziratcsomónak, amelynek első részét már régebben megtalálták. A két rész együtt teljes egészét alkot s nem hiányzik belőle Pál apostol egyetlen levele sem.



HIREK



Esperesválasztás a baia-marei egyházmegyében. Február 20-án volt a szavazatfelbontó-bizottság ülése, melyen a Széll György lemondásával megüresedett esperesi tisztségre beadott szavazatokat bontották fel. A beadott 68 egyházi és 1 sightheti liceumi szavazatok közül érvénytelenné tett a bizottság 7-et. Az érvényes szavazatok 52 szavazatot jelentettek, melyből Oláh Sándor egyh. m. főjegyző 20, Boros Jenő satumarei lelkész 32 szavazatot kapott. Így 12 szavazattal Boros Jenő lett a baia-marei egyházmegye esperese. Isten áldása legyen munkásságán.

Az oradeai olasz-i nő és férfiszövetség febr. 16-án tartotta a leánygimnázium disztermében — theologus ifjaink segítségével — szeretetvendégségét. Zöld ággal diszitett kedves fehérasztalok várták és a nőszövetség tagjai szeretettel fogadták az érkező vendégeket. Andrászi Ede zenetanár karnagy

vezetése mellett a »Magyar Dalkör« ajakán felhangzott Petőfi—Lányi gyönyörű éneke: Itt születtem én ezen a tájon. A Dalkör, a költők mély átérzésének megfelelően művészi-sen dolgozta ki, tanulta be és énekelte e szép dalt, melyet a közönség élénk tetszésnyilvánítással fogadott és köszönt meg. Dr Soós István egyházkerületi főjegyző: »Az ifjuság mai helyzete« címen tartott nagy figyelemmel kísért előadást. Megrázó igazsággal mutatta fel az ifjuság lelki és anyagi válságát, melyen csak örök lelki erők menthetik meg az ifjuságot; ezek ápolása feladata: a családnak, a társadalomnak és egyháznak. Boros Ágota mély hatással szavalta Jakab Ödön: »Az irgalom« című drámai erejű költeményét. Befejezésül ismét a Magyar Dalkör énekelt nagy sikerrel Andrászi Ede orsz. karnagy átiratában négy szép, régi magyar dalt. A tea fogyasztása közben megtartott kedélyes amerikai árveré-

sen jelentékeny összegért kelt el egy kádár atyánkfia által ajánlékozott csinos, csapos kis hordó. A teához a süteményeket a nőszövetség tagjai adományozták. Az est jövedelmét úgy a nő, mint a férfiszövetség a szegény theológusok segélyezésére fordították.

Az igazi egyházi farsang.

A nyiregyházi ref. nőegylet elhatározta, hogy azt az összeget, amelyet egy bál rendezési költségei kitesznek, a nyomor enyhítésére használja fel, amiért is a szokásos tea-estély helyett február hó 6-án láthatatlan bált rendezett.

A pesti református egyházmegye új szabályrendeletet alkotott, melyben kötelezőleg kimondotta, hogy presbitériumok táncal egybekötött ünnepélyeket, bálakat, vagy majálisokat nem rendezhetnek. Lelkipásztorok táncvigalommal egybekötött jótékonycélu estélyek védnökségét nem vállalhatják. Református név alatt működő egyesületek, olvasóköriek, dalárdák kötelesek estélyeik, ünnepélyeik rendezésénél szemelött tartani az egyetemes egyházi célt: Istenországát építését.

Előfizetési felhívás. Isten kegyelméből arra a döntő elhatározásra szántam magam, hogy »A kereszt tövében« címmel 52 hétre szóló hétköznapi — szószéki használatra irt — imádságos könyvem kiadjam. E sorokban arra kérem lelkésztársaimat, hogy e művet előfizetéseikkel lehetővé tenni sziveskedjenek. Minden imádság előtt két textus is található. Az első arra szolgál ha biblia magyarázattal, a második ha biblia olvasással végezzük a szertartást. Igye-

keztem a kapcsolatot, a bibliai szöveggel megtartani, sőt teljesen vezetésükre bízom magam s az imádságok tartalmi részét az Ige iránti szeretet adja meg. Az imakönyv az év minden hétköznapi reggelére ad imádságot. Bünbánati heteken délutánra is. Szemelött tartottam az egyházi év beosztását is — s az ünnepek előtti hetek imái fokozatosan haladnak a karácsony... reformáeio... napjai felé. A munka megjelenését két kötetre tervezem, I. kötet július 1-től dec. 31-ig. II. kötet január 1-től június 30-ig. Egy kötet terjedelme 250—300 oldal; 46 kgos famentes papírra nyomva; ciceró betűvel szedve; félvászon keménykötésbe kötve — ára egy kötetnek 120 lei. — Az első kötet 1936 június 15-én, a második december 15-én jelenne meg. Egyelőre csak az első kötet megrendeléséről van szó. Kérem azért lelkésztestvéreimet, hogy megrendeléseiket lehetőleg azonnal sziveskedjenek hivatalomhoz eljuttatni. A 120 leiből igyekszem a portó költséget is kihozni. Lelkipásztortársaim jóindulatu pártfogását kérve vagyok Tinca, testvéri szeretettel *Czapfalvy József*, ref. lelkész. *Czapfalvy József* lelkésztársunk felhívását azzal a kéréssel közöljük, hogy e munka megjelenését előfizetéseikkel előmozdítani sziveskedjenek.

Az uisenteşi ref. egyházban az anyaszentegyház iránti szeretetéről tett tanubizonyságot íj. Papp Sándor gondnok neje. Egy értékes abroszt ajándékozott az urasztalára, amelyet saját maga készített szép kézimunkával. Ugyancsak az urasztalára Vass Sándor presbiter neje egy igen szép horgolt tálca

terítőt adományozott. amelyet leányával együtt készített erre a célra. Az Isten gazdag áldása legyen az adakozókon és kedves családjaikon.

A külmisszió ügyét karolta fel a timisoare-i Nőszövetség, amikor bibliaóráin a külmisszió égető szükségét tartotta napirenden. Adakozásukkal pedig segítő szeretetükről tettek bizonyosságot a tagok. Az adakozás végösszege 790 Leit tett ki.

Az aradi ref. Nőszövetség febr. 16-án templomi ünnepélyt rendezett. Ugy a bibliamagyarozatnak, mint az elhangzott énekeknek és szavalatoknak a szeretet volt az alaphangja, mely legkedvesebben a vasárnapi iskolás gyermekek szavalókorúsából csendült ki. Az ünnepélyen önkéntes adakozásból szép összeg gyűlt be az egyház javára.

Adományok az oradea-i Árvaházra. A ciocaia-i nőszövetség Borbély Sándor ottani lelkes felhívására Papszász Lajosné elnöknő vezetése mellett

80 kgr. lisztet, 38 kgr. zölséget, 20 kgr. tengerit, 45 kgr. babot, 285 kgr. krumplit, 12 kgr. hagymát, 125 kgr. rozst, 5 liter búzát, 1 liter diót és 575 Leit adományoztak.

Istentisztelet az olimpiáson. A német lapok jelentése szerint angol és amerikai sportszervezetek keresztyén körei kifejezésre juttatták azt a kívánságukat, hogy az olimpiai játékok színhelyének közelében istentiszteletek és vallásos előadások tartassanak a résztvevők részére. Az olimpiász rendezősege tervbe vette több nagy sátor felállítását a kérés teljesítése céljából.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Aradon feladott csereajánlat csak úgy közölhető, ha nevét a szerkesztőségnek bejelenti, amely azt a kívánt diszkrécióval fogja kezelni.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.



Hivatalos rész



Református Püspöki Hivatal, Oradea.

Felhívás.(1048—1936-II.) Ha valamely iskolát fenn nem tartó egyházközség tulajdonában meg volna a következő című füzet: »Népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika a tiszántuli református egyházkerületben, kiadta a tiszántuli ref. egyházkerületi közgyűlés 1911—584. számú határozatával« sziveskedjék azt a tanszerraktár címére beküldeni. Ugyanerre kéri a tanszerraktár azokat az iskolafenntartó egyházakat, amelyeknél esetleg ebből a füzetből több példány állna rendelkezésre. A tanszerraktár a füzetért 30 Leit térít meg akár készpénzben, akár iratterjesztési anyagban.

M. st. Oficiului Parochial R
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Atköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

Harmoniumok

minden nagyságban, elsőrendű
kivitelben állandóan raktáron.

3-9

Képes árjegyzéket díjmen-
tesen szívesen küldök.

Új orgonák építését

ugyszintén orgonák szakszerű javítását mindenkor elvállalom.

Kecskés Ferenc Timișoara circ. IV. Strada
Gorové 11. sz. - Szolid áruk.

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Református Püspöki Hivatal Oradea,
 Strada Petru Maior 1.
 Kéziratokat nem ad vissza a szerk.



Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
 évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
 ára 10 lei. — Megjelenik minden
 hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az egyházfegyelem előkészítése.

Egyfelől az egyházfegyelmi szabályrendelet életbeléptetésének előkészítése, másfelől Bokor Sándor szerkesztőtársamnak lapunk mult számában megjelent Videant consules c. cikke készített e sorok megírására. Megvallom, nem mindenben értek egyet a cikkel, illetve nem tudom minden kifejezését és meghatározását aláírni, de, sőt épen azért gondolkozás nélkül leközöltem. Mert ez a — nem annyira opponáló, mint inkább elgondolkozó, aggodalmaskodó — irás és vélekedés megnyugtató feleletet vár. Azt hiszem, nem csalódom abban, hogy nemcsak egyedül ő gondolkozik így, hanem vele együtt többen. De nem is csak most és ezen a téren találkozunk először ezzel a gondolkozással. Nagyon általános és emberi jelenség ez. Hosszu ideig munkálkodunk, talán harcolunk egy cél eléréseért és amikor elértük, akkor megtorpanunk a cél előtt. Az ilyenek számára az annyit hangoztatott cél csak üres jelszó volt, melyet meggondolás nélkül vettek és adtak szájról-szájra, de amikor a jelszó valósággá lett és tartalmat nyert, akkor elvesztette varázsát, nem váltak vele közösséget és nem mertek vele élni.

Jaj nekünk, ha az egyházfegyelem csak jelszó és jaj azoknak, akik csak annak tekintették. De százszor inkább jaj anyaszentegyházunknak, ha ezután is csak üres jelszó marad. Mert úgy lehet, ez az utolsó alkalom egyházunk megújulására, ennek az eszköznek felhasználására.

Ha kérdéses cikket és vele hasonló vélekedéseket megvizsgáljuk, egy és más dolog tisztázásra szorul.

Az egyházfegyelemnek egyáltalán nem célja, hogy az »egyházat külső fegyverekkel uralkodásra segítse, de nem is csupán imádsággal, szolgálattal és jóakarattal fegyelmez, vagy épen vált meg.« Az egyházfegyelem az egyházat nem akarja »állami szervezetté teremteni, de viszont nem csak a rábeszélés és megnyerés varázserejével világol be a lelkek mélyébe és teremti ujja őket«. A világ

szerint az elsónél kevesebbet, a másodiknál többet akar és mindkettőnél többet remél elérni. Mert célja, amint a szabályrendelet 1. §-a világosan kijelöli: »az egyház tagjainak Isten ígéje és Krisztus szerint való életfolytatásra, nevelésre és a tévelygőknek a helyes *utra* vezetése.« Vagy amint az első tervezet kifejezte: »Az egyházban Isten ígéjének és Krisztus uralmának biztosítása.« Tehát az egyházfegyelem uralmat céloz, de nem külső uralmat, sőt nem is egyház uralmát, hanem az ígének és a testet öltött Igének: Krisztusnak uralmát. Ebből önként következik, hogy az egyházfegyelem nem lehet »merev, külsőséges«, hanem nagyon is bensőségesnek, az ígétől és Krisztus lelkétől áthatottnak kell lennie. Tehát nem az egyház és még kevésbé emberi uralkodás vágyától kell vezéreltetnie. Az »egyházfegyelem paragrafusai nem lehetnek ridegek,« mert a szentíráson, sőt egyenesen Jézus rendelkezésein alapulnak. *De célja nem a büntetés, hanem a javítás és módszere nem a gyűlölet, hanem a szeretet.* Szeretet az egyház, a tagok és minde nek fölött Krisztus iránt. Ezt vágyom megértetni mindazokkal, kik az egyházfegyelemtől idegenkednek, vagy gyakorlásától félnek, mert azokat, akik visszaállításán fáradoztak és érette előbb önmagukban tusakodtak, majd másokkal kemény tusákat vívtak, semmi más nem vezette, mint ezért, a mi sokat szenvedett és sokszor önöntagjaival is küzdő egyházunkért és egyedüli fejéért, az Ur Jézusért égő, olt-hatatlan szeretet.

Abban mindenesetre igaza van Bokor Sándornak, hogy nekünk »önfegyelmező keresztyén emberekre van szükségünk«, de azokkal szemben, akik nem képesek önmaguk fegyelmezni magukat az ígé-vel, szükség van, hogy az egyház éljen a fegyelem evangéliumi eszközével. De hogy az egyháznak ez az evangéliumon alapuló munkássága eredményes legyen, elengedhetetlen a lelkeknek, illetve az egyház tagjainak erre való nagyon gondos és lelkiismeretes elő-készítése.

Erre a szabályrendeletet megalkotó kerületi gyűlés határozatot hozott, de azt a határozatot végre is kell hajtani. Foglalkozni kell az egyházfegyelemnek történeti ismertetésével, hogy mindenki meg-értse, mennyire hozzátartozik ez az egyház lényegéhez és milyen erőt jelentett minden időben úgy az egyházra, mint tagjaira nézve. Foglalkozni kell továbbá az egyházfegyelem mai szükségességével és céljával, végül, ami a legfontosabb — és ebben ismét egy véle-ményen vagyok a *Videant consules*-el, — foglalkozni kell az egy-házfegyelem gyakorlásával. Azért ezt a hármas témát a következő részletekre osztom fel, mint amely címek alatt fel lehet ölelni és megannyi előadás keretében ismertetni lehet az egész anyagot.

1. Az egyházfegyelem a Szentírásban. 2. Az egyházfegyelem az őskeresztyénségben. 3. Az egyházfegyelem Kálvinnál. 4. Az egyházfegyelem a reformációban. 5. Az egyházfegyelem egyházunkban. 6. Miért van szükség ma az egyházfegyelem visszaállítására. 7. Hogyan gyakoroljuk az egyházfegyelmet.

Ezek alatt a címek alatt, ilyen tárgyú előadásokkal lehet a lelkeket előkészíteni és az ilyen előmunkálat után a megjavításra törekvő szeretet lelkével gyakorolt egyházfegyelem hathatósan segítheti elő az egyház megújodását. *Debreczeni István.*

Református nagyzóolás.

Református közéletünk valódi tartalma és jelenlegi külső megnyilvánulási formái között a mind jobban felmerülő és kiütöző különbség mostanában több lelkészársunkat ösztönzött cikkezésre. A bomlásnak indult evangéliumi, kálvini puritánság és egyszerűség megmentése érdekében azonban nemcsak kerületünk, hanem más kerületek hivatalos lapjain is többen sikra keltek. Bár e mozgalom — a jugoszláviai ref. egyházat kivéve — nem könyvelhet el nagyobb eredményt, mégis hatása többé-kevésbé mindenütt érezhető.

A kálvini puritánság talajáról való lesiklásunkat számomra egyik külföldi ifjusági összejövétel tapasztaltatta meg. Ezen az összejövételen büszke önteltséggel nyilvánítottam az ifjusági vezetőknek, hogy ilyen »konferenciát« mi is tudunk rendezni. Annyit emlegettem a konferencia szót, hogy már egyik vezető nem tudta szó nélkül hagyni, hogy meg ne kérdezze: kiktől áll a mi konferenciánk. Hát kiktől? Inasgyerekekből, falusi ifjakból, diákokból. Igen — feleli — hát tinálatok az ilyen összejövételt konferenciának hívják... mert nálunk az ilyet közönségesen gyűlésnek (Versammlung) hívják. Nem gondoljátok, hogy túl elegáns köntös az ilyen összejövételnek a konferencia név. Nálunk csak a népekszövetség konferenciázik, avagy a magas nivóju argauai főiskolás gyűlés. 15—20 inas, vagy falusi gyerek összejövetele és tanácskozása vajon nem devalválása-e a konferencia szónak?! Valóban ahogy egyh.-kerületi, vagy megyei közgyűléseink megelégszenek a gyűlés kifejezéssel, belmissziói összejövételünk is megelégedhetnék vele.

Ujabbán egyik kisebb gyülekezet nagybuzgóságu lelkipásztora a nagy példakon okulva »akadémiai« összejöveteleket rendez. Ha így haladunk talán idővel megalakul a »Református Akadémia«. Megint egy új kifejezés, ami úgy áll, amire alkalmazzák, mint a frakkhoz a szalmakalap. Ahoz, hogy valamit Akadémiának nevez-

hessünk szükség van elsősorban akadémiai előadókra . . . És hol vannak az akadémikusok? Hogy néznek majd ki a »Református Akadémiák« falun?! De nekünk tetszik e szó akadémia és magunkra vesszük ha illik ránk, ha nem. Vajon milyen szóval tisztelünk meg majd — ha az Isten egyszer megadja — egy valódi akadémiát? — De kell a közönségért, — hangzik a válasz. Baj van annál a közönségnél, amit az ilyen hangzatos frázisok tudnak csak megindítani.

Svájc egyik leggazdagabb emberével, egy bankvezérrel hozott össze egy alkalommal az Isten. Az urat »Herr Direktornak« tituláltam. Túrte egyszer-kétszer, — majd szeliden megjegyzi, csak hívjon engem becsületes nevemen. Most eszembe jut egyik bervenii káplán barátom epés kifakadása, egy pár évvel ezelőtt nagy ügyel-bajjal eklézsiába jutott ifj. lelkész szolgatársunkkal kapcsolatban. Ez az alázatos szolgatársunk elég keményen vetette a káplán ur szemére azt a végtelen nagy tudatlanságot, hogy hogyan nem lehet azt tudni, hogy ő már nem tiszteletes, hanem nagytiszteletű, mert már valami egyh.-megyei belmissziói megbízást kapott. A kálvini puritánság hazájában a világi ember a Direktor címzést is elutasítja, míg itt az evangélium hivatott öre nem elégszik meg a tiszteletes címzéssel.

Isten őrizzen engemet és mást az olyan gyanúsításoktól, mintha én kinek-kinek a címe ellen törnék. Hisz maga az Ige utasít, hogy adjuk meg a császárnak, amí a császáré, . . . de felemeljük szavunkat minden nagyzolásból született kifejezés, titulus ellen, amit elsősorban az evangélium hivatalos szolgálatában állók akarnak magukra venni. Mily groteszkül hangzik: Méltóságos Jézus Krisztus, Nagyságos Péter apostol, Nagytiszteletű Pál apostol, Tekintetes János apostol, Magdaléna nagyságos asszony . . . Az evangéliumi, puritán gondolkozásu ember előtt ép ilyen groteszkül hangzik önmagunk érdemeinek cifra köntösü titulusokba való burkolása. A nyugati protestánsok méltán vehetik gunyos mosolylyal, ami fennhirdetett kálvinizmusunkat és puritánságunkat. Én senkit se akarok a titulus, vagy egyéb nagyzási mániát mutató köntösből kivetköztetni, de egyet bátran ki kell mondanunk, hogy ez a mai reformátlan református közéletből, nem pedig a kálvinista élet talajából fakad. Ez a mentálitás illik azokhoz a felekezetekhez, akik hisznek az emberi érdemekben, akik hiszik, sőt megkövetelik eme emberi érdemek emberi és isteni megjutalmazását.

Kegyelemből, érdemből!? A reformáció alapvető kérdése. A kegyelem nem ismer érdemet. Mi pedig a kegyelem gyermekei volnánk. Az érdem nem a miénk. A dicsőség Istené. Jézus, mint ember magától a »jó« titulust is elutasítja és annak adja, akit az illet.

Miért tulajdonitanánk mi magunknak érdemet, miért akarnánk magunkat hazuggá tenni?! Inkább kövessük annak az előkelő atyánkiának példáját, akit mikor a király megjutalmazott érdemeiért, visszautasítja azt azzal a megjegyzéssel, hogy evangéliumi felfogása értelmében neki nincs semmi érdeme, ezért jutalomra érdemtelen.

A világért se szeretnénk, ha bennünket tekintély rombolóknak tartanának. Hiszem, hogy nem is tartanak, mert mindannyian tudjuk, hogy bárkinek is tekintélyt nem egy titulusba való beleszületés, vagy egy hivatalba, fizetési osztályba való belecseppenés ad, hanem az a benső lelkület, amely minden érdem és jutalom nélkül tud munkálkodni az Isten nagyobb dicsőségére.

Aki magát erősen illatosítja, valami kellemetlen szagot igyekszik magán elleplezni. Minden olyan ruhadarab református közéletünk testén, ami nem a kálvini puritánizmus talajából nőtt ki, hangzatos frázis, ami csak valami meglevő rossz, vagy hiány eltakarását szolgálja.

Sass Kálmán.

A satumare-i ref. főgimnázium története a legrégebb időktől 1610-ig.

Írta: Nagy Béla, főgimn. tanár.

(Folytatás.)

Elérkezve az 1610. esztendőhöz, megállapíthatjuk, hogy ez esztendőt két dolog teszi nevezetessé. Az egyik az, hogy ekkor vesz nagyobb lendületet az oktatás ügye az új s több tanuló befogadására alkalmas épületben, a másik pedig az, hogy csak ettől az esztendőtől vannak írásos emlékeink.

Amikor iskolánk 1910-ben ünnepet ült, ez ünnepségeken annak a felemelő tudatnak égtek örömtüzei, hogy az iskola épülete a mai helyén már 300 éven keresztül volt a vallási és faji kultúra állandó szállása.

Vegyük most már kezünkbe az öreg albumot. Több évre szánták ezt az albumot, hogy abban 1610-től kezdve feljegyezhezzék a tudós rectorok, a studiosusok és alumnusok neveit.

— Series sive Catalogus studiosorum et alumnorum scholae inclytae Szatthmarinae praesentium et subsequentium. Ab anno 1610.

Az élen reverendus ac doctissimus vir rector Michael Fogtövi áll. Vele már találkoztunk. Tudjuk róla, hogy pártfogója Keczei Miklós, a néhai császári felség Sätmar-i várához tartozó jószágainak praefectusa volt. Ez a néhai császári felség Rudolf volt, aki a bécsi békekötés (1606.) után két évvel, 1608-ban, halt meg. Fogtövi már

1609-ben Marburgban befejezi tanulmányait s említett értekezését ugyanabban az esztendőben kinyomatja.

A rendelkezésre álló adatok egybevetéséből fel kell tennünk, hogy Fogtövi Mihály már 1610. előtt ebben az iskolában tanult s innen csak a felsőbb tanulmányok elvégzése után mehetett külföldi egyetemre. E több oldalról indokolható feltevés pedig azt igazolja, hogy iskolánk már 1610. előtt is olyan magasabb tudományokat nyújtó felsőbb iskola volt, hogy annak elvégzése után az ifjak külföldi egyetemekre is mehettek tanulmányaik befejezése végett.

Fogtövi Mihály neve után felsorakoznak a studiosusok és alumnusok nevei:

Reverendo ac doctissimo viro Rectore Michaeli Fogtöuio existente: Lucas Köleséry, Michael Csehi, Lucas Remetei, Stephanus Eököritai, Michael Csatóy, Martinus Vásárhelyi, Thomas Bökény, Thomas Wiski, Caspar Boity, Johannes Pelsőczy, Gregorius Szalaczy, Georgius Károly, Petrus Thasnádi, Basilius Udvarhely, Joannes Thömsvári, Antonius Daróczy, Joannes Wárady, Thomas Gyarmati, Andreas Szentkirály, Joannes Wadászi, Franciscus Sasvári, Petrus Csengeri, Johannes Jánki, Stephanus Tyukodi, Johannes Károly, Gregorius Madai, Gregorius Ceglédi, Laurentius Madai, Stephanus Kistóti, Andreas Porchalmi, Martinus Transylvanus, Stephanus Szedekerti.

E nevekkel kapcsolatban jegyezzük meg, hogy a XVI. és XVII. században a családi név elhagyása általános szokás volt s helyette származási helyük nevét vették fel (Boity [Veres] Gáspár).

A studiosusok és alumnusok száma tehát itt 34. Tévedés azonban azt hinni, hogy a tanulók létszáma tényleg ennyi volt. Ha végignézzük u. i. az 1611. évi tanulók névsorát, az 1610-beliek közül egynek a nevét sem találjuk már, mint ahogy 1612-ben nem találjuk az 1611-beliekét sem. E tényből világosan áll előttünk a helyzet: az 1610. év 34 tanulója mind az utolsó évfolyam tanulója volt. Lennie kellett tehát egy másik albumnak is, amelyben az alsóbb osztályok tanulóinak neveit jegyezték fel. Csakis így érthetjük meg a »celebris« kifejezést, hiszen 34 tanulóval jóakarattal sem volt celebris-nek nevezhető az iskola.

A 34 tanuló közül 17-nek neve után ez áll: satis fecit, 17-nek pedig ez: functus officio.

A névsorban szereplő ifjak közül hét név viselője senior, négyé contrascriba, háromé collaborator volt. Itt különösen nem érthető az, hogy 1610-ben hét senior lett volna. Itt csak azzal a feltevéssel élhetünk, hogy e — mindenestre utólagos, — bejegyzések szerint néhányan vagy az előző években viseltek seniorságot, — s akkor

ez a feltevés is csak azt igazolná, hogy iskolánk 1610. előtt is főiskola volt, — vagy pedig az illetők közül páran valamikor, vagy valahol seniorságot viseltek. A contrascribák és collaboratorok számát megmagyarázhatjuk magunknak.

Kutatásaink szerint az ifjak közül hárman lettek nevezetes emberekké: Basilius Udvarhelyi, Caspar Boity és Georgius Károly.

Udvarhelyi Balázs, senior, katonának állott s egészen a brigadérosossáig vitte, ahogy azt a neve mellett álló megjegyzésből olvashatjuk: Ad Bellum salutavit ibidemque Brigaderus factus. — A háboruba ment s ott brigadéros lett.

Boity Gáspár collaboratorral és Károly Györggyel, a târgul-mureş-i ref. collegium történetében találkozunk. E két név u. i. együtt szerepel a mi iskolánk jegyzőkönyvében; együtt találjuk őket Heidelbergben (Boity 1617—1620-ig, Karoly 1617—1620-ig volt ott); Bethlen Stephanus de Iktár Declamatiuncula című, 1620-ban megjelent munkája végén együtt üdvözlik verseikkel a szerzőt s majd mindketten Târgu-Mureş-en telepednek meg. (Lásd: Szinnyei, Magyar Írók Élete és munkái. I. 1179. és V. 1086. — Koncz József, A târgul-mureş-i evang. reform. kollégium története. 30., 34., 540. — Szabó—Hellebrandt, Régi Magyar Könyvtár III., 383)

Boity (Veres) Gáspár 1617—1620. Heidelbergben Bethlen Gábor fejedelem unokaöccsének, Bethlen Istóknak nevelője, 1622—3. a târgul-mureş-i schola rectora, azután a fejedelem udvari történetírója s az alba-iulia-i káptalan levéltárnoka volt.

Károly György 1621-ben Târgul-Mureş-en káplán volt, majd később Kassán rector.

*

Az 1610. év az Urnak áldott esztendeje volt.

A városban melotai Nyilas István lelkipásztor és Becsey György főbíró alatt munkás békesség honolt s a nádori széken protestáns főúr, Thurzó György ült.

(Folyt. köv.)

Lelkészbektatás Mişca-n.

Napsugaras, kedves ünnepe volt március 1-én a mişca-i ref. egyháznak. Ezen a napon iktatták be egyhangu lelkesedéssel meghívott új lelkipásztorukat, Kovács József volt sácueni-i s. lelkészt.

A beiktatást az egybesereglett gyülekezet éneke után az urasztalánál, az egyházmegye esperese, Szabó Zoltán végezte, kinek oldala mellett teljesített szolgálatot a legutóbbi időben az új lelkész. Fololvasta a II. Timóth. 4, 12—16. verseit s ennek alapján megragadó szavakkal buzdította mind ama munkák és szolgálatok el-

végzésére, amelyek egy református lelkipásztorra várnak. Beszéde végén átadta neki a bibliát, beiktatva igehirdetői tisztébe. Végül buzgó imádságban kérte az eget Urát, hogy kegyelmét, áldását gazdagon árássa ki az új pásztorra és a régi gyülekezetre egyaránt.

Ezután ismét felzugott az ének, majd az új lelkész a szószékre lépett, hogy végezze a szolgálatot, melyre felhatalmazást nyert. Beköszöntő beszédében, — II. Timóth. 4, 2. alapján — alázatos szívvvel ajánlotta fel és kötelezte el magát az igehirdetés súlyos. de áldott terhének hordozására, buzgón szolgálva úgy az anyaszentegyház előhaladásának, mint az Isten dicsőségének ügyét. Szavai előtt megnyitlak a lelkek s a hiveket biztató reménység töltötte be, hogy az ősrégi kálvinista egyházban új virulásnak kezdete a mai megható örömnép.

Az egyházkormányzás ügyének átadása az istentiszteletet követő presbiteri gyűlésen ment végbe. Itt Barcsay Gyula főgondnok üdvözölte szeretettel az új lelkészt, biztosítva őt a presbitérium ragaszkodásáról és segítő készségéről, de rámutatva az eléje tornyosuló nehézségére és feladatokra is. Ugyanő köszönte meg esperesnek, hogy személyes közreműködésével az egyház vezetése ügyét új irányba terelte, — Varga Béla beszolgáló lelkésznek pedig, hogy az elmúlt nehéz és belső küzdelmekkel teljes nyolc hónap alatt sok türelemmel és jó akarattal töltötte be megbízatását. Az új lelkész meghatottan válaszolt az üdvözlő szavakra, mely után beszolgáló lelkész átadta az egyház vezetését.

Délben a vendégek számára szűkebb körű társas ebéd volt, melyen a helybeli vezetők is résztvettek élükön a róm. kath. plébánossal.

A délutáni vallásos ünnepélyen Kovács Lajos curtuiuşen-i lelkész hirdette az ígét, Krisztus igazi követésére buzdítva hallgatóit. A helybeli leánybibliakör és vasárnapi iskola tagjai jól sikerült szavalatokkal és énekszámokkal szerepeltek. Az ünnepélyt Szendrei Dénes mărghita-i lelkész imája és a gyülekezet éneke zárta be.

Este a mükedvelők szép sikerrel adták elő Kajdy: »Szól a harang« című aktuális tartalmu szinművét, majd népes társas vacsora és táncmultság zárta be az emlékezetes napot.

Szendrei Dénes.

Új egyházkerületi titkár. Az erdélyi egyházkerület igazgatótanácsa Laár Ferenc paraid-i lelkészt, orsz. képviselőt választotta meg az elhunyt Péter Károly után egyházker. titkárává. Az új titkár megválasztása általános örömet keltett s működése elé az egész kerület a legjobb reménységgel tekint.



IRODALOM

Ujabb segédkönyvek jelentek meg a vasárnapi iskola, fiú és leány bibliakör és nőszövetséges munkához.

Viktor Gabriella dr: *Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket* c. 205 oldalas, 15 színes képpel illusztrált könyve 40 biblia-történetet mond el gyermekek számára. Szerzőt gyermektanulmányai, meséi és leányszövetségi munkái tették ismertté. Az eleven elbeszélésben mindig előttünk csillogott az Ige üzenete. A teológiailag is képzett szerző munkáját vezerkönyvnek ajánljuk. Ára 150 Lei.

Mózes András: *A vasárnapi iskola története.* 32 oldal, ára 4 Lei. A könyvecske I. részében népszerűen tárgyalja a vasárnapi iskolai munka eredetét, Raikes Róbert életét és munkája terjedését, szervezését otthon és országhatárokon túl. II. részében a magyar református keresztyének közötti terjedése. III. részében a romániai megindulása, kiépítése, vezetőképzés, a munka áldásai stb., áll előttünk. Szükséges számadatokat is közöl. Terjesztése munkánk áldása lesz.

Dr. Imre Lajos: *A vasárnapi iskolai munka alapelvei* c. könyve (ára 8 Lei) önvizsgálatra segít, hogy hol vannak munkánkban zavarok, fáradások, visszaesések azért, mert az alapelveket nem tisztáztuk. A tanulmány az »Az Utban« folytatásban is megjelent. Minden vezetőknek nélkülözhetetlen, ha a vasárnapi iskola és az egyház kapcsolatba hozatala végett is. Megrendelhetők az egyházkerület iratterjesztésében: Református Püspöki Hivatal.

Kicsi fiúk kicsi lányok virágos kertje. 57 lap, ára 15 Lei. A vasárnapi iskolás gyermekeket szerető egyetemi hallgatók kiadása ez az 51 gyermekek számára alkalmas kottás nótakincs-gyűjtemény. Valamennyi művészi értékű. Gyűjtőjük közt van Bartók és Kodály is. Ahol a dalok játékot kísérik, ott a játék leírása is megtalálható. A kiadók szolgálatot tettek munkájukkal és tesznek az által is, hogy a jövedelmet Királyhágómelléki szórványaink javára fordítják.

László Dezső: *Mit cselekedjem?* A szolgálati munka vezérfonala. Előkönyvek sorozata 23. száma. 84 oldal, ára 16 Lei. Minden belmissziós munkánkban szükségünk van a szolgálat kérdésének a tisztázására. Ez a könyv először a szolgálat kérdésének elvi részét (Ige, hitvallás, hit és szolgálat viszonya), majd a gyakorlati részben a szolgálati munka köreit tárgyalja. Mindakét rész imádkozva szolgáló ember dolgozata, aki a munka áldásait látja anyaszentegyházunk életében. Mint vezérfonal (a felkészülés, szolgáló csoport alakítása) a szolgálatra is utbaigazít. A családi házban, a munkahelyen, a gyülekezetben, a nemzet életében, a kicsinyek között számtalan feladatot és alkalmat mutat mindnyájunknak. Vezetők szíves figyelmébe ajánljuk.

M. K.



HIREK



Lelkészválasztás. A bihori gyülekezet Szabó Pál oradea-réti s. lelkészt választotta meg lelkipásztorává.

»**Előfizetési felhívás**« *Lelkésztestvéreimhez.* Február hó folyamán 800 drb. előfizetési felhívást bocsátottam ki címetekre s arra kértelek, hogy a »Kereszt tövében« címmel kiadandó imakönyvem megjelenését előfizetéseitekkel lehetővé tenni sziveskedjete. A mai napig mindössze 37 előfizetőm van. Magyarországon 75. Nálunk legalább még 100 előfizetőre volna szükségem, hogy a könyv nyomdaköltsége meglegyen. Kérlek azért benneteket valami utonmódon tegyétek lehetővé a munka megjelenését. Talán az egyház terhére is lehetne. Forduló postával kitöltve küldjétek vissza a megrendelő lapot. Kö-

szönt szeretettel, jó reménységgel — Tinca, jud. Bihar 1936 Március 2: Czapfalvy József református lelkész.

Felhívás »A Cheț-i (jud. Bihar) vasuti állomás Mărghita) református egyház templomi tatatozás s új toronytető elkészítésére árlejtést hirdet apr. 5-iki hatállyal. Tervrajz és költségvetés a lelkészi hivatalban megtekinthető.«

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. F. N. Gy. Cikkét csak lényeges átdolgozás után közölhetném. *M. K. N-d.* A másik részét a jövő számban hozom. Kérem a többit.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.



Hivatalos rész



Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1110—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű ref. lelkészi hivatalnak.* 122—1936. sz. körrendeletemben az egyházkerület anyagi és erkölcsi tekintetben komolyan érdeklő kérdéssel fordultam a lelkészi hivatalokhoz.

Eltételeztem, hogy a beérkezett válaszok jelentékeny része nem a feltett kérdésre válaszol, az egyházközségnek fele, 92 mai napig sem adott jelentést, holott azt az esperes urak útján megsürgettem.

Felhívom tehát az összes lelkészi hivatalokat, amelyek még 122—1936. sz. körrendeletemre jelentést nem tettek, hogy most már postafordultával, közvetlenül a püspöki hivatalba jelentsék a következőket :

1. Kívánja-e az egyházközség kisbetűs *hangjegyes* énekeskönyv kiadását. A terv szerint ez nagyságban olyan lenne, mint a régi

kisbetűs, hangjegynélküli énekeskönyv, azonban ismétlem *hangjegyekkel* kiegészítve. Ára 60 Leire van kontemplálva.

2. Hány ilyen énekeskönyv azonnali elhelyezésére lenne kiállítás? A példányszám átvételi kötelezettség nélkül, de lelkiismeretes becslés alapján közlendő.

Az esperes urak a hozzájuk beérkezett jelentéseket azonnal küldjék be a püspöki hivatalba. Oradea, 1936 március 5. Alyafiságos szeretettel: Sulyok István. s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. Az erdélyi református egyházkerület Becheciu-i egyházmegyéjébe kebeleztet Sărățeni-i egyházközség kántortanítói állására pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1. Lakás: három szoba, konyha, kamra, gazdasági épületekkel és 90 □-öl kerttel. Épületek, kerítések fenntartásáról az egyházközség gondoskodik. 2. Földhaszonélvezet: a) szántó 3 kat. hold 785 □-öl, b) rét 4 kat. hold 1386 □-öl, c) erdő 2 kat. hold 718 □-öl. A földek adóját az egyházközség fizeti. Az erdő üzemterv engedélye szerint használható, jelenleg ki van termelve. 3. Készpénz az egyházközség pénztárából évi 1050 Lei kepepótlás tandíj címen. 4. Terménykepe a hivektől: a) kalongyás buza-kepe. Legutóbb 100 kalongya (25 kévés) volt kivette, b) szemes törökbuza. Legutóbb 145 véka (23 litres) volt kivette, c) hasogatott tüzi bükkfa. Hat öl kivette. Megjegyeztetik, hogy az egyházközség az illetményeknek csupán természetbeni kiszolgáltatását ismeri el kötelezőnek s a tanítót a lelkészi terményjövedelemnek mindig a fele illeti meg. 5. Munkabeli szolgáltatások. Ez áll szántás, vetés, (tanító által adott maggal) terményhazahordásból, ha a tanító a közmunkát igénybe venni kívánja. 6. Stóla. Minden temetés után 20 Lei. 7. Egyéb javadalmak: a) legeltetési jog 4 drb. nagy marhára, b) szegény özvegyektől orsópénz a presbitérium által évenként megállapítva. 8. Központi (egyházkerületi) iskolasegély vagy államsegély, melyekért az egyházközség nem szavatol. 9. Tanító a dalkör vezetéséért díjlevelen kívül, a dalkör tiszta jövedelmének 20 százalékát kapja tiszteletdíj gyanánt. **Kötelesek:** 1. A Sărățeni-i ref. anyaegyházközségben a kántori és egyházi jegyzői teendők ellátása, dalárda vezetése, belmissziói munkákban való részvétel, lelkész akadályoztatása és betegsége esetén az istentiszteletek rendes végzése. 2. Az egyházközség három tanerős iskolájának igazgatása, a presbitérium által neki osztott osztályok tanítása. Pályázhatnak kántori, tanítói oklevéllel s egyéb szükséges vizsgákkal rendelkező, román honpolgársággal bíró férfi tanítók. A román nyelv perfekt tudása megkívánatik. Pályázók az esperesi hivatal által kijelölt időben templomi istentisztelettartásra (énekvezetés orgonázással és prédikáció) saját költségükön megjelenhetnek a gyülekezetben. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított három hét. Pályázati kérvények (kántori, tanítói oklevél, román vizsgák lététét igazoló bizonyítvány, keresztlevél, honpolgársági bizonyítvány, esperesileg láttamozott szolgálati bizonyítvány a teljes szolgálati időről.) Kolozsvári József espereshez küldendők az alábbi címen. Az állás a választás jogerőre emelkedése után jelen tanév végén elfoglalandó. Băra, p. u. Măgherani, jud. Mureș.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinda



Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül f.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934.
sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

Harmoniumok

minden nagyságban, elsőrendű
kivitelben állandóan raktáron.

3-9

Képes árjegyzéket díjmen-
tesen szívesen küldök.

Új orgonák építését

ugyszintén orgonák szakszerű javítását mindenkor elvállalom.

Kecskés Ferenc Timișoara circ. IV. Strada
Gorové 11. sz. - Szolid áruk.

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Népies egyházi irodalmunk.

A nyomtatott betű fontosságáról, sőt hatalmáról már lapunk hasábjain is sok szó esett. A katonák és az ólomkatonák összehasonlítás révén többször kerültek már egymással vonatkozásba s bebizonyított tény, hogy ezek az ólomkatonák több gondolatot juttattak már diadalra, mint azok a bizonyos hus- és vér-katonák. Valamely eszme kiharcolására mozgósított és harcvonalba állított betűsereg milliók szívét mozditja meg, lendíti karját a cselekvésre, igaz tehát az a mondás, hogy a betű hatalom, még pedig nagy hatalom.

Valamikor, a reformáció kezében is nagy hatalom volt a nyomtatott betű s kimondhatjuk, hogy hitünk élet-halál harcában legyőzte a hus- és vér-katonákból álló hadseregeket. Hát ki tagadhatná le, hogy a reformáció diadalát a szolgálatába állított sajtónak köszönheti.

Különösen hatalmas tényező a sajtó néptömegekkel szemben, akik, mint a gyermek — érzelmi alapokon állanak és szüvékhöz az ügyesen megszervezett betű sohasem téveszti el az utat.

Bizonyára ezek az elgondolások vezérelték egyházkerületünk vezetőségét, midőn megindították azt a népies egyházi irodalmat, amely megtette az első lépéseket az egyedül biztos győzelem felé.

Ez az irodalom azonban ma még a kezdet nehézségeivel küzd, nagyon szegényes s a tömegek széles rétegeihez nehezen találja meg az utat. Egyesek ennek az ódiumát a vezetők — papok, tanítók — fejére hárítják, pedig nem itt van a hiba, mert a jó gondolatot hódító utjában még feltartóztatni sem lehet.

Ezt az igazságot a közvetlen környezetünkől vett példával is igazolhatjuk.

Itt van pl. a »Református Árvaházi Képes Naptár« esete. Régen alig-alig volt kelete s nagyobb részét ennek is a késedelmeskedő lelkészi irodák fizették meg. Mióta azonban a szellemes szerkesztő évről-évre új, friss és aktuális dolgokkal lép a közönség elé, a

fogyasztás évről-évre nő s a nyomtatott mennyiség soha sem elég. Ha népies egyházi irodalmunk egyéb termékeivel is közönségünk szívéhez akarunk férközni, akkor az »Árvaházi Naptár« módszerét kell követnünk.

Hiszen történtek már ebben az irányban is lépések, azonban ezeknek a lépéseknek nagyobb lendületet kell venniök. A mi vezetőinkben nem ismert s talán nem is sejtett erők szunnyadoznak. Ezeket az erőket meg kell mozgatni, akcióba kell állítani és közkinccsé kell tenni minden jó gondolatot. Fontolóra kell venni, hogy mik azok a problémák, amelyek hiveinket érdeklik, foglalkoztatják, megkapják, a jó irányban elindítják és ezekre a rövidebb, hosszabb lélegzetű dolgokra pályázatokat kell kiírni. Elbeszélések, regények, versek, gazdasági dolgok, oktató művek, fejtegetések, egyháztörténelmek, nemzettörténelem, belmissziós munka stb. kell hogy képezze a pályázatok tárgyát, amelyek korunk tükrében aktuálisokká téve nem fogják eltéveszteni hatásukat.

Én hiszem, hogy ezek a művek egy szerencsés beindítással megfelelő számban meg fognak születni. Meg vagyok róla győződve, hogy ezek az aktuális dolgok közkinccsé lesznek bizonytalanul ténfergő hiveinknek s egyházkerületünknek nemcsak anyagi megerősödését, hanem népünknek önmagában és hitében való megizmosodását is fogja eredményezni.

Az ilyen értelemben megszületett sajtótermékek köré szívesen fog tömörülni a »Könyvbarátok tábora, mert ezekben feleletet fog találni fojtogató kérdéseire, izgató problémáira, kételyeire: ez az irodalom a mai chaotikus életuton vezére, kalauza lesz.

Minden jó gondolatra szükségünk van, életre kell azt keltenünk, közkinccsé kell tennünk és megmaradásunk, sőt haladásunk szolgálatába kell azt állítanunk.

Korunk tükrében aktuálissá tett népies egyházi irodalmunkat minél hamarabb meg kell teremtenünk.

Tóth Zsigmond.

Az önálló református tanítói nyugdíjintézet megalakítása.

Ezelőtt egy pár évvel tervbe volt véve a kerületi tanítói nyugdíjintézet megalakítása a kerületi lelkeszi nyugdíj intézettel kapcsolatban, azonban ezen tervet a közben elrendelt nyelvvizsgálatokkal és tanfolyamokkal, valamint a baia-mare-i egyházmegye tiltakozásával közbejött akadályok miatt az illetékes tényezők elejtették.

Tekintettel azonban arra, hogy az állami nyugdíjintézetbe való felvételünk, bármennyire jogos is ezen követelésünk egyelőre csak a jövő zenéje, tekintettel továbbá arra is, hogy jövőnk biztosítására nekünk és az illetékes egyházi főhatóságoknak kell sürgősen komoly határozott, célravezető intézkedéseket tenni, ezennel indítványozom, hogy haladéktalanul és sürgősen kérjük fel az illetékes egyházi hatóságokat: tegyenek lépéseket az iránt, hogy az *egyházkerület alakítsa meg az önálló tanítói nyugdíjintézetet* az alábbi alapelvek figyelembevételével:

a) A nyugdíjintézet 1936 január 1-től megalakul.

b) Minden működő tanerő a nyugdíjintézet kötelezett tagja.

c) A nyugdíjtöke képzéséhez köteles hozzájárulni évenként minden tanerő fizetése 5 százalékaival, minden egyház lélekszámmonként 1 leivel és minden ref. iskolásgyermek 1 leivel.

d) A tankönyvek árából bizonyos százalék s a tanerők közreműködésével rendezett előadások, mulatságok jövedelmének bizonyos százaléka szintén a nyugdíjintézet javára fordítandó.

e) A tagok 35 évi szolgálat után, vagy szolgálatképtelenség esetén rendes évi nyugdíjban és halálozás esetén temetkezési segélyben részesülnek.

f) Az évi nyugdíj összege a nyugdíjintézeti befizetések éveitől függ és 35 évi befizetés után a fizetés 75 százalékát éri el. Minden befizetési év után a teljes nyugdíj 3—3 százaléka biztosítatik a 32-ik befizetési évig és 2—2 százaléka a 33 és 34-ik szolgálati évre. Ugyanezt a nyugdíjat élvezik együttesen a keresetképtelen özvegyek és árvák. Az árvák keresetképtelensége a kiskorúság idejére korlátoztatik.

g) A tagok és egyházak tagdíjának pontos befizetéséért az egyháztanács anyagi felelőségét kell elhatározni s az egyháztanács a tagok járálékát a fizetésből köteles levonatni s a nyugdíjpénztárnak az előirt határidőre beküldetni.

h) A nyugdíjintézet adminisztrációját a kerületi tanítói értekezlet által választott bizottság intézze az alapszabályok értelmében és az egyházkerületi elnökség illetve igazgatótanács felügyelete és ellenőrzése mellett.

i) A tagdíjak emelésével vagy csökkentésével a nyugdíj igény is ugyanazon százalékos arányban emelkedik vagy csökken.

j) Ha a nyugdíjazásra előírányzott évi összeg teljesen nem szükséges, a fennmaradó összeg a legnehezebb anyagi helyzetben élő tanítók segélyezésére fordítható.

Ezek szerintem a főbb alapelvek s ezek alapján a működést és kezelést pontosan előíró alapszabályok mielőbb elkészíthetők s a

nyugdíjintézet már 1937-től megkezdheti működését s megnyugtató-sára lenne a jövő bizonytalanságain aggódó lelkeknek.

Lehet ezen indítvány helyett megfelelőbb, alkalmasabb s célra-vezetőbb tervet előterjeszteni, csak a lényeg az, hogy sürgősen a leg-jobb és legbiztosabb alapon még ebben az évben alakuljon meg a Királyhágómelléki református kerületi önálló tanítói nyugdíjintézet.

A bevételi, kiadási, és tőkenövekedési helyzet 240 tanítói állást, 24.000 Leies alapfizetést 202.000 ref. lélekszámot 10.000 ref. tanköte-les gyermeket valamint 4 százalékos kamatjövedelmet [véve a szá-mítás alapjául, remélhetőleg a következőkép alakulna:

Évi tagdíj és járulék	Kamat	Kezelési kiadás	Nyugdíj	Tőke-szaporulat	A tag évi nyugdíjgénye
1. év	—	—	—	500.000	—
2. év	—	40 x	.540 = 21.600	448.400	540
3. év	20.000	40 x	1.080 = 43.200	446.800	1.080
4. év	37.936	40 x	1.620 = 64.800	443.136	1.620
5. év	55.408	40 x	2.160 = 86.400	439.008	2.160
6. év	63.132	40 x	2.700 = 108.000	425.132	2.700
7. év	90.692	40 x	3.240 = 129.600	431.092	3.240
8. év	108.096	40 x	3.780 = 151.200	426.896	3.780
9. év	125.340	40 x	4.320 = 172.800	422.540	4.320
10. év	142.416	40 x	4.860 = 194.400	418.016	4.860
11. év	159.320	40 x	5.400 = 216.000	413.320	5.400
12. év	176.040	40 x	5.940 = 237.600	408.440	5.940
13. év	192.572	40 x	6.480 = 259.200	403.372	6.480
14. év	208.908	40 x	7.020 = 280.800	398.108	7.020
15. év	225.044	40 x	7.560 = 302.400	392.644	7.560
16. év	240.068	40 x	8.100 = 324.000	386.968	8.100
17. év	256.676	40 x	8.640 = 345.600	381.076	8.640
18. év	272.132	40 x	9.180 = 367.200	374.932	9.180
19. év	287.296	40 x	9.720 = 388.800	368.496	9.720
20. év	302.392	40 x	10.260 = 410.400	361.992	10.260
21. év	317.132	40 x	10.800 = 432.000	355.132	10.800
22. év	331.612	40 x	11.340 = 453.600	348.012	11.340
23. év	345.820	40 x	11.880 = 475.200	340.620	11.880
24. év	359.740	40 x	12.420 = 496.800	332.940	12.420
25. év	373.364	40 x	12.960 = 518.400	324.964	12.960
26. év	386.680	40 x	13.500 = 540.000	316.680	13.500
27. év	399.924	40 x	13.500 = 561.600	308.324	14.040
28. év	412.572	40 x	14.040 = 583.200	299.372	14.580
29. év	424.904	40 x	14.580 = 604.800	290.104	15.120
30. év	436.880	40 x	15.120 = 626.400	280.480	15.660
31. év	448.484	40 x	15.660 = 648.000	270.484	16.200
32. év	459.700	40 x	16.200 = 669.600	260.100	16.740
33. év	470.520	40 x	17.260 = 691.200	249.320	17.260
34. év	480.924	40 x	17.800 = 712.800	238.124	17.800
35. év	490.900	40 x	18.800 = 720.000	240.900	18.000
<hr/>					
17,500.000 + 9,103.524	1,020.000		12,837.600	12,745.924	tőke

Ezen tervezetet az ottományi tanítói kör Buduslau-ban 1936 március 5-én tartott értekezletén egyhangulag elfogadta annak köz-hirrétéletét óhajtja s ezuton is felkéri a tanítóegyesületeket, hogy a kerületi nyugdíjintézet megalakítását hivatalosan is kérjék az egy-házmegyék utján a Főtiszt. és Méltóságos Egyházkerülettől még a tavaszi közgyűlések alkalmával.

Vajha e szükségparancsolta indítvány testet is öltene a tanító-ság megnyugtására!

Sälacea, 1936 március hó.

Jakab Lajos
tanító egyesületi főjegyző.

A satumare-i ref. főgimnázium története a legrégibb időktől 1610-ig.

Irta: Nagy Béla, főgimn. tanár.

(Befejező közlemény.)

A vallásszabadságot biztosító bécsi és zsitvatoroki béke idején nyugodtabb évek napja jár városunk és iskolánk felett, hiszen 1606-ban Satu-mare erőssége és a megye is Bocskai István kezére kerül.

Az építő munkások hozzálátnak a régi fundamentum felett megépíteni a jobb jövőndöt.

Keczeli Miklós, a néhai császári felség Satu-mare várához tartozó jószágainak igazgatója, Fogtövi Mihály scholabeli tógátust, az intézet alumnusát, bőkezű pártfogással Marburgban taníttatja, aki buzgó lélekkel mélyed el Pál apostolnak a Rómabeliekhez írott levele 8. részének 28. és utána következő verseiben:

Tudjuk pedig, hogy azoknak, akik Istent szeretik, mindenek egyaránt javokra vannak, azoknak, kik az ő végzése szerint hivatalosak.

Mert akiket öröktől fogva tudott, azokat el is választotta, hogy az ő Fiának ábrázatjához legyenek hasonlatosak: hogy ő első szülött legyen a sok atyafiak között.

Akiket pedig elválasztott, azokat el is hívta; és akiket elhívott, azokat meg is igazította; akiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.

Mit mondunk azért ezekre? Ha Isten velünk, kicsoda mi ellenünk?

S ez igék alapján megírja s 1609-ben Marburgban kiadja „Explicatio Doctrinae De Salutis Filiörum Dei certitudine Ex Epist. ad Rom. 8. v. 28., 29. et sequu“ című értekezését, hogy azt, mint pas-

tor Ungarus, — magyar lelkipásztor — felkészültsége tanubizonyságául bemutassa Raphaelus Eglinus tudós professorának.

Itthon pedig Milotai Nyilas István lelkipásztor a becsületes városi tanáccsal karöltve új iskola építésén fáradozik. Eladják a paplak mellett álló régi és szűk iskolát, megvásárolják a mai telket 500 forintokon a Satu-mare vérrel, könnyel, verejtéssel áztatott földéből acélosra égetett téglákkal felépítik a tudományok új templomát, ahová a külföldről hazatérő reverendus et doctissimus vir rector Michael Fogtövi mellett felsorakoznak a studiosusok és alumnusok s friss nekilendüléssel a régi barázdák mellé új barázdákat hasítanak, hogy azokon az utánuk jövő professorok és scholabeli deákok évszázadokon át vetegessék és szedegessék a hit, a tudomány és élni akarás évenként kalászba sorakozó magvait.

A román görög-keleti egyház sinodusának 1935. évi működése.*)

Az othodox egyház legfőbb testületében D. Dr. Miron Cristea patriarcha elnöklete alatt Miklós erdélyi, Gurie beszarábiai, Nectarie bukovinai, Nicodemus moldovai metropoliták mellett 14 püspök és 7 címzetes püspök foglalt helyet.

Az ügyeket 4 bizottságban dolgozzák fel.

A *külföldi ügyeket intéző bizottság* foglalkozott a magyarországi g.-keletiek helyzetével; ajánlatára választotta meg a sinodus az amerikai orth. püspöki székbe Moruşca Policarpot. Közbenjárt hogy Törökországban az ortodox papok öltözetét szertartás alatt engedélyezzék. Az anglikán egyház kiküldöttével az anglikán püspökök felszentelése felől tárgyaltak. A Gyakorlati Keresztyénség Világszövetsége, 1937-ben Oxfordban tartandó konferenciájára az oecumenikus kérdéssel foglalkozó Miklós erdélyi metropolita mellett 6 egyháznagyot küldenek képviselőül. A párisi ortodox teológiát a román theologusok figyelmébe ajánlja a sinodus. Eddig is számos román g.-keleti theologus tanult különösen a párisi és strasbourg, protestáns teológián.

A *tan. vallási élet és vallási propaganda bizottság* foglalkozott az ország falvaiban 1931—32—33—34 óta felügyelés alatt levő szellemi áramlatokról szóló statisztikai tanulmánnyal. A miniszter

*) Az adatokat a "Biserică Ort.-Română" c. hivatalos lapból megjelent jegyzőkönyvekből vettem.

felszólamlására foglalkozik az új orthodox naptár miatt a népközt felmerült nyugtalanság lecsendesítésének a kérdésével. A maglaviți eseményeket egy bizottság vizsgálta be. Megállapították, hogy az orth. egyházi kegyességnek örvendetesen használ ez a természet feletti dolog. Azonban a jövőben minden theofámiát először az illetékes egyházi hatóságnak kell jelenteni. Nagy probléma a szekták elleni küzdelem, melyek ellen az állam eljárását is kéri.

*

A kánonjogi és fegyelmi bizottság tanulmányozta a timișoara-i püspökség felállítására iránt több intelligens ember által beadott kérést.

A Román Szövetkezet nemzeti hivatala a lelkészek szövetségi munkában való részvételének engedélyezését kérte. A zsinat e munka jelentőségét hangsúlyozta és a munkát engedélyezte.

Javaslat tétetett, hogy az orth. papok ujjaházasodását engedélyezzék.

Az intelligenciának egy az egyház vezetése alatt való tömörítését a patriarcha régen sürgette. Erdélyben ez már megvalósult, azonban ennek munkájára az egész országban szükség van.

*

A *theológiai és általános vallásügyi bizottságban* új vallástani kézikönyvek bevezetését határozták el. A g.-kel. theol. internátusokat, melyek eddig az egyház vezetésében voltak ideiglenesen — a miniszter ajánlatára — a fakultás vezetésére bízták. A régi lelkész-képzők egyetemi színvonalra emelésével akarják rendezni a theol. tanulmány ügyet.

A vallásügyi miniszter törvényjavaslatot dolgozott ki, hogy a 70 éves korú orth. lelkészeket nyugdíjazzák azért is, hogy így a sok végzett theologus állást nyerjen. A zsinat a nyugdíjazásra szabályzatot dolgozott ki.

Hosszasan foglalkozott a tanács a kultusz tárca költségvetése 140 millió csökkentésével, melynek kapcsán a miniszter megállapította, hogy vannak egyes kisebbségi felekezetek, amelyeknek annyi vagyon-jövedelmük van, hogy nincs segélyre szükségük, viszont a regáti g.-kel. egyházak, melyek vagyonát a görög uralom alóli felszabadításkor a népnek szétosztották, ma nagyon szegény. De igyekeznie kell az egyháznak, hogy megalapozza jövedelmeit, hogy egy adott időben saját lábán állhasson meg s ne legyen kénytelen az államtól kérni.

*

Bucureștiben általános lelkészi kongresszust tartottak.

A sinodus adott esettel kapcsolatban foglalkozott azzal a kéré-

déssel, hogy csak a lelkeszi jellegű szolgálatukat igazolni tudó tanárok élvezhetnek hadmentességet.

*

Az orth. román egyház szervezéséről szóló törvény 19. szak. a g.-keleti lelkészeknek állami tisztviselőt megillető nyugdíjigénnyel akar nemcsak államsegélyt, hanem fizetést adni.

A sinodus előrelátható bölcs egyházpolitikája az orthodox egyháznak nemcsak itthon, hanem külföldön is növekvő súlyt igyekszik adni, de nem zárkozhatik el a külföld evangéliumi áldásaitól sem, amelyre ebben a megújulásban szüksége van.

Oradea, 1936 március 7.

—ár—

Meghívó.

Egyházkerületünkől szeretettel hívunk minden református ifjút vezetőikkel együtt az ez évi *kerületi fiukonferenciára*, amelyet a husvét ünnepe utáni csonka héten, pénteken, szombaton és vasárnap napjain — azaz április 17, 18, 19-én Sätmaron rendezünk meg. Tudjuk, hogy a konferencián való megjelenés sok esetben igen nagy anyagi áldozatot igényel, mégis arra kérünk minden ifjút, de arra kérjük lelkész és tanító testvéreinket is, hogy ha csak egyetlen lehetőség van, jöjjenek el a konferenciára. Hisszük, hogy az ifjusági egyesületek tagjaikat, a presbitériumok a buzgóbb ifjakat, szülők gyermekeiket minden módon segíteni fogják, csakhogy az áldottnak ígérkező találkozáson megjelenhessenek. Ifju testvéreinket pedig felkérjük, hogy semmiképpen ne tartsák magukhoz méltatlannak a presbitériumtól vagy az ifjusági egyesületektől az utiköltség előteremtésére segítséget kérni. Nagy előnyt jelent, hogy a fennállásának 10 éves évfordulóját ünneplő sätmari I.K.E. ugy akarja vendégül látni a konferenciát, hogy a résztvevők étkezési díjjal ne terheltessenek, de különösen a távoliak számára tetemes kiadást jelentő utiköltség előteremtésére a résztvenni szándékozók már most tegyék meg a lépéseket, hogy annak idején az eljövételben akadályozva ne legyenek. Konferenciánk programját a következőkben adjuk:

Április 17. délelőtt 9 órakor Megnyitó istentisztelet.

10—fél 12. Sáfárság a bibliában. Megb. Debreczeni István.

12— 1. Ábrahám. Előadás. Sass Kálmán.

délután. 3—fél 4. A kollégium tört. Ismerteti Ligeti Imre.

4—fél 6. Könyv és ujságsajtónk. Megb. Molnár Károly.

6—7. Orvosi előadás. Horváth Géza.
fél 9-kor. Esti imaóra és énektanulás.

Április 18. délelőtt $\frac{1}{4}$ 9—fél 10. Bibliaóra. I. Mózes 28. r. 18—22.
A tized.

10—fél 12. Sáfárság az életünkben. Megb. Kiss Bertalan.
12—1. Széchényi István. Tóth Zoltán.

délután. 3—fél 5. Beszámoló az otthoni munkáról.

5—fél 7. Szavalóverseny. Bev. Előad. tart: Tereh Géza.
fél 8—9. Külmissziói vetítőképes előadás. Kovács Géza.

Április 19. délelőtt fél 9—fél 10. Bibliaóra. A győzelmes hit. János
I. lev. 5. r. 1—5. — Istentisztelet. — Közgyűlés.

délután fél 4—5. Beszámoló, imaóra, bezárás.

Este ünnepély.

TUDNIVALOK :

A szavalóversenyen minden bibliakörből ketten vehetnek részt, mint a saját bibliakörök részéről megbizottak, de amennyiben az idő megengedi a hivatalos megbizottakon kívül az önkéntes jelentkezők is ugyanazzal az eséllyel indulhatnak. Az első díj nyertese diszes ráamázott oklevelet kap ezzel a címmel: »az 1936 évi fiukonferencia legjobb szavalója«. A 2. és 3-ik díj nyertese elismerő oklevelet kap.

A versenyen vagy egy kötött, vagy egy szabadon választott darabbal lehet résztvenni. A kötött darab Tereh Géza: Toborzó c. verse. A szabadon választott darabot tisztán leírva a konferencia első napján be kell a konferencia vezetőségéhez nyújtani. A darabok megválasztásában a legnagyobb gonddal járjunk el s lehetőleg ismert költők (Petőfi, Arany, Tompa, Reményik, Áprily, Ady, Mécs L. stb.) verseiből szavaljunk.

A konferenciára hozza magával mindenki a bibliáját, énekeskönyvét jegyzetnek való papírt, akinek van felöltőjét.

A részvételi díj 20 Lei.

A jelentkezés mindenesetben a lelkészi hivatal útján a sátmari lelkészi hivatal címére — a boritékon tüntessük fel »Ifj. konferencia«, — küldendő legkésőbb április 10-ig.

Abban a reményben köszöntjük és hívjuk ifju testvéreinket vezetőikkel együtt a konferenciára, hogy Isten megfogja áldani e munkánkat is és eszközévé teszi az ő dicsősége munkálásának.

Debreczeni István.

Kiss Bertalan.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Szentgyörgyi Zsigmond nyug. lelkész életének 86.-ik évében f. hó 3-án rövid szenvedés után Satumaren elhunyt. A theologia elvégzése után Baia Sprien volt s. lelkész, majd a nisipeni gyülekezetnek lett rendes lekipásztora, hol 40 évig szolgálta az Urat hűséges odaadással. 1910-ben nyugalomba vonult s. azóta Satumaren élt egyetlen gyermekénél: fiánál. Szelid lelkü. gondos pásztora volt gyülekezetének.

Karai Sándor nyug. debreceni református főgimnázium és kollégiumi igazgató febr. 22-én élete 78. évében elhunyt. Tanulói pályájának elvégzése után a satumarei főgimnáziumban kezdte meg tanári működését, 1883-ban, de a következő évre már a debreceni főgimnáziumba választották meg, hol 20 évig mint tanár, 17 évig mint igazgató, 13 évig pedig mint kollégiumi igazgató működött. Így 50 évig szolgálta a kollégiumot odaadó hűséggel, önzetlen és puritán becsületességgel. A ref. nevelés és pedagogia értékes munkása volt. A debreceni főgimnázium szép új épülete az ő nevét hirdeti. Igazi kálvinista és puritán jellem volt. Özvegye és testvérei gyászolják. Legyen áldott emlékezetük.

HIREK

A timișoarai lelkészválasztás ügyében beadott felebezést az egyh.-ker. időszaki bírósága f. hó 17-én tárgyalta és egyhangulag érvényesnek nyilvánította Debreczeni István megválasztását.

Az új Vallástani Tanterv előkészítő-bizottsága Csernák Béla elnöklete alatt márc. 4-én tartotta gyűlését. Jelen voltak: Kursinszky Kálmán előadó, Kiss Károly lelkész, Bódis Ágnes, Kilin Sándor és Kósa Károly tanító tagok. Tárgyalta a bizottság a konventi tanterv, az egyházmegyék véleményei és javaslatai alapján, valamint

mindennapi egyházi életünk kívánalmi figyelembe vételével készült tervezetet, melyet bizottsági tagok előzőleg tanulmányoztak. A bizottság egy öt órás folytonos tárgyaláson mondatonként megvitatta a tervezetet az összes szempontokból és megszövegezett egy tervezetet, mely kielégítheti az igényeket. Bizottság abban a hitben fejezte be gyűlését, hogy jó munkát végzett. Az elkészített tervezetet megkapja minden egyházmegye véleménynyilvánítás végett. A beérkezett véleményeket a bizottság újból egyezteteti s csak ezután kerül a kerületi közgyűlés elé. Kívánatos volna, ha minden lelkész

és tanító értekezlet alapos megfontolás után adott véleménye elősegíthetné a vallástanítás célját s ez által egyházunk jövő tagjai megfelelő vallásos nevelésben részesülhetnének. Ez a tervzet kizárólag csak a református elemi iskolák vallástani tankönyvéről szól. Az állami iskolák számára, valamint a konfirmáció tankönyvéről más külön bizottság gondoskodik. Vallástani tantervünk ilyen alapos előkészítés után bizonyosan beváltja a hozzá fűzött reményeket.

Felhívás. Kérjük azokat a nagytiszteletű és tiszteletes lelkész urakat, akik még nem küldték be megrendelésüket »Az Ige fényében« című egyházi beszédes kötetre és megakarják rendelni, hogy legkésőbb márc. 30-ig küldjék el megrendelésüket a satu-mare-i ref. lelkészi hivatalhoz, hogy megfelelő példányszámot nyomattassunk, mivel e kötet megjelenésében szükséges megrendelés már biztosítva van. Satu-mare, 1936 március 16. *A Bethlen Gábor I. K. E. vezetősége.*

Pálffy István árvái részére eddig a következő adományok folytak be szerkesztőségünkhöz: Kováts Károly, Boros Jenő, Sárközi Lajos, Szabó József, dr Mezey Mihály, Debreczeni István 100—100, L. Fekete Antal, Juhász Péter, Dávid Sándor, Siető Pál, Gacsályi Zsigmond, Szép Kálmán, Bogdán Lajos, Öri Zoltán, Selyebi Géza, Szarka Károly, Kocsmár Boldizsár, Csüry Miklós, Bodnár Béla, Visky Fe-

renc, Sáfár Imre, Molnár Lajos, Barkász Imre, Magoss Ferenc, Várady József, Joó Kálmán, Bara József, Orosz Ernő 50--50, Kolozs Vince 40 L., Papp Zsigmond, Fehér Bertalan 30-30 Lei.

Iskolai könyvtárak tan-szerraktárunkból megrendelhetik az Ágisz-féle Hasznos Könyvtár füzeteit. Jelenleg kapható 5. szám A balesetek megelőzése és az életmentése. Egy füzet ára 5 Lei.

Csereajánlat. Elcserélném mezővárosi jellegű lelkészi állásomat. Vasut, posta helyben. Javadalom: 28 kat. hold föld, 7200 lei készpénz, 5 köböl buza, ugyanennyi kukorica, kongrua. Ajánlatokat e lap Szerkesztőjének szívesége közvetít.

Hogyan szolgálhatjuk Krisztus kicsinyeinek ügyét? Erre kedves és jó példát mutat a viile-satumarei leány bibliakör. Az elmúlt nyáron jelentették, hogy a bibliakör két kis malacot vásárolt azokat felnevelik és meghizlalják az oradeai árvák részére. Isten kedvesen vette e megindulást, elősegítette az áldozatos munkát, valóra váltotta e jó leányok jó szándékát. Magos Árpád lelkész befizette az árvaház pénztárába az egyik értékesített gömbölyű ajándék árát 1300 Leit. Az oradeai Jótékony Egyesület vezetősége és árváik szeretettel köszönik a megsegítésnek ezen valóban eredeti módját.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

Harmoniumok

minden nagyságban, elsőrendű
kivitelben állandóan raktáron.

3-9

Képes árjegyzéket díjmen-
tesen szívesen küldök.

Uj orgonák építését

ugyszintén orgonák szakszerű javítását mindenkor elvállalom.

Kecskés Ferenc Timișoara circ. IV. Strada
Gorové 11. sz. - Szolid árak.

Kálvin könyvnyomda, Oradea